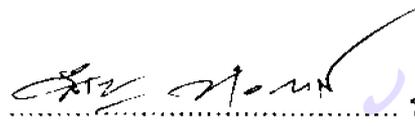

สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สุพรรณบุรี เขต 3

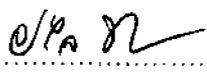
วีระชัย รอดหลง

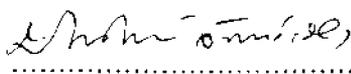
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ปีการศึกษา 2549
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

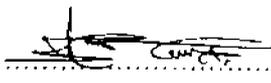
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติวิทยานิพนธ์ เรื่องสภาพการดำเนินงาน
ตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 เสนอโดย นายวีระชัย รอดหลง เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน

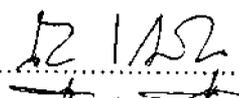

..... รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สำราญ พงษ์ไธมาส)
วันที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ. 2550

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไล ทองแม่)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ จันทรี่เรือง)

..... กรรมการ
(ดร.สันติ แสงสุก)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(ดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปราโมทย์ จันทร์เรือง ดร.สันติ แสงสุก
ชื่อนักศึกษา	วีระชัย รอดหลง
สาขา	หลักสูตรและการสอน
ปีการศึกษา	2549

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3 2) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข ตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 30 คน ใน 30 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและเป็นแบบกรอกข้อมูลแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขในการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติ ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย(mean)และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับการดำเนินงานสูงที่สุดในระดับมากคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ระดับการดำเนินงานต่ำที่สุดในระดับปานกลางคือ ด้านการส่งต่อนักเรียน เรียงลำดับสภาพการดำเนินงานจากสูงไปต่ำ ดังนี้ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4) ด้านการคัดกรองนักเรียนและ 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน

2. สภาพปัญหาในการดำเนินงานพบว่ามีมากที่สุดคือ ปัญหาที่เกิดจากครูที่รับผิดชอบ รองลงมาคือ ปัญหาที่เกิดจากนักเรียน ปัญหาที่เกิดจากฝ่ายบริหาร ปัญหาผู้ปกครองไม่อยู่รอพบ

กับครูที่ปรึกษาและครูขาดทักษะด้านการคัดกรองนักเรียน แนวทางแก้ไขคือลดภาระงาน
ด้านอื่นๆ ของครูที่รับผิดชอบอบรมให้ความรู้แก่ครูและสนับสนุนงบประมาณเพิ่ม

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากท่านอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ คือ ผศ.ดร.ปราโมทย์ จันทร์เรือง ประธานกรรมการ ดร.สันติ แสงสุก กรรมการ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำปรึกษาและชี้แนวทางที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยจนกระทั่งวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอกราบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วยความเคารพยิ่ง

ขอขอบพระคุณ คณะผู้เชี่ยวชาญที่ได้กรุณาตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย ตลอดจนให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างมาก ในการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้แก่ ผศ.ศรีนทิพย์ ภู่อาลี รองคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี นายวิเชียร อินทรศักดิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดวังจิก นายวันชัย ใจดี ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนบ้าน สระบัวท่า นายสุชาติ อินทรศักดิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดปากดงท่าศาล นายปิยะ อัมพวา ศึกษาพิเศษที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 นอกจากนี้ นายประจวบ โพธิ์ปาน ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3 ที่อนุญาตให้เก็บข้อมูลจากโรงเรียนต่างๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและขอขอบคุณ นายกิจ เกียรติสมกิจ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ที่ได้อำนวยความสะดวกในการทดลองใช้แบบสอบถาม ตลอดจน คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีทุกท่านที่มีได้กล่าวนามที่ได้ให้ความรู้ ข้อคิดเห็นต่างๆ และกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องสักการะคุณ แต่บิดา มารดา ครูอาจารย์ทุกท่านที่กรุณาให้ความเมตตาวางรากฐานการศึกษาให้แก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

นายวีระชัย รอดหลง

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายในการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ขอบเขตด้านเนื้อหา.....	5
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	5
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	9
ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	9
ความสำคัญและความจำเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	10
วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลนักเรียน.....	13
ประโยชน์ที่ได้รับจากระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	13
ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน.....	13
มาตรฐานคุณภาพระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	14
องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	18
การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	18
การคัดกรองนักเรียน.....	19
การส่งเสริมนักเรียน.....	19
การป้องกันและการช่วยเหลือนักเรียน.....	19
การส่งต่อนักเรียน.....	19
แนวทางการดำเนินงานการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	20
ขั้นเตรียมการและวางแผนดำเนินงาน.....	21
ขั้นปฏิบัติตามแผน.....	22
ขั้นการกำกับ ติดตามประเมินผลรายงานและการประชาสัมพันธ์.....	23

	หน้า
บทที่ 2 (ต่อ)	
การศึกษาเกี่ยวกับจิตวิทยาเด็ก.....	24
จิตวิทยาเด็ก.....	24
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเด็ก.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	29
งานวิจัยในประเทศ.....	29
งานวิจัยต่างประเทศ.....	49
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	53
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	53
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	53
การสร้างเครื่องมือ.....	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพของครู.....	59
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการดำเนินงาน.....	60
ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขการดำเนินงาน.....	66
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาอภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	67
ความมุ่งหมายในการวิจัย.....	67
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	67
สรุปผลการวิจัย.....	68
อภิปรายผล.....	68
ผลการวิจัยรายด้านทั้ง 5 ด้าน.....	69
ปัญหาของครูที่ปรึกษาในภาพรวม.....	71
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	71
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	72

	หน้า
บรรณานุกรม.....	73
ภาคผนวก.....	80
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์การวิจัย.....	81
ภาคผนวก ข ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความ.....	86
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	93
ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์.....	101

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

สารบัญญัตราง

	หน้า
ตาราง 1 แสดงจำนวนร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของครู.....	59
ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน.....	60
ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานด้านการรู้จักนักเรียน	61
ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน ด้านการคัดกรองนักเรียน.....	62
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานด้านการส่งเสริมนักเรียน	63
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานด้านการป้องกัน และช่วยเหลือนักเรียน.....	64
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน ด้านการส่งต่อนักเรียน.....	65

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
ภาพ 2 กระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	20

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาคนของไทยเริ่มมีเป้าหมายอย่างชัดเจน ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 เพราะเชื่อว่าคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา มีจุดเน้น ในการพัฒนา ด้านทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ การพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์นั้น เป็นสิ่งที่สำคัญ มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากมนุษย์เป็นพลังขับเคลื่อน ที่จะพัฒนาสังคมไทยให้ก้าวไปสู่ ความเป็นสากลตามวิถีทางแห่งความเป็นไทย ดังที่สถาบันการเรียนรู้และพัฒนาสังคม (2542, หน้า 7) กล่าวไว้ว่าสถานการณ์ โดยรวมทางด้านสังคมและวัฒนธรรมเป็นสังคมที่กำลังเครียด มีทั้งเรื่องยาเสพติด เรื่องช่องว่างระหว่างเมืองกับชนบท พฤติกรรมของวัยรุ่นที่เบี่ยงเบน เรื่องการดูแลรักษาสุขภาพสิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดปัญหามากมายและมีผลกระทบต่ออย่างรุนแรง กับเด็กวัยเรียน นักเรียนเป็นทรัพยากรบุคคลของสังคมและเป็นผลผลิตของสถานศึกษาที่จะต้อง ได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ

นอกจากนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 6 บัญญัติไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ โดยผ่าน กระบวนการทางการศึกษานั้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 5) นอกจากนี้ จะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไข ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา เนื่องจากสภาพ สังคมที่เปลี่ยนแปลง การมีเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัยรวดเร็วได้มีผลต่อวิถีชีวิตและจิตใจ ของผู้คนก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมามากมายแม้แต่เยาวชนก็ได้รับผลกระทบ ทำให้ส่งผลต่อ ผู้คนทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ เช่น ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาด้านการระบาดของยาเสพติด การแข่งขันในรูปแบบต่างๆ ปัญหาครอบครัวที่ก่อให้เกิดความทุกข์ความวิตกกังวลความเครียด การปรับตัวที่ไม่เหมาะสมหรืออื่น ๆ ที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของคนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเยาวชนเหล่านั้นยังเป็นเด็กวัยเรียนที่ต้องการความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดต้องการคำปรึกษา บางครั้งก็ต้องการความช่วยเหลือ ในการแก้ไขปัญหาที่ผ่านเข้ามาในชีวิตอย่างเร่งด่วน ต้องการความรักความเข้าใจจากผู้ใหญ่ โดยมีพ่อแม่เป็นบุคคลสำคัญที่สุดของสถาบันครอบครัว ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและมีครูผู้มีความใกล้ชิดกับนักเรียนเป็นผู้ทำหน้าที่แทนพ่อแม่ ผู้ปกครองเมื่อนักเรียนอยู่ที่โรงเรียน (กรมสุขภาพจิต, 2543, หน้า 6) กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ ร่วมมือกับกรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุขจัดทำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนขึ้น

โดยมุ่งหวังว่าครูทุกคนสามารถให้ความดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ทั้งด้านการส่งเสริมในส่วนที่ดีของนักเรียน ด้านการป้องกันมิให้ปัญหาเกิดขึ้นหรือลุกลามมากขึ้น โดยเฉพาะเด็กที่มีปัญหาสามารถแก้ไขปัญหานักเรียนในเบื้องต้นได้ ภาพของความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นไปตามความมุ่งหวังนั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายโดยเฉพาะครูจะเป็นผู้มีบทบาทที่สำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์และภาคภูมิใจ ในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เจริญเติบโตองงามเป็นบุคคลที่มีคุณค่าต่อสังคม บทบาทของครูที่ปฏิบัติกันมาอย่างสม่ำเสมอและได้ดำเนินการมานานแล้วนับตั้งแต่อดีตจนได้รับการยกย่องให้เป็นปูชนียบุคคลการก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย โดยเฉพาะการทำงานอย่างมีระบบความสำเร็จของงานย่อมเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพผลดีย่อมเกิดขึ้นกับทุกคน ทั้งทางตรงและทางอ้อมไม่ว่าจะเป็น ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หรือสังคม โดยกระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักถึงความสำคัญจึงได้จัดทำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้มีกระบวนการทำงานเป็นระบบมีความชัดเจนมีการประสานความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนรวมทั้งมีวิธีการจัดกิจกรรมและเครื่องมือที่มีคุณภาพ ในการดูแลคุณภาพของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (กรมสุขภาพจิต, 2543, หน้า 9)

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความสามารถ รวมทั้งพฤติกรรม เจตคติ ค่านิยมและคุณธรรมของบุคคล คุณสมบัติดังกล่าวเป็นปัจจัยและพลังสำคัญในการพัฒนา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีสาระบัญญัติว่าด้วยแนวการจัดการศึกษามาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ซึ่งถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ แต่ความเป็นโลกาภิวัตน์โลกไร้พรมแดนได้ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของนักเรียน ซึ่งเป็นเยาวชนไทย วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชาติไทยที่ชนชาติอื่น ๆ ต่างชื่นชมกำลังถูกลบเลือนไปจากสังคมไทย เยาวชนไทยที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะยังไม่มีภูมิคุ้มกันพอที่จะรับมือกับปัญหาต่าง ๆ ได้ จากการนิเทศติดตามของกระทรวงศึกษาธิการได้สรุปผลการตรวจราชการพบว่า มีนักเรียนตกต่ำชั้น โดยมีสาเหตุเนื่องมาจากเด็กมีผลการเรียนต่ำจากพื้นฐานการศึกษาในระดับประถมศึกษาไม่ดี ไม่สนใจการเรียน เนื่องจากมีปัญหาความยากจน ดัดเกม ขาดเรียน สภาพครอบครัวแตกแยก (ไทยรัฐ, 23 มีนาคม 2550, หน้า 15) สอดคล้องกับ วิโรจน์ ศิริวงษ์ (2547, บทคัดย่อ) จากการศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส พบว่าพฤติกรรมเด็กก้าวร้าว โต้เถียง หนีเรียน ดัดเกม โดยเริ่มต้นที่อายุ 10 - 14 ปี ดังนั้นการพัฒนาคนโดยมีครูเป็นผู้ขับเคลื่อนผ่านกระบวนการในวิถีการปฏิบัติงานของครู การดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง รัฐบาลได้ลงทุนเพื่อการศึกษาจำนวนไม่น้อยแต่นักเรียนเยาวชนที่เข้ารับการศึกษาไม่ได้รับ

การศึกษาที่มีคุณภาพ ความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาคนไทย จึงไม่บรรลุผล สาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งคือการจัดการศึกษาของไทย ที่ผ่านมามีไม่ได้ให้ความสำคัญกับข้อมูลของตัวผู้เรียน พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2540, หน้า 16) ได้กล่าวไว้ว่า ครูผู้ซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิด ไม่มีข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคลการที่เด็กแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวชอบทะเลาะวิวาท ไม่เชื่อฟังนั้น เกิดจากเด็กเรียนรู้หรือได้รับการสั่งสอนผิดหัดอบรม โดยจงใจหรือไม่ตั้งใจ จากบุคคลที่ใกล้ชิดซึ่งได้แก่ บิดามารดาเป็นสำคัญ นอกจากญาติพี่น้อง ครู เพื่อน ก็มี ส่วนในการสร้างอุปนิสัยของเด็กด้วย นอกจากนี้ สุชา จันท์นเอ็ม (2544, หน้า 134) ที่ได้ศึกษา พฤติกรรมของเด็กไทยพบว่าพฤติกรรมที่ขัดต่อสังคมของเด็กไทยโดยทั่วไปคือ การลักขโมย การพูดเท็จ การหนีเรียน การต้อเรียน การขัดขืนระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน ปัญหาเหล่านี้ ถ้าไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเหมาะสม อาจก่อให้เกิดปัญหาที่รุนแรงในอนาคตได้

ซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน เป็นตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาด้านผลผลิต การปฏิบัติงานไม่ว่าจะอยู่ในยุคใดจำเป็นต้องมีการตัดสินใจ เพื่อใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดดังนั้นข้อมูลและสารสนเทศผู้เรียนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจวางแผนการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนแต่ละครั้งการวางแผนการปฏิบัติงาน การดำเนินงาน เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ สิ่งที่สำคัญและมีความจำเป็นต้องใช้ คือ ข้อมูลของตัวนักเรียนมีความจำเป็น ในการนำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จะต้องให้บุคลากรในโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนา มีความตระหนักมีความรู้สามารถนำสารสนเทศไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขงานที่รับผิดชอบ เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ ความสำเร็จของงานย่อมเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพ ผลดีก็เกิดขึ้นกับทุกคนไม่ว่าจะเป็นครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคมหรือประเทศเพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยโดยเฉพาะการทำงานด้วยความรอบคอบ มีข้อมูลสารสนเทศ ในการตัดสินใจในการปฏิบัติงานโรงเรียนที่มีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียนที่สมบูรณ์ มีความเป็นปัจจุบันย่อมส่งเสริมให้ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนสามารถพัฒนานักเรียน ได้ตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา สอดคล้องกับศรีเทพ ภาตโคกสูง (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานสารสนเทศตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระบบเพื่อสะดวกในการสืบค้นที่รวดเร็วและเป็นฐานข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจวางแผนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในการแก้ไขปัญหา ด้านพฤติกรรมและด้านการเรียน

ข้อมูลจากฝ่ายส่งเสริมการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรีเขต 3 พบว่า ผลการสอบระดับชาติประจำปีการศึกษา 2548 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยในรายวิชาที่สอบดังนี้ วิชาวิทยาศาสตร์ 42.50 คะแนน วิชาคณิตศาสตร์ 39.32 คะแนน วิชาภาษาไทย 49.20 คะแนนและผลการสอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ วิชาวิทยาศาสตร์ 38.50 คะแนน วิชาคณิตศาสตร์ 44.32 คะแนน วิชาภาษาไทย

50.20 คะแนน ภาษาต่างประเทศ 31.45 คะแนน (ฝ่ายส่งเสริมการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสุพรรณบุรีเขต 3 ปีการศึกษา 2548, หน้า 8) นักเรียนมีผลการทดสอบที่ต่ำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรีเขต 3 ได้มีนโยบายให้โรงเรียนในสังกัดจัดทำระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป้าหมายก็เพื่อให้ครูทุกคน ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องมีข้อมูลพื้นฐาน ของนักเรียนมาใช้ในการวางแผนปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตรงตามความต้องการ ของผู้เรียนสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นที่ไปตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา การนี้เทศ ติดตามผลการดำเนินงานของกลุ่มงานนิเทศการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่าโรงเรียน ที่เข้าร่วมโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีผลการดำเนินงาน ไม่ได้มาตรฐานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เนื่องจากมีสาเหตุหลายปัจจัยที่เป็นปัญหา และอุปสรรค ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียนจึงไม่บรรลุผลตามความมุ่งหมาย จากการศึกษา งานวิจัยระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สรุปว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบที่สามารถนำมาใช้แก้ปัญหาให้กับ นักเรียนและครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพสอดคล้องกับหน่วยศึกษานิเทศ กรมสามัญเดิม (2544, หน้า1-3) การพัฒนานักเรียนให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและการดำรงชีพอย่างเป็นสุขในสังคม ต้องมีระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนที่ชัดเจน โดยดำเนินการควบคู่ไปกับระบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้ศึกษา สนใจที่จะศึกษาค้นคว้าปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 เพื่อเป็น แนวทางในการแก้ไข้ปัญหาและพัฒนา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพซึ่งจะส่งผล โดยตรงต่อตัวนักเรียน ครู ชุมชนและประเทศ

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3
2. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ดังนี้

1. เป็นข้อมูลสารสนเทศ ในการแก้ไขปรับปรุงวางแผนพัฒนาการดำเนินงานระบบ

ดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่รับผิดชอบและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

2. ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข ในการดำเนินงาน ตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา เพื่อประโยชน์กับครูสามารถนำ ข้อมูลสารสนเทศ มาวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแก่ นักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีขอบเขตของการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ การดำเนินงานตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3 จำแนกได้ 5 ด้าน ได้แก่

- 1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน
- 1.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน
- 1.4 ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน
- 1.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรเป็นครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ที่เข้าร่วมโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 30 โรงเรียน รวม 212 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ที่เข้าร่วมโครงการระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ซึ่งเปิดสอนในระดับช่วงชั้นที่ 1 - 2 จำนวน 30 คน จาก 30 โรงเรียน โดยวิธีการ สุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

3.1 สภาพในการดำเนินงานตามมาตรฐาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้ง 5 ด้าน

3.2 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึงกระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบมีขั้นตอนมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3 ใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4) ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนและ 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การรู้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน

การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนในด้านต่างๆ โดยอาศัยข้อมูลจากระเบียบและแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) แบบประเมินทางอารมณ์ (Emotional Quotient : EQ) และข้อมูลจากการเยี่ยมบ้านนักเรียน

การส่งเสริมนักเรียน หมายถึง การสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นในทุก ๆ ด้าน

การป้องกันและการช่วยเหลือ หมายถึง การดูแลเอาใจใส่ป้องกันและช่วยแก้ปัญหาให้กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน

การส่งต่อนักเรียน หมายถึง เมื่อมีการแก้ไขปัญหาโดยวิธีการต่าง ๆ แล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นต้องดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป

สภาพการดำเนินงาน หมายถึง วิธีการ ในการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

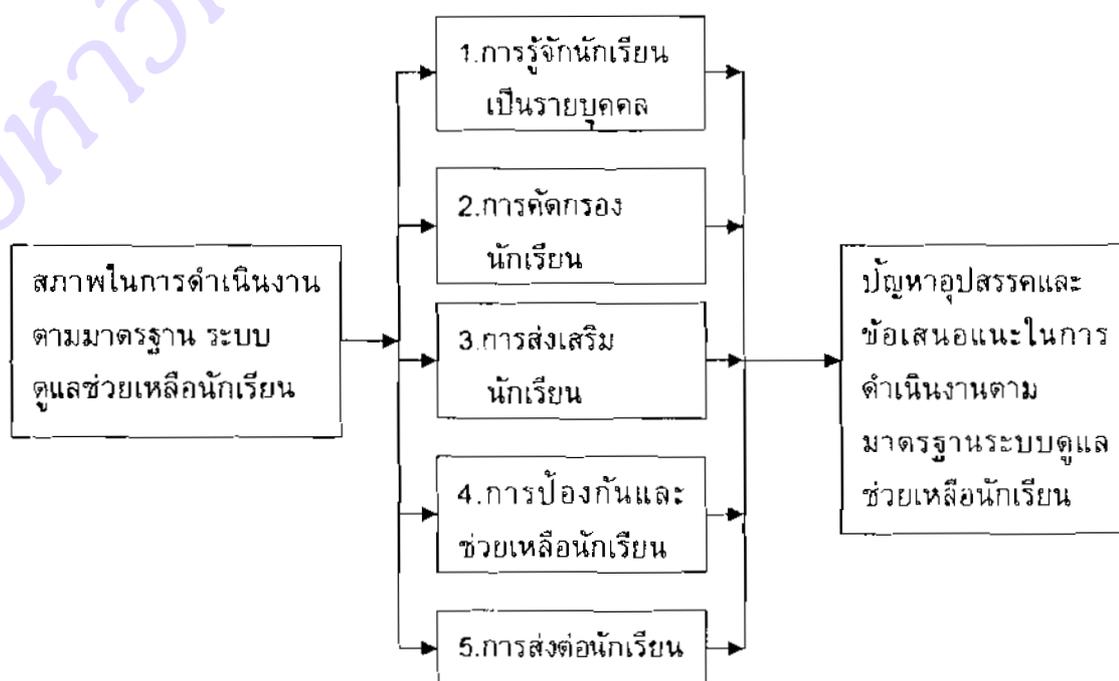
ครู หมายถึง ครูที่รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่ปฏิบัติการสอนระดับช่วงชั้นที่ 1 ช่วงชั้นที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ปีการศึกษา 2549

ปัญหาอุปสรรค หมายถึง ปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์และขาดประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภารกิจหลักของโรงเรียนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาคือการให้บริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำ มาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้โรงเรียนใช้เป็นกรอบในการส่งเสริมกำกับดูแลตรวจสอบและประเมินผล เพื่อการประกันคุณภาพระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและสนองตอบต่อนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ให้โรงเรียนทุกแห่ง ในสังกัดสามารถดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ

นักเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นงานที่สำคัญงานหนึ่งของโรงเรียนที่บุคลากรทุกคนในโรงเรียนโดยเฉพาะครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529, หน้า1) กล่าวไว้ว่านักเรียนต้องการคำปรึกษาให้ความช่วยเหลือจนสามารถใช้ปัญญาและความสามารถของตนเอง ในการตัดสินใจที่จะเลือกทำอย่างที่เขาปรารถนาได้อย่างเหมาะสม เป็นการพัฒนาตนเองอย่างถูกต้องสมวัย ความสำเร็จของการจัดการศึกษา ในโรงเรียนนอกจากต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายแล้ว ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความจำเป็นที่ต้องนำมาเป็นตัวหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนในทุกๆ ด้าน เพื่อใช้ในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หน่วยศึกษานิเทศก์ กรุงเทพมหานคร(2544, หน้า 1-3) สรุปสาระเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า ต้องมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยดำเนินการควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้เป็นไปตามที่คาดหวังของโรงเรียน ผู้วิจัยใช้หลักการออกแบบการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งนี้ก็เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของครูที่รับผิดชอบให้เป็นไปตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากคำกล่าวสรุปได้ว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบที่ป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนและช่วยส่งเสริมนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้สามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพดังกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งขอนำเสนอสาระสำคัญตามลำดับ ดังนี้

1. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - 1.1 ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - 1.2 ความสำคัญและความจำเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - 1.3 วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - 1.4 ประโยชน์ที่ได้รับจากระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - 1.5 ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - 1.6 มาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - 2.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
  - 2.2 การคัดกรองนักเรียน
  - 2.3 การส่งเสริมนักเรียน
  - 2.4 การป้องกันและการช่วยเหลือนักเรียน
  - 2.5 การส่งต่อนักเรียน
3. แนวทางการดำเนินการจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - 3.1 ชั้นเตรียมการและวางแผนดำเนินงาน
  - 3.2 ชั้นปฏิบัติตามแผน
  - 3.3 ชั้นกำกับ ติดตาม ประเมินผลรายงานและการประชาสัมพันธ์
4. การศึกษาเกี่ยวกับจิตวิทยาเด็ก
  - 4.1 จิตวิทยาเด็ก
  - 4.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเด็ก
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1. ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระบบเป็นคำที่มีความหมายทั้งรูปธรรมและนามธรรม ในลักษณะที่เป็นรูปธรรมคือ ระบบเป็นสิ่งที่ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กันพึ่งพาอาศัยกัน โดยมีส่วนหนึ่งทำหน้าที่ศูนย์กลางของระบบหรือในเชิงความหมายของนามธรรมหมายถึงวิธีการการปฏิบัติงานที่มีรูปแบบและขั้นตอนที่มีลักษณะวงจร อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาวะแวดล้อมและปัจจัยที่กำหนด (พวงรัตน์ เกษรแพทย์, 2544, หน้า 10)

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ วิธีการดำเนินงานในการช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีรูปแบบ และขั้นตอนอย่างชัดเจน ที่สามารถปฏิบัติได้ (กรมสุขภาพจิต, 2544, หน้า 15)

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรในการดำเนินงานดังกล่าวและมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอกรวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุนจากสถานศึกษา(กรมสามัญศึกษา, 2544, หน้า 5)

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียน ได้รู้จักและเข้าใจตนเอง มีแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาตนเอง รวมทั้งครูได้รู้จักนักเรียนมากขึ้น สามารถส่งเสริมและป้องกันปัญหาของผู้เรียนไม่ว่าจะเป็น กลุ่มปกติหรือกลุ่มพิเศษ (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 7)

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานดังกล่าวสามารถตรวจสอบข้อมูลได้และมีการประสานงานอย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอกรวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด, 2542, หน้า 12)

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างเป็นระบบมีขั้นตอนที่ชัดเจน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลัก ในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ (มันทนา, และรังสรรค์เพ็ญ, 2545, หน้า 1)

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนคือการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีระบบ มีขั้นตอน มีวิธีการที่เป็นกระบวนการตั้งแต่ต้นจนจบ มีการประสานงานจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายอย่างชัดเจน ทั้งบุคลากรภายในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษามีกิจกรรมและเครื่องมือต่าง ๆ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (วิสรณ พลเสน, 2547, หน้า 34)

สรุปได้ว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนหมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนที่ชัดเจน ที่สามารถปฏิบัติได้ โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานวางแผนจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา มีวิธีการเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน มีมาตรฐานมีคุณภาพและสามารถตรวจสอบได้ ส่งผลให้ผู้เรียนรู้จักตนเองสามารถพัฒนาตนเอง ทั้งทางด้านพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. ความสำคัญและความจำเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถมีคุณธรรมจริยธรรมและวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการสนับสนุนส่งเสริมนักเรียนแล้วการป้องกันและช่วยเหลือ ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งของ การพัฒนาเนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งด้านการสื่อสารเทคโนโลยีต่างๆ นอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้วในเชิงลบก็มีปรากฏเช่นกันเป็นต้นว่า ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการแพร่ระบาดของสารเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่างๆ ปัญหาครอบครัว ซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ความวิตกกังวลความเครียด การปรับตัวที่ไม่เหมาะสมหรืออื่นๆ ที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง (เพิ่มศรี เมฆสวัสดิ์, และคณะ, 2547, หน้า 26) ปัญหาเด็กและเยาวชนไทยกำลังอยู่ในขั้นวิกฤติ เด็กกลายเป็นเยาวชน เพราะซึมซับสิ่งที่ไม่ดีมาตั้งแต่เด็กอายุ 3 - 5 ขวบทำให้ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ไม่รู้จัก ถูกผิด เมื่อโตขึ้นเมื่อถึงวัยเรียนกลับไม่ได้รับการปลูกฝังเรื่องวินัยและใฝ่รู้จึงมีผลให้มีปัญหา ในหมู่วัยรุ่น (สลดสังคมไทยเด็กนักเรียนบ้าเซ็กซ์ ขึ้นเยาวชนชาญกร, 1 กันยายน 2547, หน้า 18)

กระทรวงวัฒนธรรมร่วมกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดเผยถึงงานวิจัยเรื่อง " การประมวลสถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชน " พบว่า พฤติกรรมเด็กวัยรุ่นไทยเหลวแหลก และทะเลงทุกวัน เผยเด็กอายุ 12 - 15 ปี นิยมมีเพศสัมพันธ์แบบแลกเปลี่ยนคู่นอน ทั้งชอบพลอดรักในที่สาธารณะ ระบุอาชญากรรมทางเพศเพิ่มขึ้นปีละกว่าพันราย (แลกคู่นอนกันเป็นว่าเล่น) ซึ่งปัญหาวัยรุ่นเหลวแหลก, 27 มกราคม 2548, หน้า 11) จากปัญหาพฤติกรรมทางเพศที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง จังหวัดชัยนาทจึงได้จัดโครงการอบรมแกนนำเครือข่ายนักเรียนไทยรักนวลสงวนตัว โดยการคัดเลือกผู้เข้ารับการฝึกอบรมจากนักเรียนมัธยมชาย-หญิง จำนวน 500 คน เพราะกลุ่มดังกล่าวเป็นกลุ่มที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปสู่วัยรุ่น และมีความเสี่ยงต่อการกระตุนยั่วยุจากสังคมและสภาพแวดล้อมให้มีพฤติกรรมหันไปเลียนแบบค่านิยมตะวันตก ซึ่งส่งผลกระทบต่อ และปัญหาในการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร (ตีวเข้มเครือข่ายนักเรียนกลุ่มรักนวลสงวนตัว, 23 กุมภาพันธ์ 2548, หน้า 25)

จะเห็นได้ว่าบ่อยครั้งที่มักจะได้รับรู้ข่าวคราวเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กและเยาวชน เช่น กรณีนักเรียนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครยกพวกตีกัน ยิงปืนใส่

คู่อริบนรถเมล์ทำให้พลัดไปโดนคนอื่นได้รับบาดเจ็บ (3 อาชีวะโรงเรียนดังตะลุมบอนและเจ็บ 4 ถึงสลบสาววัยเคราะห์แทน, 11 สิงหาคม 2547, หน้า 11) จังหวัดอ่างทองเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีเด็กและเยาวชนต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ เช่นติดยาบ้า ยกพวกตีกัน นัดโดดเรียน ตั้งแก๊งเที่ยวห้าง เข้าสถานเริงรมณ์ นัดแข่งรถซึ่ง มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร (อย่าโยนบาปให้เด็ก, 19 กุมภาพันธ์ 2548, หน้า 15) จากการเปิดเผยของคณะกรรมการติดตามและตรวจสอบการบริหารงานตำรวจ (กต.ตร.) สม.อ. ศรีราชา จ. ชลบุรี ภาคประชาชน แจ้งเตือนให้ตำรวจกวาดขัน ร้านเกมให้เลิกเป็นเวลา เนื่องจากมีผู้ปกครองเป็นจำนวนมาก ร้องเรียนมาว่าลูกมักจะหนีเรียนไปเล่นเกม บางครั้งก็จะขโมยเงินหรือทรัพย์สินของผู้ปกครองไปจำหน่ายเพื่อหาเงินไปเล่นเกม (พ่อไวยลูกจิกของไปจำหน่ายเล่นเกม, 23 กุมภาพันธ์ 2548, หน้า 26) ในบางครั้งก็อาจจะก่อคดี ที่ร้ายแรงขึ้นได้ เช่น กรณีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของสถานศึกษามีชื่อในจังหวัดสุพรรณบุรีใช้มีดจี้ตัวประกันเพื่อต้องการเงินไปใช้หนี้เพื่อนที่ยืมมาเล่นเกมซึ่งนักเรียนคนดังกล่าวมักจะหนีเรียนขาดเรียนไปเล่นเป็นประจำ(นักเรียน ม. 3 จี้คอเพื่อนรูดเงินใช้หนี้เกม, 5 มีนาคม 2548, หน้า 18) ปัจจุบันจังหวัดสุพรรณบุรีได้เกิดปัญหาสังคมและเด็ก มากมาย เช่น ถูกล่อลวงละเมิดทางเพศ ถูกทารุณกรรม ติดเกมออนไลน์ มีพฤติกรรมทางเพศก่อนวัยอันควร เสพสุราหรือเข้าไปในสถานที่จำหน่ายสุราหรืออบุหรี่ ขณะนี้จังหวัดสุพรรณบุรี ขอความร่วมมือจากครอบครัว ประชาชน และชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังปัญหาเด็ก ช่วยกันสอดส่องดูแลปัญหาเด็กในด้านต่าง ๆ ดูแลเรื่องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เฝ้าระวังปัญหาเด็กไม่ให้เด็กประพฤติตนไม่เหมาะสม(รณรงค์ให้ผู้ใหญ่สอดส่องดูแลเด็ก, 22 กุมภาพันธ์ 2548, หน้า 34) ดังนั้น ภาพความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามความมุ่งหวังนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกคนโดยเฉพาะบุคลากรครูทุกคนในสถานศึกษาซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญ ในการดำเนินการต่างๆ เพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตา ที่มีต่อนักเรียนและภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ เยาวชนให้เติบโตองงาม เป็นบุคคลที่มีคุณค่าต่อสังคมต่อไป

บทบาทของครูที่กล่าวมานั้นคงมิใช่เรื่องใหม่เพราะมีการปฏิบัติกันอย่างสม่ำเสมอ และได้ดำเนินการมานานแล้ว นับตั้งแต่อดีตจนได้รับการยกย่อง ให้เป็นปูชนียบุคคลแต่เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยโดยเฉพาะการทำงานอย่างมีระบบ ที่มีกระบวนการทำงาน มีหลักฐานการปฏิบัติงาน มีเทคนิควิธีการหรือการใช้เครื่องมือต่างๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแล้วความสำเร็จของงานย่อมเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ผลดีย่อมเกิดขึ้นกับทุกคนทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หรือสังคม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2546 ได้กำหนดความมุ่งหมาย และหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา6) และแนวการจัดการศึกษายังได้ให้ความสำคัญแก่

นักเรียนทุกคนโดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่านักเรียนมีความสำคัญที่สุดต้องส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ(มาตรา 22) ในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้ดำเนินการคือ เรื่องความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (มาตรา 23 ข้อ 5) ทั้งนี้การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้นักเรียนรู้จักประยุกต์ความรู้เพื่อมาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหาให้รู้จักคิดเป็นทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ไว้ในทุกวิชา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนานักเรียนตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 22)

สายสมร ยูนิมิ (2545, หน้า 71-74) กล่าวว่า กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนด ยุทธศาสตร์การพัฒนา 10 ยุทธศาสตร์ ในยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้ มุ่งเน้นการพัฒนา กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นการนำหลักการไปสู่ การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมครบวงจรแสวงหาความรู้และเผยแพร่วิธีการปฏิบัติที่ได้ผลโดยอาศัย สถานศึกษาแกนนำ สหวิทยาเขต ศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนและชมรมครูเป็นหน่วยงานและ องค์กรหลักในการดำเนินการมีมาตรการ 21 มาตรการซึ่งมีมาตรการที่เกี่ยวข้องกับระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

มาตรการที่ 9 สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและ เร่งแก้ปัญหายาเสพติดและเพศศึกษา ในสถานศึกษา โดยประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิด กับผู้ปกครอง วัด และชุมชน

มาตรการที่ 10 ควบคุมและป้องปรามไม่ให้นักเรียนเข้าไปมั่วสุมในสถานบันเทิง และแหล่งเริงรมณ์ และให้ความร่วมมือในการจัดระเบียบสังคม โดยชี้เบาะแสให้ผู้รับผิดชอบ

มาตรการที่ 11 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองผู้นำชุมชนองค์กรเอกชน สื่อมวลชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ความร่วมมือ ในการดำเนินการป้องกันและแก้ไข ปัญหาสารเสพติดในชุมชนและสถานศึกษา

มาตรการที่ 12 ส่งเสริมสถานศึกษาให้ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและดำเนินการแก้ไข ปัญหาการติดศูนย์ ติด ร การมาสายของนักเรียนและพัฒนาผลการเรียนรู้เฉลี่ย (GPA) ให้สูงขึ้น

มาตรการที่ 13 พัฒนาครูแนะแนวในสถานศึกษาในการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนที่ได้มาตรฐานหรือมีนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไปให้เป็นนักจิตวิทยา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำมาตรฐานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน เป็นกรอบในการเสริมสร้างพัฒนาความเข้มแข็ง กำกับ ดูแล ตรวจสอบและ ประเมินผลเป็นการประกันคุณภาพระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อรองรับการประเมิน

คุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาแบ่งมาตรฐานเป็น 3 ด้านคือ

1. มาตรฐานด้านนักเรียน
2. มาตรฐานด้านกระบวนการ
3. มาตรฐานด้านปัจจัย

3. วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การดำเนินงานทุกอย่างจำเป็นต้องมีแนวทางวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเพื่อเป็นการวางกรอบการดำเนินงานให้อยู่ในขอบเขตที่ต้องการ กรมสุขภาพจิต (2544, หน้า 13) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ดังนี้

3.1 เพื่อให้การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ

3.2 เพื่อให้สถานศึกษา กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการทำงานร่วมกัน โดยผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจน มีร่องรอยหลักฐานการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบและประเมินผลได้

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีดังนี้

4.1 นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา

4.2 สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี และอบอุ่น

4.3 นักเรียนรู้จักตนเองและควบคุมตนเองได้มีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient : EQ) ซึ่งจะเป็นรากฐานในการพัฒนาความเก่ง(Intelligence Quotient : IQ) คุณธรรมจริยธรรม (Moral Quotient :MQ) และความมุ่งมั่นที่จะเอาชนะอุปสรรค (Assesment Quotient : AQ)

4.4 นักเรียนเรียนรู้หรืออย่างมีความสุขและได้รับการส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

4.5 ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างเข้มแข็ง จริงจัง ด้วยความเอื้ออาทร

5. ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งประกอบไปด้วย

5.1 ผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาทุกฝ่าย ตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและให้การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานหรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ

5.2 ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความตระหนัก ในความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียนและมีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน

5.3 คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคณะ ต้องมีการประสานงานอย่างใกล้ชิดและมีการประชุมในแต่ละคณะอย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด

5.4 ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยต้องได้รับความร่วมมือจากครูทุกคนในสถานศึกษา รวมทั้งการสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ จากสถานศึกษา

5.5 การอบรมให้ความรู้และทักษะรวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูลความรู้แก่ครูที่ปรึกษาหรือผู้เกี่ยวข้อง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะเรื่องทักษะการปรึกษาเบื้องต้นและแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของนักเรียน ซึ่งสถานศึกษาควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

6. มาตรฐานคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ด้านผลผลิต (Output) คุณลักษณะของนักเรียน

มาตรฐานที่ 1.1 สามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพ

ตัวชี้วัด

1. รู้ความถนัดความสามารถ ความสนใจ จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง พร้อมทั้งจะปรับปรุงและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
2. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินตามหลักสูตร

ทุกรายวิชา

แหล่งข้อมูล

1. ระเบียบสะสม
2. แฟ้มสะสมงาน
3. รายงานการส่งเสริมนักเรียน
4. ด้านความถนัด
5. ความสามารถความสนใจ
6. ระเบียบผลการเรียน

มาตรฐานที่ 1.2 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม

ตัวชี้วัด

1. มีน้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐานของเด็กไทย
2. มีความมั่นคงทางอารมณ์และมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นไม่เสเพลสิ่งเสพติด รวมทั้ง ไม่แสวงหาผลประโยชน์จากสิ่งเสพติด

แหล่งข้อมูล

1. รายงานการประเมิน สุขภาพและสมรรถภาพทางกาย
2. รายงานการประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (E.Q.) การประเมิน

พฤติกรรม (SDQ)

3. รายงานปัญหาพฤติกรรมนักเรียน

มาตรฐานที่ 1.3 มีความเป็นอยู่ด้านเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม

ตัวชี้วัด

1. มีค่าใช้จ่ายเพียงพอในการ ศึกษาเล่าเรียน
2. สามารถหลีกเลี่ยงและป้องกันตนเองให้พ้นภัย

แหล่งข้อมูล

1. ระเบียบสะสม
2. รายงานสรุปผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. ด้านการสงเคราะห์
4. ด้านการมีรายได้ระหว่างเรียน
5. รายงานผลการช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคุ้มครอง ด้านกระบวนการ

(Process) การบริหารและการจัดการ

มาตรฐานที่ 2.1 มีการบริหารและการจัดการด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด

1. จัดทำแผนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจน
และปฏิบัติตามแผนซึ่งได้กำหนดไว้
2. นิเทศติดตามและประเมินคุณภาพภายในเพื่อทบทวนคุณภาพการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
3. จัดทำรายงานผลการประเมินและนำผลการประเมิน ไปใช้ปรับปรุง
พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและเผยแพร่

แหล่งข้อมูล

1. คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน/คณะกรรมการประเมิน คุณภาพภายใน
2. แผนปฏิบัติการการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. บันทึกการนิเทศ/การประชุมตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. รายงานการประเมินคุณภาพภายในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

มาตรฐานที่ 2.2 มีการพัฒนาครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้
ความเข้าใจมีเจตคติที่ดีและมีทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

1. มีแผนพัฒนาที่มุ่งให้ครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้รับการพัฒนา
ความรู้ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์และดำเนินการตามแผน
ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. นิเทศติดตามประเมินผลและสร้างขวัญกำลังใจ ในการปฏิบัติงานแก่ครู
ที่ปรึกษาและผู้เกี่ยวข้อง

แหล่งข้อมูล

1. แผนพัฒนาครูที่ปรึกษาและบุคลากรด้านการ ช่วยเหลือนักเรียน
2. แบบรายงานผลการพัฒนาครูที่ปรึกษาและบุคลากร ที่เกี่ยวข้อง
3. บันทึกการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล
4. บันทึกการประชุมครูในแต่ละระดับ
5. หลักฐานแสดงการให้ ขวัญกำลังใจแก่ครู

มาตรฐานที่ 2.3 ครูที่ปรึกษาผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องมีการประสานสัมพันธ์

กันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

ตัวชี้วัด

มีการติดต่อประสานสัมพันธ์ระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครอง

แหล่งข้อมูล

แบบรายงานการประสานงานเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างครูกับ

ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง

มาตรฐานที่ 2.4 มีกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

1. การรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียนเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา
3. การส่งเสริมนักเรียน
4. การจัดกิจกรรมโฮมรูม
5. การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน
6. การป้องกันและแก้ไขปัญหา
7. การให้การปรึกษาเบื้องต้น
8. การจัดกิจกรรมป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน 5 กิจกรรม
9. การส่งต่อ

แหล่งข้อมูล

1. ระเบียบสะสมและแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก
2. รายงานผลการคัดกรองนักเรียนเป็นห้องเรียนและภาพรวมของโรงเรียน
3. บันทึกและรายงานผลการจัดกิจกรรมโฮมรูมและการจัดประชุมผู้ปกครอง
4. บันทึกการให้การปรึกษานักเรียน
5. บันทึกการจัดกิจกรรมป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน
6. บันทึกการส่งต่อ

ชั้นเรียน

ด้านปัจจัย (Input) ฝ่ายบริหาร

มาตรฐานที่ 3.1 ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตัวชี้วัด

1. ให้ความสำคัญและเป็นผู้นำในการอำนวยการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. สามารถนิเทศติดตามและประเมินผลเพื่อการทบทวนคุณภาพระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

แหล่งข้อมูล

1. รายงานผลการสำรวจความพึงพอใจของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การนิเทศและการติดตาม
2. แบบรายงานการประเมินคุณภาพภายในเพื่อการทบทวนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. บันทึกการประชุมเรื่องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของฝ่ายบริหาร

มาตรฐานที่ 3.2 ครูที่ปรึกษามีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดี ในบทบาทหน้าที่การดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตัวชี้วัด

1. มีความรู้ความเข้าใจในการะงาน การดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. มีเจตคติที่ดีต่อการเป็นครูที่ปรึกษา มีความรัก ความเอื้ออาทรและเข้าใจธรรมชาติของนักเรียน

แหล่งข้อมูล

1. รายงานแบบสำรวจความพึงพอใจของนักเรียน ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. รายงานสรุปการให้ความช่วยเหลือนักเรียน
3. การประเมินตนเองในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา

มาตรฐานที่ 3.3 ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการเอาใจใส่ดูแลช่วยเหลือบุตรหลานของตน

ตัวชี้วัด

มีการติดต่อสื่อสารและให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการส่งเสริมป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน

แหล่งข้อมูล

1. รายงานการสื่อสารกับผู้ปกครอง

2. รายงานการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting)

มาตรฐานที่ 3.4 มีข้อมูลเอกสารและเครื่องมือต่าง ๆ ในการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนและมีสถานที่จัดเก็บ

ตัวชี้วัด

1. มีเครื่องมือต่าง ๆ สำหรับครูที่ปรึกษา ครูแนะแนวและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
ใช้ในการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน

2. มีการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลมีระบบการจัดเก็บข้อมูลเอกสาร
และเครื่องมือต่าง ๆ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีมาตรฐานเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถ
นำมาใช้ร่วมกันได้

แหล่งข้อมูล

1. ข้อมูล เอกสารเครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. รายงานผลการสำรวจความพึงพอใจของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือ

นักเรียน

3. สถานที่จัดเก็บข้อมูลและสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน

องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยครูที่ปรึกษา
เป็นบุคลากรหลัก ในการปฏิบัติงานมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ (สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546, หน้า 1 - 6) เสนอดังนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลคือข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่ควรทราบได้แก่

- 1.1 ด้านความสามารถ เช่น ด้านการเรียน ด้านความสามารถอื่น ๆ
- 1.2 ด้านสุขภาพ เช่น ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านพฤติกรรม
- 1.3 ด้านครอบครัว เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านการคุ้มครองนักเรียน
- 1.4 ด้านอื่นๆ ที่ครูพบเพิ่มเติมซึ่งมีความสำคัญเกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือ

นักเรียน

วิธีการและเครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่
ครอบคลุมทุกด้าน ควรใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายที่สำคัญ คือ

1. ระเบียบสะสม
2. แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ.) หรือแบบประเมินพฤติกรรม ทางอารมณ์
(Emotional Quotient :EQ)
3. วิธีการและเครื่องมืออื่นๆ เช่น การสัมภาษณ์นักเรียน การศึกษาจากแฟ้ม
สะสมงาน การเยี่ยมบ้าน การศึกษาข้อมูลจากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพ

2. การคัดกรองนักเรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนโดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

2.1 กลุ่มปกติ หมายถึง นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์คัดกรองของสถานศึกษาแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ

2.2 กลุ่มเสี่ยง หมายถึง นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงซึ่งยังไม่มีปัญหาใด ๆ ที่ต้องเร่งแก้ไขในทันที แต่มีแนวโน้มที่จะกลายเป็นกลุ่มช่วยเหลือได้ ดังนั้น การเฝ้าระวังการป้องกัน จึงมีความสำคัญมากสำหรับกลุ่มเสี่ยง

2.3 กลุ่มช่วยเหลือ หมายถึง นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มช่วยเหลือ ที่ต้องการความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาย่างใกล้ชิดและสำหรับนักเรียนบางคนที่มีปัญหามากกว่าหนึ่งปัญหาที่ต้องการช่วยเหลือ แต่มีบางเรื่องที่อยู่ ในภาวะเสี่ยงก็จัดว่าเป็นกลุ่มช่วยเหลือ

3. การส่งเสริมนักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคน ที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มช่วยเหลือ ให้มีคุณภาพมากขึ้น แนวทางการส่งเสริมมีหลายวิธีที่สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้ แต่กิจกรรมหลักสำคัญที่สถานศึกษาต้องดำเนินการ 2 ประการ คือ

3.1 การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom)

3.2 การจัดประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียน (Classroom meeting)

4. การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่นักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มช่วยเหลือต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด แนวทางการป้องกันช่วยเหลือแก้ไขปัญหให้กับนักเรียนมีหลายวิธีการแต่สิ่งที่ครูที่ปรึกษาต้องดำเนินการ 2 ประการ คือ

4.1 การให้คำปรึกษาเบื้องต้น

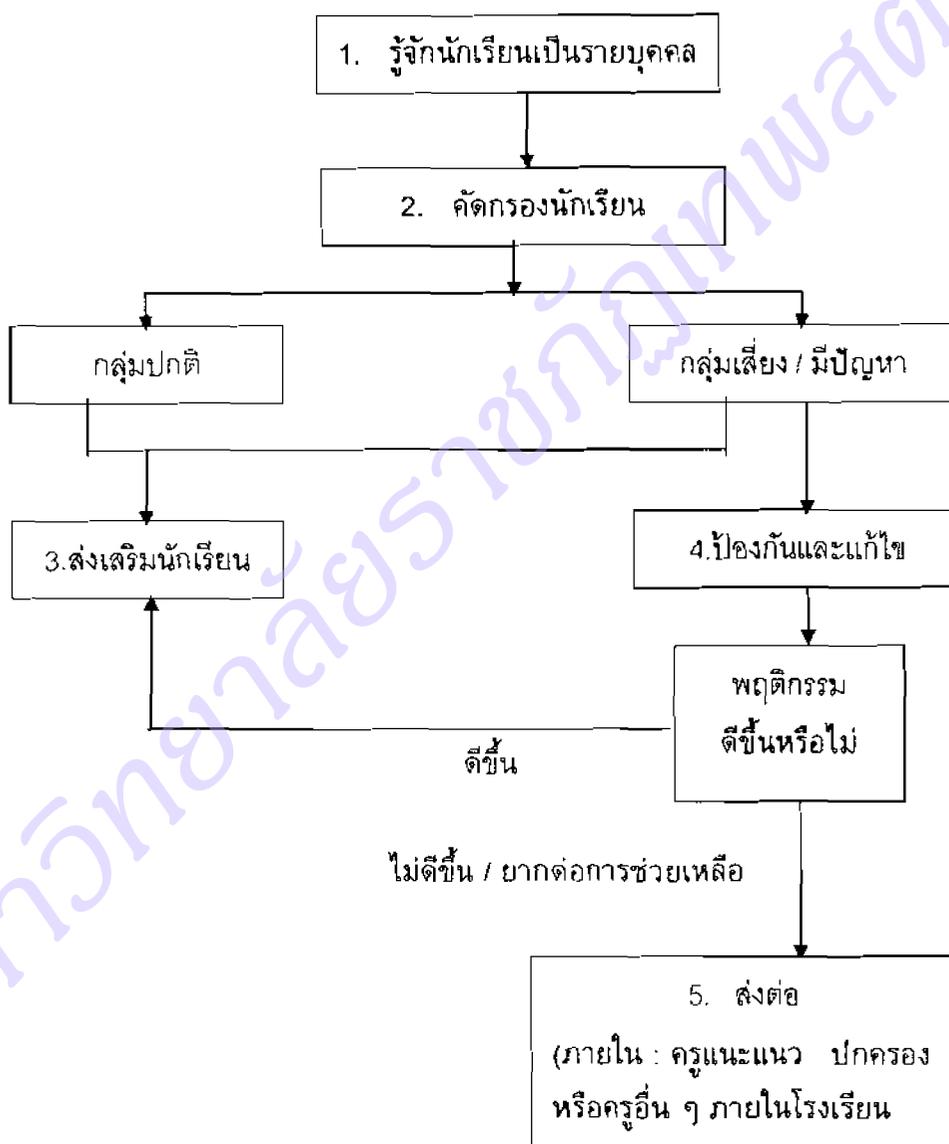
4.2 การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

5. การส่งต่อนักเรียน ในการช่วยเหลือแก้ไข้ปัญหาของนักเรียนโดยครูที่ปรึกษาตามกระบวนการ ขั้นต้น 4 ข้ออาจมีบางกรณีที่มีปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียน มีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป การส่งต่อนักเรียน แบ่งเป็น 2 แบบ คือ

5.1 การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียน โดยขึ้นอยู่กับลักษณะของปัญหาเช่นครูพยาบาลครูประจำวิชาหรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น

5.2 การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก

กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา

ภาพ 2 กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา
ที่มา : (กรมสุขภาพจิต, 2544, หน้า 26)

แนวทางการดำเนินงานการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องตระหนักและรับผิดชอบการบริหารจัดการวางระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกับครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง หากต้องการให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนควรมีแนวทางการดำเนินงานการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายในสถานศึกษา

(กรมสุขภาพจิต, 2544, หน้า 18 – 24) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียมการและวางแผนดำเนินงาน

สถานที่ศึกษาจะต้องดำเนินการ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ได้มีส่วนร่วมในการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลนั้นจึงมีความจำเป็นต้องจัดกิจกรรม การเตรียมการ และการวางแผนการดำเนินการ โดย

1.1 จัดประชุมคณะกรรมการและบุคลากรหลักของสถานศึกษาสร้างความเข้าใจร่วมกันไปในทางเดียวกัน

1.1.1 แนวนโยบายการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.1.2 การจัดทำแผนบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้

วงจรการบริหารของเดมมิง (PDCA : P – Planning ,D - Doing ,C - Checking . A - Action)

1.1.3 การมีส่วนร่วมของครูทุกคนในการบริหารจัดการระบบการดูแล

ช่วยเหลือนักเรียน

1.2 กำหนดแผนการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในเบื้องต้น ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามผลการวิเคราะห์สภาพพื้นฐานของสถานศึกษาหรือข้อคิดเห็นของครู ผู้ปกครองหรือชุมชน

1.3 แต่งตั้งคณะกรรมการ กำหนดบทบาทหน้าที่ โดยมีรายละเอียดการดำเนินการ แต่งตั้งคณะกรรมการและกำหนดบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1.3.1 แต่งตั้งคณะกรรมการและผู้รับผิดชอบการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.3.2 กำหนดโครงสร้างคณะกรรมการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

- 1) คณะกรรมการอำนวยการ (ทีมหน้า)
- 2) คณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน)
- 3) คณะกรรมการดำเนินงาน (ครูในแต่ละระดับ)
- 4) คณะกรรมการนักเรียน

1.3.3 คณะกรรมการแต่ละคณะมีการประสานการทำงานร่วมกันเป็นทีม ซึ่งคณะกรรมการอาจเป็น 2 หรือ 3 คณะ ตามความเหมาะสมของสถานศึกษา โดยขึ้นอยู่กับจำนวนบุคลากรของสถานศึกษา คือ

- 1) คณะกรรมการทีมหน้า
- 2) คณะกรรมการทีมทำ
- 3) คณะกรรมการทีมประสาน

1.3.4 เครือข่ายชุมชน การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สถานศึกษา จำเป็นต้องอาศัยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาโดยใช้วิธีการดังนี้

- 1) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) คณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู

3) คณะกรรมการสมาคมศิษย์เก่าผู้แทนองค์กรภาครัฐเอกชนในชุมชน

1.4 วิเคราะห์สภาพความพร้อมพื้นฐานของสถานศึกษาและความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ

1.4.1 ทราบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นฐานของสถานศึกษาและข้อคิดเห็นของครูที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ

1.4.2 ข้อมูลสำหรับการปรับปรุงหรือจัดทำแผนการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา

2. ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน

การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ภายในสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการวางแผนงานและโครงการในการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและบุคลากรภายในสถานศึกษาได้มีแนวทาง ในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายงานมีประสิทธิภาพสูงชัน สถานศึกษาควรดำเนินงานตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 สร้างความตระหนัก ความเข้าใจและความสามารถ ในการปฏิบัติงานกับบุคลากรครู

2.1.1 บุคลากรทุกคนตระหนักและมีเจตคติที่ดีต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและเข้าใจในบทบาทภาระหน้าที่ของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนรวมทั้งการประสานการทำงานด้วยกันและการกำกับติดตามประเมินคุณภาพการทำงาน ภายในระดับสถานศึกษา

2.1.2 ครูที่ปรึกษามีความรู้ ความเข้าใจและความสามารถในการปฏิบัติงานตามกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งวิธีการและเครื่องมือที่ใช้

2.2 การดำเนินงานตามระบบ

2.2.1 ครูและผู้ปกครองชุมชนเครือข่ายปฏิบัติหน้าที่ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่กำหนดไว้

2.2.2 ครูที่ปรึกษา ปฏิบัติตามกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้ นักเรียนได้รับการเอาใจใส่ดูแลจากครูที่ปรึกษาอย่างทั่วถึง โดยดำเนินการดังนี้

1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยใช้เครื่องมือต่างๆ เช่น ระเบียบสละสม(SDQ) อัดชีวประวัติหรืออื่นๆ เป็นต้น โดยครอบคลุมการรู้จักนักเรียนด้านการเรียน ด้านความสามารถพิเศษ สุขภาพกาย สุขภาพจิต การคุ้มครองนักเรียน เศรษฐกิจครอบครัว สารเสพติดหรืออื่นๆ ที่เกี่ยวกับตัวนักเรียน

2) การคัดกรองนักเรียนเป็นกลุ่ม ที่สถานศึกษากำหนด เช่น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา เป็นต้น ซึ่งแต่ละกลุ่มจำแนกย่อยเป็นรายด้าน ตามข้อมูลที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

3) การจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถพิเศษและศักยภาพของนักเรียน

- 4) การจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน แบบมีส่วนร่วม
- 5) การจัดกิจกรรมโฮมรูมแบบมีส่วนร่วมหรือเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 6) การจัดกิจกรรมป้องกันปัญหาต่าง ๆ
- 7) การจัดกิจกรรมช่วยเหลือแก้ปัญหาให้นักเรียน
- 8) การส่งนักเรียนไปพบครูแนะแนว เพื่อรับการช่วยเหลือ หลังจากที่ครูได้ช่วยระยะหนึ่งแล้วพบว่า ยากต่อการช่วยเหลือหรือเป็นกรณีปัญหาวิกฤตเร่งด่วนจำเป็นต้องส่งต่อ
- 9) การติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด ทั้งนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อและไม่ได้รับการส่งต่ออย่างสม่ำเสมอ
- 10) บันทึกหลักฐานและผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ
- 11) สรุปผลการปฏิบัติงานและผลที่เกิดกับนักเรียน การเปลี่ยนแปลงของนักเรียน ซึ่งเกิดจากการปฏิบัติงานของครู ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ พร้อมทั้งจัดทำรายงานเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น

3. ขั้นการกำกับ ติดตาม ประเมินผลรายงานและการประชาสัมพันธ์

การกำกับ ติดตาม ประเมินรายงาน และการประชาสัมพันธ์ เป็นกระบวนการอันสำคัญอย่างยิ่งของการวางแผนงานและโครงการการปฏิบัติตามแผนงานและโครงการเพื่อเป็นการตรวจสอบถึงผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและบุคลากรครู โดยมีหลักการดำเนินการ ดังนี้

3.1 ประเมินเพื่อทบทวนการปฏิบัติงาน

3.1.1 แต่ละระดับจัดการประชุมภายในสถานศึกษาเพื่อการนิเทศและร่วมมือกันช่วยเหลือนักเรียน แก้ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นและนำข้อมูลไปปรับปรุงการดำเนินงาน ให้มีประสิทธิภาพ ประมาณสัปดาห์ละ 1 ครั้ง และรายงานคณะกรรมการประสานงาน

3.1.2 ประเมินคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาโดยคณะกรรมการประเมินที่สถานศึกษาแต่งตั้งเป็นผู้ประเมิน เพื่อให้ได้ข้อมูลในการพัฒนาหรือปรับปรุงการดำเนินงานของแต่ละระดับ และเป็นภาพรวมของสถานศึกษาอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง

3.2 ประเมินเพื่อพัฒนา สรุปรายงานและประชาสัมพันธ์

3.2.1 ได้ข้อมูลจากรายงานการประเมินภายในของสถานศึกษาทั้งหมด นำมาใช้พิจารณาเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในปีการศึกษาต่อไป

3.2.2 ได้เอกสารรายงานที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้ครอบคลุมทั้งด้านปัจจัยกระบวนการและผลผลิต(นักเรียน)โดยรายงานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

3.3 การประสานสัมพันธ์

3.3.1 การประสานการทำงานภายใน ใน 2 ลักษณะ ดังนี้

- 1) ในรูปแบบ เช่น การจัดประชุมประจำเดือน เฉพาะกิจหรือสัมมนา
- 2) นอกกรูปแบบ เช่น พบปะพูดคุย กิจกรรมสังสรรค์ เป็นต้น

คณะกรรมการทุกคนและทุกทีมจะต้องมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดและแต่ละคนจะต้องร่วมมือกันทำงานกันเป็นทีมและกำหนดแผนการจัดประชุมแต่ละทีมชัดเจน

3.3.2 การประสานงานภายนอก ทำได้ 2 ลักษณะ ดังนี้

1) ในรูปแบบ เช่น การประชุมและสัมมนาประจำปี ประชุมสมาคม ผู้ปกครอง ครู ศิษย์เก่า เป็นต้น

2) นอกกรูปแบบ เช่น เยี่ยมเยือนที่ทำงานที่บ้านงาน

3.3.3 การสร้างขวัญและกำลังใจ

1) กำหนดเกณฑ์การประเมินครูที่ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนประจำปีการศึกษา

2) จัดกิจกรรมยกย่องชมเชยครูที่ปฏิบัติหน้าที่ระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนดีเด่น

3) เผยแพร่ผลงานของครูที่ปรึกษาที่ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนให้สาธารณชนทราบ

4) สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนให้เพียงพอ

5) นำผลการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา ในระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนมาประกอบการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปี

การศึกษาเกี่ยวกับจิตวิทยาเด็ก

การดำเนินตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาเด็กมีผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้เกี่ยวกับเด็กไว้ ซึ่งมีรายละเอียดที่สำคัญดังนี้

1. จิตวิทยาเด็ก

นางพงา ลิ้มสุวรรณ (2545, หน้า 4-5) กล่าวว่าพัฒนาการทางจิตใจเป็นขบวนการที่สำคัญยิ่ง ในชีวิตมนุษย์แต่ละคนที่เกิดขึ้นมาควรมีโอกาสได้พัฒนาทั้งร่างกายและจิตใจให้เต็มศักยภาพที่ได้รับมาตามธรรมชาติ อะไรที่เป็นธรรมชาติเรายังมีความสามารถเข้าไปแก้ไขได้น้อยมากในขณะนี้เช่นพันธุกรรมด้านต่าง ๆ ที่ติดตัวมาจากพ่อแม่ทั้งรูปร่าง สีผิว ความฉลาด โรคบางชนิด แต่ส่วนที่เราสามารถทำได้ดีคือ การเลี้ยงดูจัดสภาพสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมที่สุด ที่เด็กจะพัฒนาไปอย่างเต็มที่เพื่อให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพต่อตนเองและสังคมส่วนรวมต่อไปพัฒนาการที่เหมาะสมจะเป็นการป้องกันปัญหาที่จะเกิดตามมาภายหลังมากมาย

เช่น บุคลิกภาพปรวนแปรต่าง ๆ ที่มีความร้ายแรงไม่แพ้โรคร้าย ๆ ทางกาย ผู้ป่วยทางใจเปรียบเสมือนผู้ป่วยที่มีอาการอัมพาตทางจิตคือมีร่างกายสมบูรณ์ทุกอย่างแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามวัยได้กลับเป็นภาระของผู้อื่นฉะนั้นพัฒนาการทางจิตใจที่ดีจึงช่วยให้คน ๆ นั้น เติบโตมาแล้วมีความปกติสุขต่อไปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางจิตใจ เมื่อมนุษย์แรกเกิดมีสภาพที่ช่วยตัวเองไม่ได้ ต่างจากสัตว์โลกหลายชนิดอื่น ๆ ที่เกิดมาสามารถหากินเองได้โดยไม่ต้องพึ่งพ่อแม่สภาพที่ช่วยตัวเองไม่ได้ของเด็กนี้เองทำให้พัฒนาการของมนุษย์ขึ้นกับปัจจัยสิ่งแวดล้อมสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมจึงจะสามารถทำให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีและเหมาะสมถึงอย่างไรก็ตามปัจจัยทางชีวภาพก็มีความสำคัญเช่นกัน เนื่องจากพัฒนาการทางจิตใจมีปัจจัยหลายอย่างพอจัดเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ได้ 2 กลุ่ม คือ

1. ปัจจัยทางชีวภาพ คือสิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด
2. ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม คือ สภาพแวดล้อมรอบตัวเด็กที่เด็กมาปรับตัว เพื่อให้มี

ชีวิตอยู่รอดและพัฒนาตนเองจนกระทั่งมีลักษณะเฉพาะของตนเอง

ดังนั้น สิ่งสำคัญที่ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทั้งทาง ร่างกายและจิตใจไปในทิศทางที่พึงประสงค์ ต้องเริ่มจากสิ่งแวดล้อมทางครอบครัวและโรงเรียน

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2543, หน้า 1) กล่าวว่าภาวะที่ตรงกันข้ามกับอารมณ์สับสนแปรปรวน คือ ความฉลาดทางอารมณ์ แนวคิดเรื่องความฉลาดของอารมณ์เป็นแนวคิดสมัยใหม่ได้รับการกล่าวขวัญมากในวงการศึกษาจิตวิทยาเด็กพิเศษ เด็กปกติ สุขภาพจิต ประมาณ 10 ปีที่ผ่านมาได้มีการศึกษาอิทธิพลของอารมณ์ที่มีต่อการดำเนินชีวิตในแง่มุมต่าง ๆ เช่น สุขภาพจิต สติปัญญา ความคิด และพฤติกรรมทางสังคม มีประเด็นที่นักจิตวิทยาสนใจศึกษาเฉพาะเจาะจงประเด็นหนึ่ง คือ ความฉลาดทางอารมณ์ (emotional intelligence) การศึกษาเรื่องนี้ทำให้มีผลสรุปข้อหนึ่งว่า "อารมณ์เป็นตัวบ่งชี้สติปัญญาและความสำเร็จในชีวิตของบุคคลยิ่งกว่า IQ" จึงทำให้มีผู้ทำการศึกษาเรื่องความฉลาดทางอารมณ์มากยิ่งขึ้นจนถึงกับมีการสร้างแบบทดสอบสำหรับวัดคะแนนเรียกว่า EQ นักวิทยาศาสตร์สาขาต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญแก่สติปัญญาในแง่ความคิดนึก (cognitive process) การอบรมสั่งสอนเด็กในบ้านและในสถาบันศึกษามุ่งเน้นความฉลาดด้านนี้ความฉลาดทางอารมณ์จึงถูกมองข้ามอย่างไรก็ตาม นักศึกษาและนักวิชาการสาขาต่าง ๆ เริ่มสังเกตเห็นจากตัวอย่างกรณีศึกษามากมาย ที่พบว่า บุคคลที่มีสติปัญญาดีจำนวนหนึ่ง มีผลสำเร็จในการเรียนสูง มี IQ สูงไม่ประสบความสำเร็จในอาชีพ ในชีวิตสังคม และในชีวิตส่วนตัว อีกทั้งยังมีบุคคลที่มี IQ สูงจำนวนหนึ่งประสบความสำเร็จ ในอาชีพ มีเกียรติยศชื่อเสียง ที่ป่วยเป็นโรคจิตประสาท จิตกายภาพร ไม่มีความสุขในชีวิต ท่ามกลางความสำเร็จและเกียรติยศนั้น ในทางกลับกันปรากฏว่ามีกลุ่มบุคคลที่มี IQ ปานกลางกลับประสบความสำเร็จในชีวิตมากกว่าหรือมีความสุขในชีวิตมากกว่า แต่ก็มีเหมือนกันที่บุคคลบางคนมีทั้ง IQ สูงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความสุขในชีวิตนักจิตวิทยาและนักการศึกษาจำนวนหนึ่ง จึงเริ่มตั้งคำถามว่า ปัจจัยใดแน่ที่มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิต ที่เป็นสุขนอกเหนือจาก

ความเฉลียวฉลาดทางด้านความรู้สติปัญญาและความสำเร็จในการทำงาน คำตอบหนึ่งที่ได้จากการเฝ้าสังเกตเก็บข้อมูลจากบุคคลจำนวนมาก คือ ความฉลาดทางอารมณ์ โดยพบว่าปัจจัยนี้มีความสำคัญร่วมกันกับปัจจัยทางสติ

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า เด็กเป็นวัยที่เริ่มตั้งแต่เกิด มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้งปัจจัยทางชีวภาพ ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม

2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเด็ก

มองพรพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529, หน้า 1) กล่าวถึงการให้คำปรึกษาว่าเป็นกระบวนการที่แสดงถึงมนุษยสัมพันธ์ที่ละเอียดอ่อนระหว่างบุคคลโดยผู้ให้คำปรึกษาจะให้ความช่วยเหลือและคำปรึกษาแก่ผู้มารับคำปรึกษา เพื่อให้บุคคลที่มารับคำปรึกษาเข้าใจปัญหาหรือเรื่องราวที่นำมาปรึกษาสามารถใช้พลังปัญญาและความสามารถของตนเอง ในการตัดสินใจตกลงที่จะเลือกจะทำอย่างหนึ่งอย่างใด ในวิถีทางที่เหมาะสมที่เขาปรารถนาในที่สุดบุคคลที่มาขอรับคำปรึกษาจะสามารถป้องกันปัญหา แก้ปัญหาและพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสม

ผกา สัตยธรรม (2535, หน้า175 – 188) กล่าวว่า การส่งเสริมให้เด็กมีสุขภาพจิตที่ดีนั้น เป็นการกระทำที่ควบคู่ไปกับการป้องกันไม่ให้เกิดสุขภาพจิตเสียหรือสุขภาพจิตไม่ดี การส่งเสริมสุขภาพจิตของเด็กนั้น มีผู้เกี่ยวข้องอยู่ด้วยคือ บิดามารดา ครู อาจารย์และ ผู้เกี่ยวข้องกับเด็กในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. บิดามารดาควรส่งเสริมให้เด็กมีสุขภาพกายดี เพราะผู้ที่จะมีสุขภาพจิตดีได้ ต้องอาศัยการมีสุขภาพกายดีเป็นเบื้องต้น ซึ่งตรงกับคำกล่าวที่ว่าสุขภาพจิตที่แจ่มใสย่อมอยู่ในร่างกายที่สมบูรณ์การไม่ปล่อยให้เด็กอดอยากขาดอาหารเป็นต้น ทางโรงเรียนก็ควรช่วยจัดรายการอาหารกลางวันสำหรับเด็กที่ไม่มีอาหารรับประทานด้วย

2. บิดามารดา ครูอาจารย์ ควรฝึกให้เด็กมีอารมณ์เย็น อารมณ์ดี เป็นคนมองโลกในแง่ดีมีความแจ่มใสร่าเริงเบิกบาน เมื่อเด็กมีอารมณ์ฉุนเฉียว ควรอธิบายให้เข้าใจถึงความไม่ดีของความโกรธ เพราะเป็นการเกิดโทษแก่ตนเอง เช่น อาจทำให้หัวใจเต้นแรง ควบคุมสติไม่อยู่ เกิดความทุกข์แก่ตนเองฝ่ายเดียว

3. ฝึกให้เด็กรู้จักตนเองอย่างแท้จริงในด้านต่าง ๆ เช่น รู้จักนิสัยของตนเองและรู้จักพิจารณาตนเองว่ามีข้อดีข้อเสียที่จะต้องแก้ไขอย่างไร อาจเขียนข้อดี ข้อเสีย ข้อเสนอแนะที่จะแก้ไขให้มีนิสัยดีขึ้นและปฏิบัติในสิ่งที่ดีขึ้นต่อไป

ทศพร ประเสริฐสุข (2542, หน้า 101 - 105) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กสรุปได้ว่า ปัญหาของเด็กในโรงเรียนมีตั้งแต่ปัญหาเล็กน้อยไปจนถึงปัญหาใหญ่ๆ เด็กที่มีปัญหาหรือเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมเป็นเด็กที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ได้แก่พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกไม่เหมาะสมกับสถานการณ์และไม่เป็นที่ยอมรับของครู เช่น ส่งเสียงดังขณะที่ครูสอน ไม่ทำงานที่ครูมอบหมาย บางพฤติกรรมอาจก่ออันตรายแก่เพื่อนร่วมชั้นและ

ต่อตัวนักเรียนเอง เช่น การแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ทำลายทรัพย์สินของผู้อื่น ก่อนจะขึ้นเรียน จนทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนต้องหยุดชะงักเป็นต้น บางลักษณะอาจเป็นพฤติกรรม ทางด้านการถดถอย หลักหนีจากความจริง เพื่อฝืนหรือแข็งขืน เป็นต้น

ในทางจิตวิทยาเชื่อว่าพฤติกรรมทุกชนิดย่อมมีสาเหตุเมื่อครูพบพฤติกรรมที่เป็น ปัญหาอาจจะวิเคราะห์ได้จากสาเหตุที่เกิดดังนี้

1. พัฒนาการทางกาย ได้แก่ ความไม่ครบถ้วน ความสมบูรณ์ของอวัยวะ เช่น พิการ ตาบอด ขาดฟัน ผอมเกินไป อ้วนเกินไป
2. พัฒนาการทางสังคม ได้แก่ สังคมในครอบครัว สังคมรอบ ๆ ตัว เพื่อน ๆ เพื่อนบ้าน ครอบครัวที่พ่อแม่แตกแยกหรือครอบครัวที่อบอุ่น จะมีผลต่อพฤติกรรมของเด็ก
3. พัฒนาการทางจิตใจ ได้แก่ สะเทือนใจอย่างรุนแรง เนื่องจากพ่อแม่ตายตั้งแต่ ยังเล็ก ๆ ขาดความรักความอบอุ่นในครอบครัว หน้าที่ซ้ำห้ำหั่น มีผลเป็นชัดเจนเกิดในครอบครัว ที่ต่ำต้อย ครอบครัวยากจนถูกบีบคั้นมาก พ่อแม่ไม่ให้ความสนใจเป็นต้น เด็กที่มีพัฒนาการ ทางจิตใจดี สุขภาพจิตก็จะดี มองคนในแง่ดี เป็นคนรักคนอื่น พร้อมทั้งจะช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น อย่างเห็นได้ชัด

บทสรุป เมื่อพบนักเรียนที่มีปัญหา ในโรงเรียนสิ่งแรกที่ควรคำนึงถึงคือ พฤติกรรม ทุกชนิดต้องมีสาเหตุ ทางที่ดีแล้วควรหาพฤติกรรมนั้นว่าเกิดมาจากสาเหตุใด โดยวิเคราะห์ จากสถานการณ์ในอดีตและปัจจุบันของเด็กทั้งทางด้านร่างกายจิตใจและสังคมของเด็กเมื่อทราบ สาเหตุแล้วอาจจะใช้วิธีการแก้ปัญหา โดยการให้คำปรึกษาทางจิตวิทยา การปรับพฤติกรรม ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กลดการกระทำที่เป็นปัญหาลง

เบญจพร ปัญญา (2544, หน้า 14 – 19) กล่าวถึง การเฝ้าระวังปัญหาสุขภาพจิต เด็กวัยเรียน สรุปได้ว่าปัญหาทางจิตเวชในเด็กพบประมาณ 10 เปอร์เซ็นต์ของประชากรทั่วไป เด็กบางคนเท่านั้น ที่ต้องการประเมินสภาพจิตและรักษาในคลินิกแต่โดยส่วนใหญ่พ่อแม่และ ครูแนะแนวสามารถให้การช่วยเหลือได้โดยให้คำแนะนำ ในระยะเริ่มแรกก่อนเกิดปัญหารุนแรง หลังจากมีโปรแกรมการเฝ้าระวังโรคทางจิตเวชที่ดีทำให้พบปัญหาสุขภาพจิต ในเด็กจำนวน มากขึ้น การช่วยเหลือจะได้ผลดี ถ้าทีมผู้รักษามีความตั้งใจ

ในการช่วยเหลือให้กำลังใจแก่เด็กและพ่อแม่ เมื่อครูประจำชั้นพบเด็กที่มีปัญหา ควรทำความเข้าใจและวางแผนร่วมกับพ่อแม่จากนั้นแนะนำเข้าโปรแกรมเฝ้าระวังปัญหา สุขภาพจิต ควรหลีกเลี่ยงที่จะระบุว่าเด็กมีปัญหาถ้าปัญหานั้นยังไม่รุนแรงและมีอาการช่วงสั้น ๆ ครูและครูแนะแนวที่ผ่านการฝึกงานหรือการอบรมทางสุขภาพจิต สามารถให้การช่วยเหลือ เบื้องต้นได้และถ้าหากยังไม่ได้ผลจึงส่งต่อเพื่อพบจิตแพทย์เด็กต่อไป

ศูนย์การศึกษาเพื่อเด็กด้อยโอกาส คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2545, หน้า 18 - 22) ได้ระบุว่าปัจจุบันมีเด็กไทยติดยาบ้าถึง 6 แสนคน ศึกษาวิจัยเจาะลึกพฤติกรรม เด็กเที่ยว เด็กเสพยาและเด็กขายบริการที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก พบว่า เด็กเหล่านี้มีปัญหา

ความไม่มั่นคงทางด้านอารมณ์และจิตใจจนกระทั่งได้รับการเรียกขานว่า “เด็กไทยพันธุ์ใหม่” นอกจากนี้ยังมีเด็กอาชีวะยกพวกตีกันและทำร้ายนักเรียนต่างสถาบันเกิดขึ้นเป็นประจำแล้ว ซ้ำเล่าปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นสะท้อนให้เห็นว่า เด็กและเยาวชนไทยจำนวน ไม่น้อยกำลังประสบภาวะปัญหาด้าน “อีคิว” ตกต่ำอย่างรุนแรงและไร้ภูมิคุ้มกันทางอารมณ์ ในการพัฒนาอีคิวนั้น โรงเรียนเป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ให้เกิดขึ้นกับเด็ก เนื่องจากเด็กส่วนใหญ่จะใช้เวลาอยู่ในโรงเรียนอย่างน้อย 9 – 12 ปีเป็นช่วงอายุที่เหมาะสมต่อการพัฒนาทักษะทางด้านอีคิว

การพัฒนาอีคิวให้แก่เด็กนักเรียนสามารถบูรณาการได้ในทุกรายวิชาและทุกระดับชั้น โดยครูอาจจะต้องเลือกและประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน เช่น สุขศึกษา สอนให้เด็กรู้จักตนเอง ทั้งด้าน ร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ฝึกการพูดและเขียนที่แสดงอารมณ์ความรู้สึก วิทยาศาสตร์ให้เด็กแบ่งกลุ่มทำงานร่วมกับเพื่อน เรียนรู้การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นและการแข่งขัน ประวัติศาสตร์เลือกตัวละคร ในประวัติศาสตร์ที่มีบุคลิกต่างๆ กันทั้งที่มีอีคิวดีและอีคิวต่ำ ให้นักเรียนวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมเหล่านั้นเป็นต้นนอกจากการบูรณาการแล้วยังสามารถจัดค่ายนอกสถานที่ เพื่อฝึกทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่นความมีน้ำใจและการสร้างเสริมระเบียบวินัย ดังที่ได้มีหน่วยงานบางแห่งได้จัดกิจกรรมค่ายเด็กอาชีวะและค่ายเด็กติดยาเสพติดเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหาและสร้างค่านิยมใหม่ในทางบวกให้แก่เด็ก

เพ็ญรัตน์ เพชรภาพ (2542, หน้า 3) กล่าวถึงวัยเด็กว่าเป็นระยะที่สำคัญที่สุดเกี่ยวกับการพัฒนา ในด้านร่างกายและจิตใจเป็นช่วงเวลาของการเจริญงอกงามและการเปลี่ยนแปลงในทุกๆ ด้าน คือ ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคมเป็นช่วงเวลาที่รับสิ่งใหม่ๆ ทั้งทางด้านประสบการณ์ความรับผิดชอบ ความสัมพันธ์กับเพื่อนและผู้ใหญ่ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มักจะก่อให้เกิดปัญหาการปรับตัวการเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กไปสู่ผู้ใหญ่ ในระยะแรกจึงดูเสมือนว่าปัญหาต่างๆ เกิดขึ้นพร้อมกันในตัวเด็ก เด็กจึงไม่สามารถปรับตัวให้ทันต่อปัญหาเหล่านั้น

จากเอกสารข้างต้นที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สรุปได้ว่า วัยเด็กเป็นวัยที่เริ่มต้นของชีวิต ถ้าได้รับการเลี้ยงดูในวัยเด็กอย่างดี เขาจะก้าวไปสู่ผู้ใหญ่ด้วยความมั่นคง ถ้าพ่อแม่เลี้ยงดูเขาไม่ดี เด็กขาดความรักความอบอุ่นความห่วงใยจากพ่อแม่และถ้าสิ่งแวดล้อมไม่ดีด้วยแล้ว โอกาสที่เด็กจะสร้างปัญหาให้แก่สังคมย่อมมีมากซึ่งอาจจะเป็นเพราะเด็กขาดประสบการณ์หรือขาดความยังคืดดังนั้นสถาบันต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจะต้องหันมาให้ความสนใจกับเด็กกันอย่างจริงจัง โดยเฉพาะครอบครัวและสถานศึกษา พ่อแม่ต้องให้ความรักความอบอุ่นแก่ลูกปรับปรุงสภาพครอบครัวให้น่าอยู่อาศัยสร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัวอย่างมีคุณภาพ ในขณะที่โรงเรียนก็ต้องมีบทบาทเพิ่มมากขึ้น การให้ความรู้เพียงอย่างเดียวไม่พอ

คือต้องมีส่วนร่วมในการสร้างทักษะทางสังคมและความสามารถในการปรับตัวให้กับเด็ก เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมและประเทศชาติต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ได้มีผู้วิจัยไว้ดังนี้ จาริ ทองคำสิง (2544, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความต้องการบริการให้คำปรึกษานักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2542 ผลการวิจัยพบว่า

1. ความต้องการ บริการให้คำปรึกษาด้านการศึกษาและอาชีพอยู่ในระดับมาก เป็นส่วนใหญ่
2. นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีความต้องการรับคำปรึกษา ด้านการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระดับ .05 ส่วนด้านอาชีพไม่แตกต่างกัน
3. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีความต้องการบริการให้คำปรึกษาด้านการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนด้านอาชีพไม่แตกต่างกัน
4. นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีความต้องการ บริการให้คำปรึกษาด้านการศึกษาและอาชีพไม่แตกต่างกัน

บุญญาภา แจงสี (2544, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อความผูกพันใกล้ชิดต่อการเห็นคุณค่าในตนเองและการยอมรับตนเองของนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงและไม่เสี่ยง ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เพื่อศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อความผูกพันใกล้ชิด การเห็นคุณค่าในตนเองและการยอมรับตนเองของนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการออกจากสถานศึกษากลางคันผลการวิจัยพบว่านักศึกษาที่มีพฤติกรรมเสี่ยงจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปฏิเสธทอดทิ้งและแบบปกป้องคุ้มครองมากเกินไป นักศึกษาที่ไม่มีพฤติกรรมเสี่ยงจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใส่ใจดูแล

ฉัตรทิพย์ ชุมพงศ์(2545, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางอารมณ์กับพฤติกรรมการเผชิญความเครียดของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 ของสถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา(เดิม)ในจังหวัดสงขลาเพื่อศึกษาถึงความสามารถทางอารมณ์ พฤติกรรมการเผชิญความเครียดของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า

1. สมาชิกในครอบครัวที่มีความรักห่วงใยซึ่งกันและกันมีความใกล้ชิดสนิทสนมยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกันและมีเวลาพูดคุยกัน เมื่อนักเรียนมีปัญหาพ่อแม่สามารถให้คำปรึกษาที่ดีได้เสมอ

2. นักเรียนมีความสามารถทางอารมณ์อยู่ในระดับสูงและพบว่า นักเรียนที่มี

ความสามารถทางอารมณ์ด้านการจูงใจตนเองอยู่ในระดับสูงที่สุดรองลงมา ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง ด้านการร่วมรู้สึก ด้านทักษะทางสังคมและการจัดระเบียบให้กับตนเอง ตามลำดับ

3. ความเครียดแบบมุ่งแก้ปัญหา อยู่ในนักเรียนมีพฤติกรรม การเผชิญระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 28.14 คิดเป็นร้อยละ 55.18

4. นักเรียนมีพฤติกรรมการเผชิญความเครียดแบบปรับสภาพอารมณ์อยู่ในระดับต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.68 คิดเป็นร้อยละ 38.98

5. ความสามารถทางอารมณ์ทุกด้านได้แก่การตระหนักรู้ในตนเองการจัดระเบียบให้กับตนเอง การจูงใจตนเอง การร่วมรู้สึกและทักษะทางสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเผชิญความเครียดแบบมุ่งแก้ปัญหา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

6. ความสามารถทางอารมณ์ทุกด้านได้แก่การตระหนักรู้ในตนเองการจัดระเบียบให้กับตนเอง การจูงใจตนเอง การร่วมรู้สึกและทักษะทางสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเผชิญความเครียด แบบปรับสภาพอารมณ์ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ0.05

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมและพัฒนาการเด็ก สรุปว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงของเด็กคือสิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก เช่น ครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อน นอกจากนี้การอบรมเลี้ยงดูการให้ความรักความอบอุ่นแก่เด็ก การให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางการแก้ปัญหาอย่างถูกวิธีกับเด็ก จะทำให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง รู้จักการปรับตัว มีทักษะการคิดไม่เป็นปัญหาของสังคม

ผ่องพรรณ สายทอง, และคณะ (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานปัญหาและอุปสรรคและแนวทางแก้ไขระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษานำร่องสังกัดกรมสามัญศึกษา(เดิม) จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ครูได้มีการเตรียมการและวางแผนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา โดยการอบรมสัมมนา ศึกษาเอกสารคู่มือ ประชุมชี้แจงและประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานอื่น ๆ ส่วนในด้านปัญหาและอุปสรรค พบว่า ครูไม่เข้าใจการดำเนินงาน ในบางขั้นตอนแนวทางแก้ไขกรมสุขภาพจิตและหน่วยงานต้นสังกัดควรจัดอบรมให้ความรู้ใหม่ ๆ แก่ครูเพิ่มเติม

จิรพร จูปรารงค์ (2545, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการเปรียบเทียบสภาพปัญหาและการบริการแนะแนวตามการรับรู้ของครูผู้สอนและครูแนะแนวของสถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอมือเมือง จังหวัดขอนแก่น เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาและการบริการแนะแนวตามการรับรู้ของครูผู้สอนและครูแนะแนวของสถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา(เดิม) อำเภอมือเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการบริการแนะแนวของข้าราชการครูในสถานศึกษามีการให้บริการสม่ำเสมอ คือการบริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษาและบริการจัดวางตัวบุคคล ยกเว้นบริการติดตามผลซึ่งมีการบริการในบางครั้ง

2. ปัญหาในการบริการแนะแนว ข้าราชการครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็น ดังนี้ การแนะแนวในสถานศึกษามีความจำเป็นมาก ควรมีการกำหนดแผนงานแนะแนวให้ครบถ้วน ชัดเจน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบงานแนะแนวของสถานศึกษา จัดห้องแนะแนว เป็นเอกเทศควรจัดทำแผนการแนะแนวให้ชัดเจนมีการติดตามและประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรม

จำรัส บัวเกตุ (2545, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเสพติดของ นักเรียนสถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา(เดิม) จังหวัดกระบี่ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อการเสพสารเสพติดของนักเรียน อยู่ในระดับสูงสามลำดับ เรียงลำดับจากมาก ไปหาน้อยแต่ละปัจจัยคือปัจจัยจากตัวนักเรียนได้แก่ นักเรียนอยากลองเพื่อหาประสบการณ์ นักเรียนวิตกกังวลต่อการเรียนและงานที่ได้รับมอบหมาย นักเรียนอยากเพิ่มความกล้าและความมั่นใจ ปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาได้แก่ มีตัวอย่างการเสพสารเสพติด ในสถานศึกษาและสถานศึกษาจัดกิจกรรมนันทนาการให้นักเรียนน้อยเกินไปภายในสถานศึกษา มีแหล่งซื้อและขายสารเสพติดและเพื่อนชักชวนปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมภายนอกสถานศึกษา เกี่ยวกับเพื่อนได้แก่ เพื่อนนอกสถานศึกษาของนักเรียนชักจูงอยากปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนบ้าน เพื่อนนอกสถานศึกษาเป็นผู้จำหน่ายสารเสพติดและปัจจัยจากครอบครัว ได้แก่ ผู้ปกครอง คาดหวังในตัวนักเรียนสูงเกินไป ส่วนประเด็นอื่นไม่ชี้ว่าเป็นปัจจัยที่เด่นชัด

วิชุด รุ่งศรีทอง (2545, บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารและการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษา พบว่า

1. ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อสภาพการบริหารและการดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก 1 ด้านระดับปานกลาง 6 ด้านโดยการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การบริหารจัดการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การส่งต่อ

2. ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อสภาพการบริหารและการดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน โดยการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การส่งต่อและด้าน ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การส่งเสริมนักเรียน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อสภาพ การบริหารและ การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามสถานภาพของบุคลากร โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันแก้ไขปัญหา ด้านการส่งต่อ โดยผู้บริหารงานมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าผู้ปฏิบัติงานทุกด้าน

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อปัญหาการบริหารและการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามสถานะภาพของบุคลากร โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

5. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อสภาพการบริหารและการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ด้าน เมื่อนำมาพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ปรากฏผลดังนี้

5.1 ด้านการบริหารจัดการ บุคลากรโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นสูงกว่าบุคลากรโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก

5.2 ด้านการส่งเสริมนักเรียน บุคลากรโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นสูงกว่าบุคลากรโรงเรียนขนาดเล็ก

5.3 ด้านการป้องกันแก้ไขปัญหาบุคลากร โรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นสูงกว่าบุคลากรโรงเรียนขนาดเล็ก

6. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อปัญหาการบริหารและการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทุกด้าน

ภักวีรยา ดังก้อง (2546, บทคัดย่อ) ศึกษาผลสำเร็จการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสหวิทยาเขตเวียงโกศัย 1 จังหวัดแพร่ผลการวิจัยพบว่า บริบทในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมด้านบุคลากรและสภาพแวดล้อมในชุมชนมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก กระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการเตรียมการและวางแผนการดำเนินงาน การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน การจัดงบประมาณการดำเนินงาน การจัดทำโครงการแผนปฏิบัติงานปฏิทินการปฏิบัติงาน การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่น การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน คือ มีการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลจัดทำเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนจัดกิจกรรมให้นักเรียน ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน ส่งต่อภายนอกนักเรียนที่มีปัญหาอยากต่อการดูแลช่วยเหลือ นอกจากนี้ยังพบว่ามีการดำเนินงาน การกำกับติดตามประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงาน โดยคณะกรรมการประสานงานรายงานผลการดำเนินงานต่อผู้บริหารโรงเรียน ปัญหาและ

อุปสรรคการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ การขาดงบประมาณและยานพาหนะในการเยี่ยมบ้านนักเรียน ผลการเปรียบเทียบผลสำเร็จของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสหวิทยาเขตเวียงโกศัยจังหวัดแพร่ 1)ผลสำเร็จของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า ไม่แตกต่างกัน 2)ผลสำเร็จของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมนักเรียน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ พบว่าแตกต่างกันเฉพาะโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก 3) ผลสำเร็จของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05การวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่พบว่า แตกต่างกันเฉพาะโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก

ชูเดช หาญทองช่วง, และคณะ (2546, บทคัดย่อ)ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครู สังกัดกรมสามัญศึกษา(เดิม) จังหวัดพิษณุโลก ใน 6 ตำบล ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เว้นแต่ด้านการส่งต่อนักเรียน เห็นว่า อยู่ในระดับปานกลาง
2. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมาก เว้นแต่เรื่องการทำความรู้จัก ค้นเคยครอบครัวนักเรียน เรื่องการได้ศึกษาสภาพฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัวนักเรียนและการจัดทำแบบประเมินทางอารมณ์เห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง
3. ด้านการคัดกรองนักเรียนอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เว้นแต่เรื่องการมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การพิจารณาเรื่องการคัดกรองนักเรียน โดยใช้ดุลยพินิจตามเกณฑ์ของตนเอง เรื่องการคัดกรองนักเรียน โดยอาศัยข้อมูลจากแบบประเมินทางอารมณ์ เห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง
4. ด้านการส่งเสริมนักเรียน เห็นว่าอยู่ในระดับมาก
5. ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เว้นแต่เรื่องการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง เรื่องการจัดให้นักเรียนทุกคนจับคู่เพื่อช่วยเหลือและดูแลซึ่งกันและกัน ส่วนเรื่องการจัดกิจกรรมสื่อสารและสัมพันธ์กับผู้ปกครอง เห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง
6. ด้านการส่งต่อนักเรียนอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง เว้นเรื่องความเข้าใจการส่งต่อนักเรียนในสถานศึกษาอย่างชัดเจน (ครูแนะแนว) เห็นว่า อยู่ในระดับมาก

บุษยามาศ กรุณจินตติฎฐ์ (2546, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความต้องการบริการให้คำปรึกษาของนักเรียน ระดับช่วงชั้นที่ 3 ของสถานศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาความต้องการให้คำปรึกษา ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 ของสถานศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า

ความต้องการบริการให้คำปรึกษาของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 ของสถานศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับสูงทั้ง 3 ด้าน ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม ด้านการศึกษา นักเรียนต้องการปรึกษาเกี่ยวกับการเตรียมตัวสอบการแก้ปัญหาคณิต การเลือกสถานศึกษาต่อการเลือกแผนการเรียนที่เหมาะสมกับตนเองและต้องการให้จัดการศึกษานอกสถานที่ ด้านอาชีพ ต้องการข้อมูลทางเลือกสาขาอาชีพ โอกาสที่จะได้งานทำ การทดสอบความสนใจและความถนัดในอาชีพ การฝึกงานอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม นักเรียนต้องการปรึกษาวิธีสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ วิธีปรับปรุงบุคลิกภาพและต้องการให้จัดกิจกรรมเข้าค่ายเพื่อพัฒนาตนเองกิจกรรมด้านสังคม และนันทนาการ ส่งเสริมสัมพันธ์คลายความเครียดและการบริการจัดหาทุนเพื่อการศึกษา

สมลักษณ์ พรหมมีเนตร (2546, หน้า 5) ได้ศึกษาการกำหนดคุณสมบัติบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษานักเรียนการสร้างรูปแบบการบริหารงาน ที่ปรึกษานักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สภาพการบริหารงานที่ปรึกษานักเรียนและปัญหาอุปสรรค การปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นการปฏิบัติงาน ด้านการเตรียมครูที่ปรึกษานักเรียนมีการปฏิบัติระดับน้อยงานของครูที่ปรึกษาขาดการดูแลเอาใจใส่จากหน่วยงานเหนือกว่าทำให้ขาดการพัฒนางานครูที่ปรึกษามีภาระงานการสอนและงานพิเศษมาก ไม่มีเวลาปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษา จำนวนนักเรียนต่อห้องเรียน มีมากเกินไป ทำให้ดูแลไม่ทั่วถึง

พิชญ์มณฑน์ ลลิกำเนิดไทย (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือในเรียนของโรงเรียน ในสังกัดกรมสามัญศึกษาปีงบประมาณ 2545 วัดดูประสงค์ เพื่อสำรวจผลการดำเนินงานจัดระบบการดูแลช่วยเหลือในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ปีงบประมาณ 2545 พบว่าโรงเรียนที่ตอบแบบสอบถามเป็นโรงเรียนขนาดกลางมีจำนวนมากที่สุดคือ 160 โรงเรียน รองลงมาคือ โรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 139 โรงเรียนและโรงเรียนที่มีการจัดนักเรียนในความดูแลจำนวน 21-25 คน ต่อครูที่ปรึกษา 1 คน มีจำนวนมากที่สุดคือ 227 โรงเรียน รองลงมาคือ จำนวน 16-20 คน ต่อครูที่ปรึกษา 1 คน มี 122 โรงเรียน โรงเรียนจัดครูที่ปรึกษาดูแลนักเรียนเพียงระดับใดระดับหนึ่งมีจำนวนมากที่สุดคือ 393 โรงเรียน รองลงมาคือจัดนักเรียนคณะมีนักเรียนทุกระดับจำนวน 122 โรงเรียน การดำเนินงานจัดระบบการช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนยังไม่ได้ดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพหรือศึกษาวิจัยคุณภาพหรือกิจกรรมโฮมรูม ที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียนมากที่สุด คือ มีจำนวน 170 โรงเรียน รองลงมาคือการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน โดยใช้รูปแบบของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม จำนวน 80 โรงเรียนส่วนเรื่องที่โรงเรียนกำลังจะดำเนินการมากที่สุดคือเรื่องบันทึกการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือตามผลที่ได้จากการประเมินผลคุณภาพภายในมีจำนวน 269 โรงเรียน รองลงมาคือประเมินผลคุณภาพหรือศึกษาวิจัยคุณภาพของกิจกรรม โฮมรูมที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียน มีจำนวน 257 โรงเรียน สำหรับเรื่องที่โรงเรียนดำเนินการแล้วมากที่สุดคือ

การจัดแผนปฏิบัติงานการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมีจำนวน 465 โรงเรียน ซึ่งใกล้เคียงกับการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละหนึ่งครั้ง ปัญหาที่มีเป็นอันดับแรกของโรงเรียนซึ่งปัญหาที่มีมากที่สุดคือ ปัญหาการเรียนมี 148 โรงเรียนปัญหาที่มีเป็นอันดับสองของโรงเรียนซึ่งเป็นปัญหามากที่สุดคือ ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจครอบครัวมี 134 โรงเรียนและปัญหาที่เป็นอันดับสามของโรงเรียนคือ ปัญหาพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่งสมาธิสั้นมี 80 โรงเรียน สำหรับปัญหาอื่นๆ ที่พบในโรงเรียนซึ่งเป็นปัญหาในอันดับต้นๆ ที่น่าสนใจคือ ปัญหาทางอารมณ์ปัญหาด้านพฤติกรรมเกเร ก้าวร้าวและปัญหาทางการคุ้มครองนักเรียนของครอบครัว ผลที่เกิดขึ้นจากการที่ โรงเรียนได้จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้โรงเรียนได้รับผลดีครูที่มีความภาคภูมิใจในผลงานที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะผลที่เกิดกับนักเรียนทำให้นักเรียนมีคุณภาพ ครูได้ทำงานเป็นระบบ แม้ว่าการดำเนินงานจะพบอุปสรรคแต่โรงเรียนก็หาทางแก้ไขไม่ได้ปล่อยปละละเลย นอกจากนี้โรงเรียนยังได้ดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นการสนับสนุนการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่มีผลดีต่อนักเรียน

จำลอง สายใจ (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนแก่งเหืองพิทยาคม จังหวัดอุบลราชธานี การศึกษาครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบุคลากร ในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนแก่งเหืองพิทยาคม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ ข้าราชการครูโรงเรียนแก่งเหืองพิทยาคม จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบทดสอบ แบบสำรวจปัญหา แบบเก็บข้อมูล บันทึกการประชุม การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาและการส่งต่อ ในกระบวนการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วย การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงานและการปฏิบัติงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาบุคลากรผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจ ในการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากขึ้น จากผลคะแนนเฉลี่ยก่อนการอบรมและหลังการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นและนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการและศึกษาดูงาน ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่วนใหญ่เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานจากเดิมที่ไม่ได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระบบ สามารถดำเนินการจัดระบบสารสนเทศที่เกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามกระบวนการขั้นตอนได้ครบถ้วน ทั้งการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งต่อและมีการวิเคราะห์ข้อมูลไปใช้ ในกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาก็ถูกต้องมากขึ้น มีข้อมูลประกอบ ในการตัดสินใจ ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะที่พึงประสงค์มากขึ้น จากการที่ครูได้มีข้อมูลการดำเนินการในการช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบเอาใจใส่ให้นักเรียนมากขึ้น

ส่งผลให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากเดิม คือ สนใจการเรียนมากขึ้น เข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดมากขึ้น

บุญหนา ศรีลาดเลา (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนแคนดงพิทยาคม กิ่งอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นหัวใจสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์และมีระเบียบวินัยที่ดี ครู อาจารย์ จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาสาเหตุของปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน เพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือดีขึ้นอย่างสม่ำเสมอ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนแคนดงพิทยาคม กิ่งอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ ตามกรอบ 5 ด้าน คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ การวางแผนการปฏิบัติตามแผน การสังเกต และการสะท้อนผล ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 9 คน และผู้ให้ข้อมูลจำนวน 32 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสำรวจสภาพปัญหา แบบบันทึกการประชุม แบบบันทึกประจำวัน แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินความรู้ความเข้าใจแบบติดตามการปฏิบัติงาน และแบบประเมินผลการปฏิบัติงาน การวิเคราะห์ข้อมูลยึดหลักสามเส้า (Triangulation) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้ ครูที่ปรึกษาซึ่งเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจเทคนิคกระบวนการดำเนินงานหลายประการ บุคลากรในโรงเรียนบางส่วนยังขาดความตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งจำเป็นต้องมีการสร้างความตระหนักในความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงจัดอบรมสัมมนา เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้ครูที่ปรึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจและเกิดทักษะในการปฏิบัติงาน ซึ่งก่อนการพัฒนาบุคลากร ระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับ การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับน้อยหลังจากพัฒนาบุคลากร พบว่ามีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกด้านผลการดำเนินงานมีอุปสรรคคือกิจกรรมโฮมรูมที่ได้ผลยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ปัญหาเกิดจากนักเรียนบางส่วนยังไม่เข้าใจและขาดความรับผิดชอบไม่ให้ความร่วมมือและขาดการเยี่ยมบ้านนักเรียนดังนั้นในวงรอบที่ 2 จะเริ่มต้นกระบวนการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เฉพาะในส่วนที่ยังเป็นปัญหา คือ การเยี่ยมบ้านนักเรียนและเทคนิคการสื่อสารกับผู้ปกครองของครูที่ปรึกษาโดยการนัดหมายนักเรียน ในหมู่บ้านเดียวกันของครูที่ปรึกษาหลายคนให้ได้ออกเยี่ยมบ้านพร้อมกันเพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายและมีความปลอดภัย มีการออกแบบวางแผนร่วมกันในเรื่องที่จะพูดคุยกับผู้ปกครอง ศึกษาแนวปฏิบัติให้เข้าใจและจัดครูที่มีประสบการณ์เป็นที่เล็งผลการดำเนินงานหลังจากที่วางแผนร่วมกันและออกเยี่ยมบ้านเป็นหมู่คณะทำให้ได้รับคำชมจากผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนในหมู่บ้านเข้าใจโรงเรียนและพอใจกับครูที่สนใจนักเรียน

และได้ผลมากกว่าที่ตั้งเอาไว้ทุกคน มีความพึงพอใจกับผลการดำเนินงาน ครั้งนี้ ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนดงแคนพิทยาคม โดยการจัดอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ การออกเยี่ยมบ้านนักเรียนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง คือ ครู อาจารย์ เข้าใจและมีความรู้เกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เมื่อมีการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคน มีความพอใจในกิจกรรมดังกล่าว จึงควรมีการติดตามการปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ภิรมย์ ลีกุล (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของครูที่ปรึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดระยอง ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียนและศึกษาความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของครูที่ปรึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดระยอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นครูที่ปรึกษาจำนวน 265 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดระยอง จำนวน 20 โรงเรียน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วย $F - test$ และ $t - test$ ด้วยวิธีการของนิวแมนผลลัพธ์การวิจัยมีดังต่อไปนี้ 1. ปัญหาการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของครูที่ปรึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดระยอง ใน 5 ด้าน ส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของครูที่ปรึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดระยอง ทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามตัวแปรต้นได้แก่ ประสบการณ์ทำงาน ระดับช่วงชั้นและขนาดโรงเรียน โดยรวมรายด้านและรายข้อ ส่วนใหญ่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3. ครูที่ปรึกษามีความเห็นเพิ่มเติมว่า โรงเรียนควรจัดกิจกรรมให้หลากหลาย มีสถานที่และวัสดุอุปกรณ์พร้อมให้ความรู้กับบุคลากรทุกฝ่ายในการปฏิบัติงาน สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ปกครองและร่วมกันแก้ปัญหา โรงเรียนจัดสรรงบประมาณอย่างพอเพียง พฤติกรรมของนักเรียนควรให้เวลาในการปรับพฤติกรรม

สำรวม คงสืบชาติ (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้านสิ่งเสพติดของผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินการของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้านสิ่งเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง อายุ ประสบการณ์และขนาดโรงเรียน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2545 จำนวน 323 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าระดับความเชื่อมั่น 0.93 และการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ ส่วนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ข้อมูลใช้คำร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูมีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้านสิ่งเสพติดอยู่ในระดับมาก โดยมีการจัดกิจกรรมโฮมรูมใช้เวลาประมาณ 50 – 60 นาทีต่อสัปดาห์ อยู่ในระดับมากที่สุด สิ่งที่ต้องปรับปรุง พัฒนา คือ โรงเรียนควรดำเนินการให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้านสิ่งเสพติดได้เรียนรู้อย่างมีความสุข มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ซึ่งผลการประเมินอยู่ในลำดับสุดท้าย โดยผู้บริหารและครูมีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้านสิ่งเสพติดไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่าทุกข้อไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบการดำเนินการของผู้บริหารและครูที่มี เพศและอายุที่แตกต่างกัน มีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้านสิ่งเสพติดไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์และขนาดโรงเรียนต่างกัน มีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้านสิ่งเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนได้ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงมากเป็นอันดับแรกและมีการประสานงานเชิงนโยบายกับชุมชน เช่น ผู้ปกครอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อกำหนดการควบคุมป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งเสพติดในระดับพื้นฐาน โดยส่งเสริมการเล่นดนตรีและกีฬา จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครู พบว่ามีการดำเนินการกำกับดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยมีการประสานงานกับชุมชนหน่วยงานต่างๆ และจัดกิจกรรมส่งเสริม พัฒนานักเรียน กลุ่มปกติ นักเรียนกลุ่มเสี่ยงและนักเรียนกลุ่มมีปัญหาด้านสิ่งเสพติด เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข ความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ จากการวิจัยมีข้อเสนอแนะให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันพัฒนาส่งเสริมครูที่มีประสบการณ์น้อยโรงเรียนขนาดเล็กให้ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โซวีพันธ์ มารุตวงศ์ (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายปกครอง หัวหน้าระดับชั้น ครูแนะแนว และครูที่ปรึกษาาระดับชั้น ม.1-ม.6 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดปทุมธานี จำนวน 22 โรงเรียนได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 330 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม 2 ชนิด ได้แก่ แบบตรวจสอบรายการและแบบมาตราส่วนประมาณ ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในขั้นเตรียมการและวางแผนการดำเนินงาน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก รายการที่มีอันดับสูงสุดคือมีการแต่งตั้งคณะกรรมการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ขั้นปฏิบัติตามแผนการดำเนินงานมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และรายการที่มีอันดับสูงสุดคือ มีการจัดกิจกรรมโฮมรูมอย่างสม่ำเสมอ ขึ้นกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากและรายการที่มีอันดับสูงสุด คือ มีการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระบบ 2) ปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนขั้นเตรียมการวางแผนการดำเนินงานมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง รายการที่มีปัญหาอันดับสูงสุด คือ การวิเคราะห์สภาพความพร้อมของโรงเรียนในการดำเนินงานขั้นปฏิบัติตามแผนการดำเนินงานมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและรายการที่มีปัญหาอันดับสูงสุดคือ การตรวจเยี่ยมบ้านนักเรียน

ขั้นกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงาน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและรายการที่มีปัญหา
อันดับสูงสุด คือ การนิเทศและติดตามผล

ประนอม อมแสน (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการประยุกต์ใช้ระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนเพื่อป้องกันสารเสพติดในโรงเรียนโนนหันวิทยาคม โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ
ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผนที่กำหนด การสังเกตผลที่เกิดขึ้น
จากการปฏิบัติงานและการสะท้อนผล จากการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้ ก่อนดำเนินการ
ประยุกต์ใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ครูที่ปรึกษาไม่สามารถปฏิบัติงานตาม
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนครูที่ปรึกษายังขาดความเข้าใจวิธีการดำเนินงานช่วยเหลือ
นักเรียนและขาดความตระหนักในความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ฝ่ายบริหาร
นิเทศติดตามและให้ความช่วยเหลือไม่ต่อเนื่อง หลังจากการดำเนินการพัฒนา ในวงรอบที่ 1
โดยได้จัดกิจกรรมการอบรมและสัมมนา เรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนโนนหัน
วิทยาคมและประชุมเชิงปฏิบัติการชี้แจงอภิปรายทำความเข้าใจและปฏิบัติตามปฏิทินปฏิบัติงาน
ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้ผลการจากการดำเนินกิจกรรม ทำให้ครูที่ปรึกษา
มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากยิ่งขึ้น ปฏิบัติงานตามข้อตกลงและ
มีแนวทางในการดำเนินเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ผลการปฏิบัติงานกิจกรรม การรู้จักนักเรียน
เป็นรายบุคคล กิจกรรมการคัดกรอง กิจกรรมการส่งเสริมนักเรียน อยู่ในระดับดี ส่วนกิจกรรม
การป้องกันและแก้ไขนักเรียนและการส่งต่ออยู่ในระดับพอใช้ จึงต้องดำเนินการพัฒนาในวงรอบ
ที่ 2 โดยจัดโครงการค่ายอาสาพัฒนา กิจกรรมผู้ปกครองเครือข่ายและโครงการปรับปรุงแก้ไข
บุคลิกภาพ ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการส่งต่อ 35 คน มีพฤติกรรมดีขึ้น อย่างเห็นได้ชัด
โดยข้อมูลได้จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ผลการดำเนินงานในวงรอบที่ 2
บรรลุตามวัตถุประสงค์การประยุกต์ใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้หลักการวิจัย
เชิงปฏิบัติการเพื่อป้องกันสารเสพติดในโรงเรียนโนนหันวิทยาคม สามารถดำเนินงานได้บรรลุ
ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และครูที่ปรึกษาสามารถปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ฉลอง เขียมวิไล (2547, บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินงาน
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิจิตร เขต 1
พบว่า มีสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1. มีสภาพการดำเนินงานส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการส่งต่อมี
สภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง
2. ปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิจิตร เขต 1 มีปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ

นักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

3. การเปรียบเทียบ สภาพปัจจุบัน ของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีสภาพการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การเปรียบเทียบ ปัญหาการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีปัญหาการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุชาติ อาจศัตรู (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลใหญ่วิทยาคม อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู โดยการประยุกต์ใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและใช้หลักการการวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นรูปแบบในการดำเนินงาน มี 4 ขั้นตอนคือ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติ ขั้นสังเกตและขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ กลุ่มผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาในครั้งนี้ได้แก่ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการและครูที่ปรึกษา ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมมาโรงเรียนสาย เฉลี่ยวันละ 30 คนและหลบหนีเรียนเฉลี่ยวันละ 12 คน เนื่องจากระบบการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนยังไม่มีระบบที่ชัดเจนและไม่มีความต่อเนื่องขาดการประสานความร่วมมือระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียน ซึ่งเป็นผลกระทบทำให้การปฏิบัติงาน ด้านพัฒนาความประพฤติของนักเรียนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร 2) โรงเรียนได้นำเอาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้แก้ปัญหาการมาโรงเรียนสายและการหลบหนีเรียนของนักเรียน โดยการให้ครูที่ปรึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมายได้ปฏิบัติงานตามกระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ประการ ด้วยการการสำรวจนักเรียนเป็นรายบุคคลการคัดกรองนักเรียนเพื่อแยกกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง ดำเนินการส่งเสริมนักเรียนป้องกันและแก้ไขนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา ส่งต่อในกรณีที่ไม่สามารถช่วยเหลือไม่ได้และสรุปผลการดำเนินการด้วยเครื่องมือของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3) ผลการพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโดยประยุกต์ใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทำให้ครูที่ปรึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำเอากระบวนการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนเป็นระบบและมีความชัดเจนยิ่งขึ้นและมีมาตรการในการป้องกันแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ได้เป็นอย่างดี ส่งผลพฤติกรรมการมาโรงเรียนสายและการหลบหนีเรียนของนักเรียนลดลงเป็นจำนวนมากและไม่มีเลยและส่งผลการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ในภาพรวมของโรงเรียนได้รับการพัฒนาที่ดีขึ้น สรุปผล

การศึกษาครั้งนี้การให้ความรู้ความเข้าใจ ในด้านการปฏิบัติงานด้านการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน โดยให้ฝึกปฏิบัติ คัดกรองนักเรียน การใช้เครื่องมือกระบวนการทำงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมทั้งแผนผังหรือแผนที่ภายในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียน เพื่อทำการสำรวจสถานที่รอบ ๆ โรงเรียนหรือบริเวณที่นักเรียนหลบหนีมีวุ่นวาย รวมทั้งการประสานความร่วมมือกับชุมชนและมีการกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

ธนู เพียรพิเศษ (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพานพิทยาคม จังหวัดเชียงราย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูที่ปรึกษาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพานพิทยาคม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 20 คน ผู้ปกครองที่เป็นคณะกรรมการผู้ปกครองนักเรียนระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 140 คน และนักเรียนระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 320 คน รวมจำนวน 480 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น แบบสอบถาม เรื่องการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) ความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับดี ด้านบริหารจัดการและการดำเนินงานอยู่ในระดับดี ด้านการวางแผนอยู่ในระดับดี ด้านการดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับดี ด้านการตรวจสอบและด้านการประเมินผล อยู่ในระดับดีและด้านการปรับปรุง อยู่ในระดับดี 2) ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านบริหารจัดการการดำเนินงานอยู่ในระดับดี ด้านการวางแผนอยู่ในระดับดี ด้านการดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับดี ด้านการตรวจสอบและการประเมินผลอยู่ในระดับดี และด้านการปรับปรุง อยู่ในระดับดี และมีด้านที่สูงกว่าด้านอื่น ๆ คือการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 3) ความคิดเห็นของคณะกรรมการผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านบริหารจัดการและการดำเนินงานอยู่ในระดับดี ด้านการวางแผนอยู่ในระดับดี ด้านการตรวจสอบและด้านการประเมินผลอยู่ในระดับดี ด้านการปรับปรุงอยู่ในระดับดี และมีด้านที่สูงกว่าด้านอื่น ๆ คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน

สุรพล เพ็งแจ่ม (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้ปกครองนักเรียนและเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบการช่วยเหลือนักเรียนของผู้ปกครองมัธยมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา อาชีพและระดับชั้นนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 400 คน จาก 36 โรงเรียน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน จากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 55 ข้อ

มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t และการทดสอบค่า F ผลการวิจัย พบว่า 1. ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งต่อและโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2. ผู้ปกครองนักเรียนที่อายุต่างกันอาชีพต่างกันและเป็นผู้ปกครองของนักเรียนในระดับชั้นต่างกัน มีส่วนร่วมด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา ด้านการส่งต่อ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 3. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียนและการส่งต่อ ไม่แตกต่างกัน แต่ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาและโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สิตา บุคอรนาแพง (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายปกครอง และครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 520 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบตรวจสอบรายการและแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 วิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและเปรียบเทียบโดยใช้สถิติ t (t - test) ผลการวิจัย พบว่า 1. ปัญหาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 2. เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน โดยสถานศึกษาขนาดเล็กมีปัญหาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสูงกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่

บุญส่ง จิตรมณีโรจน์ (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรสาคร การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและปฏิบัติงาน 3) เพื่อศึกษาพฤติกรรมช่วยเหลือนักเรียนที่เด่นชัดในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือผู้อำนวยการสถานศึกษาผู้ช่วยผู้อำนวยการสถานศึกษาหัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หัวหน้างานแนะแนว หัวหน้าระดับชั้นและ

ครูที่ปรึกษา จำนวน 226 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับมาก 2 ด้าน คือด้านกระบวนการดำเนินงานและด้านบุคลากรตามลำดับ ส่วนด้านคุณภาพนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง 2) การเปรียบเทียบสภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผูปฏิบัติงาน พบว่า โดยภาพรวมความคิดเห็นของผู้บริหารและผูปฏิบัติงานเกี่ยวกับสภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและผูปฏิบัติงานเกี่ยวกับสภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) พฤติกรรมช่วยเหลือนักเรียนที่เด่นชัดในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า นักเรียนมีสุขภาพกายสุขภาพจิตและสุนิษย์ที่ดี การดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูมีความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ดีต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4) สภาพปัญหาในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ด้านคุณภาพนักเรียน คือ นักเรียนขาดความรับผิดชอบและนักเรียนขาดการเอาใจใส่อย่างต่อเนื่องในกระบวนการเรียน ด้านกระบวนการคือขาดการนิเทศและติดตามผลอย่างเป็นระบบและขาดการประสานเรื่องการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาและแก้ไขไม่ได้ ด้านบุคลากร คือ ขาดบุคลากรในการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพและครูไม่เห็นความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5) สำหรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ พบว่า ควรฝึกและอบรมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบทั้งการเรียนและงานที่มอบหมาย ควรมีการนิเทศและติดตามผลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและผู้บริหารควรสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผูปฏิบัติงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการดูแลและแก้ปัญหานักเรียน

ยุทธนา เรื่องไฟศาล (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชลบุรี การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหา เพื่อเปรียบเทียบปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชลบุรี ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ 1) ปัญหาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาชายและครูที่ปรึกษาหญิง อยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัญหาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระหว่างความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาชายกับครูที่ปรึกษาหญิงไม่แตกต่างกัน 3. ข้อเสนอแนะสำคัญในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ โรงเรียนควรจัดเวลาและความสะดวกให้กับครูในการเยี่ยมบ้านนักเรียน โรงเรียนควรคัดกรองนักเรียนจากข้อมูลนักเรียนหลาย ๆ ด้าน โรงเรียนควรจัดให้ความรู้ทำความเข้าใจให้กับครูเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมก่อนเรียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน โรงเรียนควรพัฒนาครูที่ปรึกษา ให้มีความรู้ทักษะตลอดทั้งเทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนและครูที่ปรึกษาควรพยายามแก้ไขปัญหานักเรียนก่อนการส่งต่อ

จเร วงศ์คงดี (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบ การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบรูปแบบการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก จำแนกตามขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปรึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพัฒนา พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกจำนวน 350 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียนของโรงเรียน มัธยมศึกษา ในจังหวัดระยอง ที่มีขนาดต่างกัน 3 คน ผลการวิจัย พบว่า 1) การดำเนินการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยรวม และรายคู่อยู่ในระดับมาก 2) การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกจำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยภาพรวมและด้านความพร้อม ในการดำเนินงานด้านกระบวนการดำเนินงาน ด้านผลการดำเนินงานและด้านผลกระทบจาก การดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีผลการดำเนินงาน เหมาะสมมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง 3) รูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนควรดำเนินงานตามที่กำหนดเชิงระบบ ได้แก่ ปัจจัยในการดำเนินงาน ด้านกระบวนการ ดำเนินงาน ด้านผลการดำเนินงานและด้านผลกระทบจากการดำเนินงาน โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กมุ่งเน้นการจัดครูที่ปรึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความตระหนักถึง ความสำคัญและความเข้าใจขั้นตอนการให้คำปรึกษารวมทั้งประสานให้ผู้ปกครองนักเรียนเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ขมาภรณ์ สายวงศ์ปัญญา (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาลำปาง เขต 1 การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษา สภาพการดำเนินงานปัญหาและ แนวทาง ในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามกระบวนการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียนการป้องกันและแก้ไขปัญหาและการส่งต่อของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานระดับ มัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงาน ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการดำเนินการประเมินตนเองด้านความสามารถในการ ดำเนินการและความคิดเห็นที่มีอยู่ต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก ปัญหาในการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก ปัญหาในการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนมีปัญหในระดับน้อย ส่วนแนวทางในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการบริหาร ผู้บริหารควรบริหารระบบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยตนเอง ด้านการรู้จัก นักเรียนเป็นรายบุคคล ครูประจำชั้นควรไปเยี่ยมบ้านนักเรียนให้ครบทุกคน ด้านการคัดกรอง นักเรียน ระบบการคัดกรองนักเรียนสามารถแก้ไขนักเรียนได้ตรงกับปัญหา ด้านการส่งเสริม นักเรียน โรงเรียนควรมีระบบการส่งเสริมนักเรียนอย่างชัดเจน มีแผนงานโครงการกิจกรรมและ

งบประมาณรองรับด้านการป้องกันและแก้ปัญหาโรงเรียนควรมีระบบการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียนอย่างเป็นรูปธรรมมีแผนงานโครงการกิจกรรมและงบประมาณรองรับด้านการส่งต่อ เห็นว่า โรงเรียนควรมีระบบการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกอย่างชัดเจน ส่วนในด้านการดำเนินการอื่น ๆ พบว่า โรงเรียนควรมีการประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

นฤมล จามรี (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อการแก้ไขพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ประชากรได้แก่ ผู้บริหาร สถานศึกษา ครูที่ปรึกษาผู้แทนนักเรียน ผู้แทนผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเมืองเชียงราย จำนวน 185 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบบันทึกรายงานการประชุม และร่างแนวทางพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเมืองเชียงราย ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยได้แบ่งการดำเนินงานเป็น 3 ขั้นตอน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ขั้นตอนที่ 1 การสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเมืองเชียงราย ได้จัดประชุมชี้แจงการดำเนินงานซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ อยู่ในระดับมาก ขั้นตอนที่ 2 การประชุมปฏิบัติการการจัดทำแนวทางและการดำเนินงานพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ระดมความคิดเห็น ในการหาแนวทางการดำเนินงานสามารถกำหนดวิธีการดำเนินงานและแนวปฏิบัติในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเมืองเชียงราย สามารถนำไปใช้ประกอบกับคู่มือการดำเนินงานโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนได้อย่างถูกต้องชัดเจน ขั้นตอนที่ 3 สภาพการดำเนินงานตามแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากการสอบถามผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา ผู้แทนนักเรียนและผู้แทนผู้ปกครองสรุปได้ว่าโรงเรียนมีการบริหารจัดการ และการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน มีการปฏิบัติปานกลาง

นิตยาพันธ์ ปาณชู (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากิจกรรมในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม จำนวน 100 คน โดยมีกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม 50 คน และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อวัดทักษะทางสังคมก่อนและหลังการทดลอง กิจกรรมชุดฝึกทักษะทางสังคม จำนวน 10 กิจกรรม การเก็บ

รวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามเพื่อวัดทักษะทางสังคม ก่อนและหลังการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และดำเนินการกับกลุ่มทดลอง โดยใช้กิจกรรมชุดฝึกทักษะทางสังคม เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ ๑ ละ 2 กิจกรรม พร้อมกับเก็บข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมและนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า $t - test$ เปรียบเทียบ การพัฒนาโดยใช้ ชุดกิจกรรมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเพื่อดูความแตกต่าง ผลการวิจัยพบว่าหลังการเข้าร่วมกิจกรรมชุดฝึกทักษะทางสังคม นักเรียนในกลุ่มทดลองมีทักษะทางสังคมโดยรวมและทักษะทางสังคมรายด้าน ได้แก่ ทักษะทางสังคมด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการปรับตัวทางสังคม และด้านการยอมรับตนเองและผู้อื่น มีคะแนนสูงขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 และเมื่อเปรียบเทียบ ผลต่างระหว่างคะแนนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

สายันท์ พรหมใส (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนเถินวิทยา จังหวัดลำปาง ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษา ได้มีการปฏิบัติในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับ คือ ด้าน การป้องกันและแก้ปัญหา ด้านการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียนและด้านการส่งต่อ ส่วนนักเรียนมีความคิดเห็นว่าได้มีการปฏิบัติในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน ในระดับมากเรียงตามลำดับ คือ ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งต่อและด้านการส่งเสริมนักเรียน สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไข ปัญหา การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาได้เสนอสภาพปัญหาที่สำคัญคือ อัตราส่วนการรับผิดชอบของครูกับนักเรียนมาก ทำให้ดูแลไม่ทั่วถึงและความคิดเห็นของนักเรียน ได้เสนอสภาพปัญหาที่สำคัญ คือ การปฏิบัติงานของครูอาจไม่เคร่งครัด ปล่อยปะละเลย ส่วนแนวทางแก้ไข ปัญหา ครูที่ปรึกษาได้เสนอให้เพิ่มจำนวนครูที่มีหน้าที่เป็นที่ปรึกษา ของนักเรียนและนักเรียนได้เสนอให้สร้างแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นมาตรฐานสภาพปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหากิจกรรม การเยี่ยมบ้านนักเรียน ครูที่ปรึกษาได้เสนอสภาพปัญหา ที่สำคัญ คือระยะทางไกล การเดินทางไม่สะดวกใช้เวลามาก ความคิดเห็นของนักเรียน ได้เสนอ สภาพปัญหาที่สำคัญ คือ บ้านของนักเรียนอยู่ไกลจากกันไม่ต่อเนื่อง ลำบากในการเดินทาง ส่วนแนวทางแก้ไข ปัญหา อาจารย์ ที่ปรึกษาได้เสนอให้จัดระบบออกเยี่ยมบ้านใหม่โดยให้ออก เยี่ยมเป็นกลุ่มเป็นหมู่บ้านทุกระดับชั้น ส่วนนักเรียนได้เสนอแนวทางแก้ไข ปัญหา คือ ควรแบ่ง อาจารย์ที่ปรึกษาตามเขตพื้นที่ที่นักเรียนอาศัย สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหากิจกรรม ส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ครูที่ปรึกษา ได้เสนอสภาพปัญหาที่สำคัญ คือ บุคลากรมีจำนวนน้อย ดูแลไม่ทั่วถึง ส่วนความคิดเห็นของนักเรียน ได้เสนอสภาพปัญหาที่สำคัญ คือ นักเรียน ไม่สนใจไม่ตั้งใจทำกิจกรรม ส่วนแนวทางแก้ไข ปัญหาครูที่ปรึกษาได้เสนอให้เพิ่มบุคลากร

ในการจัดกิจกรรมและนักเรียนได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหา คือ ควรมีกิจกรรมที่หลากหลายแปลกใหม่

ทองสุข ทับเจริญ (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและการแก้ปัญหานักเรียนโรงเรียนศึกษานารี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้อง 6 กลุ่ม ก. ปีการศึกษา 2548 โดยใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพส่วนตัวด้านต่างๆ ของนักเรียนโดยใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผลการศึกษา พบว่า การวิจัยสถานภาพทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียน ด้านสุขภาพจิตและพฤติกรรมนักเรียนร้อยละ 100 ปลอดภัยจากสารเสพติด นักเรียนส่วนใหญ่มีอายุ 12 ปี คิดเป็นร้อยละ 86.20 ด้านภูมิฐานะส่วนใหญ่อยู่ในกรุงเทพฯ คิดเป็นร้อยละ 82.75 ด้านที่พักอาศัยส่วนใหญ่ร้อยละ 51.72 พักบ้านพักส่วนตัวและจำนวนเงินที่ได้รับมาโรงเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 86.66 นำเงินมาวันละ 50 -100 บาท ข้อมูลด้านครอบครัวพบว่า บิดามารดาส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30 - 40 ปี และการศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 24.13 มีการศึกษาดำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอาชีพส่วนใหญ่รับจ้าง แต่ถ้าเป็นมารดาส่วนใหญ่ มีอาชีพรับจ้างและแม่บ้าน ครอบครัวส่วนใหญ่ร้อยละ 56.66 ไม่มีหนี้สิน วิชาที่นักเรียนถนัดและสนใจอันดับ 1 คือ ภาษาไทยและคณิตศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 16.66 ด้านสุขภาพสายตานักเรียนส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 75.86 มีสายตาปกติสำหรับการศึกษาผลการแก้ปัญหา พบว่า การเยี่ยมบ้าน การสัมภาษณ์ การประสานสัมพันธ์ผู้ปกครองและการจัดกิจกรรมแก้ปัญหาต่างๆ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ครูที่ปรึกษาเห็นปัญหาที่แท้จริงของนักเรียนและสามารถใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแก้ปัญหาได้สำเร็จร้อยละ 90 ไม่มีนักเรียนที่ส่งต่อ ยกเว้นนักเรียนที่มีปัญหา ด้านเศรษฐกิจ เพื่อส่งต่อขอรับทุนการศึกษาในปีต่อไป สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาขออภัย หลังสอบปลายภาคเรียนที่ 2 ได้รับการส่งต่อเช่นเดียวกัน

บุญมา นาอะวะรังค์ (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษากระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาทางสังคมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาทางสังคม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ตามการรับรู้ของครูผู้รับผิดชอบงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้รับผิดชอบงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ปฏิบัติงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก จำนวน 263 คน ผลการวิจัย พบว่า กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาทางสังคม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยรวมอยู่ที่ระดับมาก สภาพปัญหาทางสังคมของนักเรียนทั้งก่อนและหลังเข้าสู่ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ที่ระดับน้อยและมีสภาพปัญหาหลังเข้าสู่ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนลดลงกว่าก่อนเข้าสู่ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลกระทบของ

ปัญหาทางสังคมของนักเรียน ทั้งก่อนและหลังเข้าสู่ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ที่ระดับน้อยมีผลกระทบหลังเข้าสู่ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนลดลงก่อนเข้าสู่ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สมชาย เหลืองอ่อน (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ปรึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 243 คนและครูที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 129 คน รวมทั้งสิ้น 372 คน ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสและในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน 2) ปัญหาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสและในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระแก้ว เขต 2 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) และด้านการคัดกรองนักเรียนส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

บัวเครือ โพธิ์ชัย (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระแก้ว เขต 2 ประชากร ได้แก่ ครูที่ปรึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 302 คน กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น จำนวน 170 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 55 ข้อ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบค่าที(t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีปัญหาการดำเนินงานอันดับแรกคือการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา ได้แก่ การส่งต่อนักเรียนและการป้องกันและแก้ไขปัญหา 2) ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระแก้ว เขต 2 จำแนกตามระดับชั้นโดยรวมและรายด้าน มีปัญหาการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากเอกสารงานวิจัยข้างต้น สรุปว่าคณะครูและผู้บริหาร ในโรงเรียนได้ใช้วิธีการแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดกับนักเรียน ด้วยระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนที่ได้จัดทำระบบ

การดูแลช่วยเหลือนักเรียนทำให้ครูสามารถแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนในกลุ่มที่มีปัญหา ป้องกันนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและส่งเสริมนักเรียนกลุ่มปกติให้เป็นไปตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียน ครูมีความภาคภูมิใจในผลงานที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะผลที่เกิดกับนักเรียนทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ครูได้ทำงานเป็นระบบสามารถสืบค้นข้อมูลนักเรียนและตรวจสอบได้

2. งานวิจัยต่างประเทศ

โอเวน (Owen, 1974, pp. 6318-6319) ได้ศึกษาถึงผลของการใช้วิธีการปรับพฤติกรรมกับนักเรียนมัธยมที่ขาดเรียนและที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำโดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อช่วยเด็กที่มีพฤติกรรมไม่เป็นที่ยอมรับทางสังคมและเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ด้วยวิธีการปรับพฤติกรรมโดยการใช้ตัวเสริมแรงที่เป็นสิ่งของกินได้ จับต้องได้ (tangible reward) เช่น เครื่องดื่ม ลูกกวาด ให้เวลาว่างและรางวัล พวกเขาแยกย่อย ชมเชย กลุ่มตัวอย่าง 18 คน เป็นเด็กที่ขาดเรียนบ่อย ๆ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำเวลาฝึกแบ่งเป็น 8 ชั้นใช้เวลา 1-12 สัปดาห์ ชั้นที่ 1 เป็นระยะพื้นฐานวัดให้แน่ชัดว่าเด็กมีพฤติกรรมนั้นๆ จริงชั้นที่ 2 และ 3 ให้แรงเสริมชั้นพื้นฐานด้วย (tangible) ได้แก่พวกลูกกวาดน้ำอัดลมชั้นที่ 4 วัดและตรวจสอบผลของการให้รางวัล ในชั้นที่ 2 และ 3 ชั้นที่ 5 ให้รางวัลภายใน (intrinsic reward) ได้แก่ คำยกย่องชมเชย เพื่อให้แทน tangible reward ชั้นที่ 6 วัดและดูผลของการให้รางวัล ชั้นที่ 7 และ 8 ปรากฏว่า คำยกย่องชมเชยใช้แทนรางวัลพวกเขาจับต้องได้ ผลจากการทดลองแสดงการปรับพฤติกรรมโดยใช้รางวัลที่เป็นสิ่งของและรางวัลภายใน สามารถลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา โดยเด็กเพิ่มวันมาโรงเรียนมากขึ้นและคะแนนเฉลี่ยของเด็ก ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น

วิลเลียม (Williams, 1987, pp. 2963-A) ได้ศึกษาเทคนิคการใช้ระเบียบวินัย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำการทดสอบเทคนิคการใช้ระเบียบวินัยสำหรับกลุ่มนักเรียนที่กระทำผิดระเบียบวินัยตัวอย่างประชากรที่ใช้เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่กระทำผิดระเบียบวินัย เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองเป็นแบบจำลองทฤษฎีระบบสังคมของ เกทเซลและกูบา (Getzel and Guba's Social System Theory Model) ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูผู้ใช้ระเบียบวินัย เห็นว่าระเบียบที่ใช้อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง การกระทำผิดมากกว่าร้อยละ 50 เกิดที่โรงอาหารรองลงมาเกิดที่ห้องพักนอนนักเรียนชายเป็นผู้กระทำผิดระเบียบวินัยที่ 3 ระดับ และนักเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้นมีระดับการกระทำผิดสูงขึ้นด้วย

ริงเคิลแมนและชาร์เลนซ์ (Winkelman and Charlence, 1993, pp. 400-403) วิจัยเรื่องความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการบริการสุขภาพในโรงเรียน (Parental Expectations of School Health Service) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการบริการสุขภาพในด้านต่าง ๆ ที่ผู้ปกครองคาดหวัง ว่าบุตรของเขาจะได้รับจากโรงเรียน ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการบริการสุขภาพโดยใช้ประชากรกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ปกครองของนักเรียนในระดับ 3, 4 และ 5 จำนวน 56 คน ผลการวิจัยพบว่าความคาดหวังของ

ผู้ปกครองที่ประเมินสุขภาพว่าการตรวจสุขภาพที่จำเป็นควรมีในโรงเรียนยกเว้นการตรวจเชื้อจากคอเด็กที่บ่นว่าเจ็บการเย็บบ้านเด็กที่มีปัญหาสุขภาพและการตรวจปัสสาวะเด็กที่บ่นว่าปวดแสบเวลาถ่ายปัสสาวะความคาดหวังเกี่ยวกับการรักษาและการพยาบาลที่แตกต่างกัน ผู้ปกครองเห็นว่า การรักษาพยาบาลไม่ควรจัดในโรงเรียน ยกเว้นการให้ภูมิคุ้มกันโรคและการแนะนำเกี่ยวกับยาความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับการให้สุขศึกษาผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นว่า การให้สุขศึกษา เป็นการบริการที่ดีและจำเป็นสำหรับโรงเรียนและความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับการให้ความรู้แก่นักเรียนทางด้านสุขภาพนั้นส่วนใหญ่เห็นว่าการให้คำแนะนำแก่นักเรียนเมื่อมีปัญหาทางสุขภาพนั้นมีความจำเป็นและเป็นที่ยอมรับ

โซลเบิร์กและคนอื่น ๆ (Solberg, et al., 1994, pp. 275 - 279) ทำการวิจัยพบว่าวัยรุ่นหญิงมักเป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มที่จะเข้าขอรับคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษามากกว่าวัยรุ่นชายซึ่งเป็นเหตุให้นักศึกษาหญิงเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำปรึกษาและได้รับคำแนะนำที่สามารถช่วยให้นักศึกษาแก้ปัญหาได้ ไม่ว่าจะในด้านวิชาการหรือปัญหาทั่วไป ส่งผลให้นักศึกษาหญิงมีเจตคติที่ว่าอาจารย์มีบทบาทด้านวิชาการและด้านทั่วไปที่เหมาะสมมากกว่าเจตคติของนักศึกษาชาย

จอห์น (John, 1995, pp. 2169-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับวินัยของนักเรียน โดยเน้นการบริหารงานของสถานศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวกับความต้องการของนักเรียนระเบียบวินัยของสถานศึกษาการแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนและการปรับปรุงความประพฤติของนักเรียนพบว่าสถานศึกษาควรจัดกลไกในการบริหาร เพื่อให้บุคลากรของสถานศึกษาได้ดูแลปัญหาด้านวินัยของนักเรียนได้อย่างเต็มที่ช่วยให้นักเรียนได้ทราบความตั้งใจจริงที่จะแก้ปัญหาของสถานศึกษาไม่ใช่เป็นการจับผิด แต่เป็นการช่วยเหลือสนับสนุนให้นักเรียนได้แก้ไขความประพฤติของตนเองและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและคุณภาพของสถานศึกษา

ฮักกินส์ (Huggins, 1995, pp. 713 - A) ได้ศึกษาผลการให้กำลังใจของครูที่มีต่อพฤติกรรมก่อนของนักเรียนเพื่อต้องการดูว่าครูใช้เทคนิคการเสริมแรงด้วยการให้กำลังใจนักเรียนจะลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในห้องเรียนได้หรือไม่กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนจากโรงเรียนประถม 216 คน โรงเรียนมัธยม 169 คนและครู 20 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่ม A เป็นครูที่ได้รับการฝึกเกี่ยวกับการแก้ไขพฤติกรรมที่รบกวนของเด็ก กลุ่ม B เป็นครูที่ได้รับการฝึกเกี่ยวกับการแก้ไขพฤติกรรมที่เพิกเฉยของเด็กก่อนการเริ่มการวิจัย ครูแต่ละคนประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็ก 216 พฤติกรรมโดยประเมินวันละ 2 ครั้งทำติดต่อกัน 10 วัน ต่อจากนั้นครูใช้แรงเสริมด้วยการให้กำลังใจและเอาใจใส่ต่อนักเรียน ผลปรากฏว่า ครู กลุ่ม A รายงานว่าพฤติกรรมก่อนลดลง 52.70 เปอร์เซนต์และพฤติกรรมเพิกเฉยลดลง 46.90 เปอร์เซนต์ครูกลุ่ม B รายงานว่าพฤติกรรมรบกวนลดลง 25.4 เปอร์เซนต์ส่วนพฤติกรรมเพิกเฉยลดลง 30.3 เปอร์เซนต์ ซึ่งสรุปได้ว่า ครูที่ฝึกใช้เทคนิคการให้กำลังใจ โดยการให้แรงเสริมทางบวกมีประสิทธิภาพในการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในห้องเรียนได้

กิบลินและโปแลนด์ (Giblin and Poland, 1995, pp. 428 - 432) ทำการวิจัยเรื่องความต้องการด้านสุขภาพของนักเรียนไฮสคูลในดีทรอยต์ (Health Needs of High School Students in Detroit) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการทางด้านสุขภาพและข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนไฮสคูล ซึ่งเป็นคนไข้ของคลินิกสุขภาพวัยรุ่นในดีทรอยต์แบบสอบถามกำหนดปัญหาสุขภาพ ในปัจจุบัน และความต้องการทางข้อมูลและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อให้บริการสุขภาพของนักเรียนไฮสคูล ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้จากนักเรียนอาชีวะในท้องถิ่นจำนวน 187 คน และนักเรียนไฮสคูลในละแวกใกล้เคียงจำนวน 426 คน ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวสุขภาพ พบว่า นักเรียนจากโรงเรียนไฮสคูลในท้องถิ่นและละแวกใกล้เคียงมีอายุต่างกัน มีปัญหาทางด้านยาเสพติด สุรา โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การขับปัสสาวะ การสูบบุหรี่ ความสัมพันธ์กับผู้ใหญ่และปัญหาในการทำงาน ส่วนความต้องการข้อมูลทางด้านสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักเรียนที่มีอายุน้อยกว่าต้องการข้อมูลเกี่ยวกับบาดแผลที่เกิดจากการเล่นกีฬาส่วนนักเรียนที่มีอายุมากกว่ามีความต้องการข้อมูลเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ส่วนทางด้านเพศของนักเรียน พบว่า ปัญหาของเพศหญิงจะมีปัญหาและความต้องการมากกว่าเพศชาย ในเรื่องเกี่ยวกับกิจกรรมทางเพศ เพศชายจะมากกว่าเพศหญิง

จากเอกสารจิตวิทยาเด็กและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศสรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นระบบที่ช่วยให้ครูได้รู้จักนักเรียนมากขึ้น ครูมีข้อมูลนักเรียน ทำให้เข้าใจและรู้ถึงความต้องการของนักเรียน จากข้อมูลนักเรียนดังกล่าวครูสามารถนำข้อมูลมาวางแผนจัดกิจกรรม ได้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนทำให้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดกับนักเรียนถูกแก้ไข ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ตามที่สถานศึกษาคาดหวัง สถานศึกษาที่มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสามารถแก้ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำของนักเรียน

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและทฤษฎีที่ได้ศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มาเป็นแนวทางในการวิจัย เพื่อศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3 ที่เข้าร่วมโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งเปิดสอนในช่วงชั้นที่ 1 และ 2 ทั้ง 5 ด้านดังนี้

- 1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน
- 3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน
- 4 ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน
- 5 ด้านการส่งต่อนักเรียน

บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัย เรื่อง สภาพการดำเนินงาน ตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3 ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามประเด็นลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3 ปีการศึกษา 2549 ที่เข้าร่วมโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 30 โรงเรียน รวม 212 คน

2. กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้รับผิดชอบ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3 ที่เข้าร่วมโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเปิดสอนในระดับชั้นที่ 1 - 2 จำนวน 30 คน จาก 30 โรงเรียน โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เพื่อให้การวิจัยสำเร็จ ตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม ในด้าน เพศ ประสบการณ์การสอน ระดับช่วงชั้นที่ปฏิบัติการสอนและวุฒิการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการ (Check list) ความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ใน 5 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานระดับมากที่สุด

4	หมายถึง	มีสภาพการดำเนินงานระดับมาก
3	หมายถึง	มีสภาพการดำเนินงานระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีสภาพการดำเนินงานระดับน้อย
1	หมายถึง	มีสภาพการดำเนินงานระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบกรอกข้อมูลแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขในการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การสร้างเครื่องมือมีวิธีการดังนี้

- ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- กำหนดขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากเอกสารคู่มือครู ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งจัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการซึ่งแบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านที่ 2 การคัดกรองนักเรียน ด้านที่ 3 การส่งเสริมนักเรียน ด้านที่ 4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านที่ 5 การส่งต่อนักเรียน
- กำหนดรูปแบบของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าและสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมขอบเขตของเนื้อหาที่กำหนดไว้ใน ข้อ 2
- นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความถูกต้องและความครอบคลุมเนื้อหาของแบบสอบถาม
- แก้ไขและปรับปรุงร่างแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เพื่อหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม (Index of Item -Congruence : IOC) โดยใช้เกณฑ์ค่า IOC รายข้อมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ซึ่งถือว่าข้อนั้น ๆ มีความตรงเชิงเนื้อหา (พิชิต ฤทธิจัญญ, 2544, หน้า 272) แล้วนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขและจัดพิมพ์
- นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Tryout) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้แต่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกันคือข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุพรรณบุรี เขต 1 จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) นำผลมาเพื่อคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (พิชิต ฤทธิจัญญ, 2544, หน้า 278) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92
- ทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีวิธีการดังนี้

1. ขอหนังสือแนะนำตัว จากคณะครุศาสตร์ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการศึกษาค้นคว้าจากข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3
2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์และแบบสอบถามไปมอบให้กับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3 ที่เปิดสอนในระดับช่วงชั้นที่ 1 - 2 จำนวน 30 แห่ง
3. ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ การสอน ระดับช่วงชั้นที่ปฏิบัติการสอนและวุฒิการศึกษา การดำเนินงานตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ยและหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข ในการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการจัดกลุ่มตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

การแปลความหมายของแบบสอบถามใช้เกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 100)

4.51 - 5.00	หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานระดับมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานระดับน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานน้อยระดับที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of Item - Objective Congruence)
ซึ่งใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญใช้สูตร IOC (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2544, หน้า 273)

$$\text{สูตร } IOC = \frac{\Sigma R}{N}$$

เมื่อ

IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้อง
ΣR	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2. วิเคราะห์ข้อมูล เพศ ประสบการณ์การสอน ระดับช่วงชั้นที่ปฏิบัติการสอนและ
วุฒิการศึกษาโดยการหาค่าร้อยละ

$$\text{สูตร ร้อยละ} = \frac{X \times 100}{N}$$

เมื่อ

X	แทน	เพศ/ประสบการณ์การสอน/ระดับช่วงชั้น ที่ปฏิบัติการสอน
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3. วิเคราะห์ข้อมูล สภาพการดำเนินงานโดยการหาค่าเฉลี่ย (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2544,
หน้า 300)

$$\text{สูตรการหาค่าเฉลี่ย } \bar{x} = \frac{\Sigma x}{N}$$

เมื่อ

$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
Σx	แทน	ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด
N	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

4. วิเคราะห์ข้อมูล สภาพการดำเนินงานโดยการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2544, หน้า 312)

$$\text{สูตร S.D.} = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{N - 1}}$$

เมื่อ

S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
x	แทน	ข้อมูลหรือคะแนนแต่ละตัว
$\bar{x}$	แทน	ข้อมูลหรือคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
$\sum$	แทน	ผลรวมข้อมูลหรือคะแนนแต่ละตัว
N	แทน	แทนจำนวนข้อมูลทั้งหมด

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3 ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ นำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าและแปลความหมายตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับสถานภาพของครูในโรงเรียน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3 ทั้ง 5 ด้าน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนและด้านการส่งต่อนักเรียน

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3

**ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของครูในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3**

ตาราง 1 แสดงจำนวนร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของครูในโรงเรียน

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	13	43.33
หญิง	17	56.67
รวม	30	100.00
ประสบการณ์การสอน		
ต่ำกว่า 5 ปี	4	13.33
5 – 10 ปี	11	36.67
มากกว่า 10 ปี	15	50.00
รวม	30	100.00
ระดับช่วงชั้นที่ปฏิบัติการสอน		
ช่วงชั้นที่ 1	9	30.00
ช่วงชั้นที่ 2	21	70.00
รวม	30	100.00
วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	27	90.00
สูงกว่าปริญญาตรี	3	10.00
รวม	30	100.00

จากตาราง 1 พบว่า มีจำนวนข้าราชการครูชาย 13 คน ร้อยละ 43.33 ข้าราชการครูหญิง 17 คน ร้อยละ 56.67 มีประสบการณ์ ในการสอนต่ำกว่า 5 ปี ร้อยละ 13.33 มีประสบการณ์ ในการสอน 5 – 10 ปี ร้อยละ 36.67 มีประสบการณ์ ในการสอนมากกว่า 10 ปี ร้อยละ 50.00 ปฏิบัติการสอนอยู่ใน ระดับช่วงชั้นที่ 1 ร้อยละ 30.00 ปฏิบัติการสอนอยู่ใน ระดับช่วงชั้นที่ 2 ร้อยละ 70.00 มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี 27 คน ร้อยละ 90.00 และ สูงกว่าปริญญาตรี 3 คน ร้อยละ 10.00

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน ตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3 ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนและด้านการส่งต่อนักเรียน ได้ผลการวิเคราะห์ ตาราง 2-7

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3 โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน (N = 30)

สภาพการดำเนินงาน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการดำเนินการ
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.53	0.79	มาก
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.37	0.82	ปานกลาง
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน	3.38	0.78	ปานกลาง
4. ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน	3.49	0.72	ปานกลาง
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	3.01	0.90	ปานกลาง
รวม	3.35	0.83	ปานกลาง

จากตาราง 2 พบว่า สภาพการดำเนินงาน ตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของครูในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.35, S.D=0.83$) หากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับการดำเนินการสูงที่สุด ในระดับมาก คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{x}=3.53, S.D.=0.79$) ระดับการดำเนินการต่ำที่สุดในระดับปานกลาง คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน ($\bar{x}=3.01, S.D.=0.90$) เรียงลำดับสภาพการดำเนินงานจากสูงไปต่ำ ดังนี้ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{x}=3.53, S.D.=0.79$) 2) ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{x}=3.49, S.D.=0.72$) 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน ($\bar{x}=3.38, S.D.=0.78$) 4) ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{x}=3.37, S.D.=0.82$) 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน ($\bar{x}=3.01, S.D.=0.90$)

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

สภาพการดำเนินงาน		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินการ
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล				
1	ท่านรู้จักนักเรียนในด้านความรู้ความสามารถทางการเรียน	3.60	0.86	มาก
2	ท่านจัดทำระเบียบสะสมอย่างต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน	3.37	0.85	ปานกลาง
3	ท่านได้ศึกษาด้านสุขภาพร่างกายของนักเรียน	3.40	0.97	ปานกลาง
4	ท่านจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อให้ทราบสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียน	3.63	0.76	มาก
5	ท่านสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.73	0.74	มาก
6	ท่านมีการสื่อสารข้อมูลด้านพฤติกรรมและด้านการเรียนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.43	0.77	ปานกลาง
7	ท่านมีการประสานงานกับผู้ปกครองโดยตรงเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนตามต้องการ	3.57	0.63	มาก
8	ท่านร่วมประชุมกับผู้ปกครองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและระดมความคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการช่วยเหลือนักเรียน	3.50	0.68	ปานกลาง
รวม		3.53	0.79	มาก

จากตาราง 3 พบว่า สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.53, S.D. = 0.79$) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับการดำเนินการสูงที่สุดในระดับมากคือ ข้อ 5 ท่านสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 3.73, S.D. = 0.74$) ส่วนข้อที่มีระดับการดำเนินการต่ำที่สุดในระดับปานกลางคือ ข้อ 2 ท่านจัดทำระเบียบสะสมอย่างต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน ($\bar{x} = 3.37, S.D. = 0.85$)

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ด้านการคัดกรองนักเรียน

สภาพการดำเนินงาน		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินการ
ด้านการคัดกรองนักเรียน				
1	ท่านคัดกรองนักเรียนออกเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มช่วยเหลือ	3.50	0.73	ปานกลาง
2	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์พิจารณาการคัดกรองนักเรียน	3.27	0.87	ปานกลาง
3	ท่านคัดกรองนักเรียนโดยใช้ข้อมูลตามเกณฑ์ของสถานศึกษา	3.60	0.67	มาก
4	ท่านคัดกรองนักเรียนโดยอาศัยข้อมูลจากระเบียบสะสม	3.40	0.89	ปานกลาง
5	ท่านคัดกรองนักเรียนโดยอาศัยข้อมูลจากแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก	3.43	0.68	ปานกลาง
6	ท่านคัดกรองนักเรียนจากแบบประเมินทางอารมณ์	3.33	0.88	ปานกลาง
7	ท่านคัดกรองนักเรียนโดยอาศัยข้อมูลจากการเยี่ยมบ้าน	3.53	0.78	มาก
8	ท่านคัดกรองนักเรียนโดยใช้ดุลพินิจของท่านเอง	3.07	0.83	ปานกลาง
9	ท่านคัดกรองนักเรียนโดยอาศัยข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักเรียนและเพื่อน ๆ	3.17	0.91	ปานกลาง
รวม		3.37	0.82	ปานกลาง

จากตาราง 4 พบว่า สภาพการดำเนินงาน ตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.82) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีระดับการดำเนินการสูงที่สุดคือข้อ 3 ท่านคัดกรองนักเรียนโดยใช้ข้อมูลตามเกณฑ์ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.60$, S.D.=0.67) ส่วนข้อที่มีระดับการดำเนินการต่ำที่สุด ในระดับปานกลาง คือ ข้อ 8 ท่านคัดกรองนักเรียนโดยใช้ดุลพินิจของท่าน ($\bar{X} = 3.07$, S.D. = 0.83)

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน

	สภาพการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D	ระดับการดำเนินการ
ด้านการส่งเสริมนักเรียน				
1	ท่านเป็นผู้ดำเนินการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนเพื่อรับทราบและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมนักเรียนในด้านต่าง ๆ	3.27	0.78	ปานกลาง
2	ท่านได้จัดกิจกรรมโฮมรูมอย่างต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมพัฒนาและแก้ไขปัญหานักเรียน	3.70	0.53	มาก
3	ท่านจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนรู้จักตนเองรู้จักผู้อื่นและสังคม	3.47	0.51	ปานกลาง
4	ท่านจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนกลุ่มปกติ ให้พัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ	3.37	0.76	ปานกลาง
5	ท่านจัดกิจกรรมพัฒนากลุ่มเสี่ยงให้เป็นกลุ่มปกติอย่างยั่งยืน	3.13	0.90	ปานกลาง
6	ท่านจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้แก่นักเรียนกลุ่มปกติทั่วถึง	3.30	0.92	ปานกลาง
7	ท่านเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบของกิจกรรมตามความเหมาะสม	3.40	0.82	ปานกลาง
8	ท่านมอบหมายงานพิเศษให้นักเรียนรับผิดชอบนอกเหนือจากการเรียนการสอน	3.43	0.77	ปานกลาง
9	ท่านจัดกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อช่วยนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง	3.20	0.89	ปานกลาง
10	ท่านจัดกิจกรรมโดยเน้นนักเรียนมีบทบาทในกิจกรรมให้มากที่สุด	3.50	0.73	ปานกลาง
	รวม	3.38	0.78	ปานกลาง

จากตาราง 5 พบว่า สภาพการดำเนินงาน ตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.38$, S.D. = 0.78) หากพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับการดำเนินการสูงที่สุดในระดับมาก คือ ข้อ 2 ท่านได้จัดกิจกรรมโฮมรูมอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมพัฒนาและแก้ไขปัญหานักเรียน ($\bar{x} = 3.70$, S.D. = 0.53) ส่วนข้อที่มีระดับการดำเนินการต่ำที่สุดในระดับปานกลาง คือ ข้อ 5 ท่านจัดกิจกรรมพัฒนากลุ่มเสี่ยงให้เป็นกลุ่มปกติอย่างยั่งยืน ($\bar{x} = 3.13$, S.D. = 0.90)

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3 ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน

สภาพการดำเนินงาน		$\bar{x}$	S.D.	ระดับการดำเนินการ
ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน				
1	ท่านเอาใจใส่ดูแลนักเรียนโดยทั่วถึงเท่าเทียมกันทุกคน	3.63	0.61	มาก
2	ท่านติดตามดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง	3.53	0.63	มาก
3	ท่านให้คำแนะนำในเรื่องการปรับตัวและการวางตัวในสังคม	3.70	0.60	มาก
4	ท่านมีการประสานกับครูผู้สอนในการแก้ปัญหาด้านการเรียน	3.47	0.73	ปานกลาง
5	ท่านมีการประสานงานกับฝ่ายวิชาการในการแก้ปัญหาของนักเรียนด้านการเรียน	3.50	0.73	ปานกลาง
6	ท่านจัดให้นักเรียนทุกคนจับคู่ เพื่อช่วยเหลือและดูแลซึ่งกันและกัน	3.30	0.70	ปานกลาง
7	ท่านมีการประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนในการแก้ปัญหาของนักเรียนด้านการเรียน	3.43	0.77	ปานกลาง
8	ท่านมีการประสานงานกับเพื่อนนักเรียนในการแก้ปัญหาของนักเรียนด้านการเรียน	3.37	0.93	ปานกลาง
รวม		3.49	0.72	ปานกลาง

จากตาราง 6 พบว่า สภาพการดำเนินงาน ตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของครูในโรงเรียน ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.49, S.D. = 0.72$) หากพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับการดำเนินการสูงที่สุด ในระดับมาก คือ ข้อ 3 ท่านให้คำแนะนำ ในเรื่องการปรับตัวและการวางตัวในสังคม ($\bar{x} = 3.70, S.D. = 0.60$) ส่วนข้อที่มีระดับการดำเนินการต่ำที่สุดในระดับปานกลางคือ ข้อ 6 ท่านจัดให้นักเรียนทุกคนจับคู่เพื่อช่วยเหลือและดูแลซึ่งกันและกัน ($\bar{x} = 3.30, S.D. = 0.70$)

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ด้านการส่งต่อนักเรียน

สภาพการดำเนินงาน		$\bar{x}$	S.D.	ระดับการดำเนินการ
ด้านการส่งต่อนักเรียน				
1	ท่านได้ดำเนินการแก้ไขเบื้องต้นด้วยตนเองก่อน ถ้าไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้จึงดำเนินการส่งต่อนักเรียน	3.53	0.63	มาก
2	ท่านมีการวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลนักเรียนเพื่อส่งต่อ	3.40	0.77	ปานกลาง
3	ท่านมีประสานงานกับครูแนะแนว ครูพยาบาลครูฝ่ายปกครอง ที่จะรับช่วงในการช่วยเหลือนักเรียนต่อไว้ล่วงหน้า	3.33	0.84	ปานกลาง
4	ท่านมีการบันทึกการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญ	2.70	0.95	ปานกลาง
5	ท่านมีการสื่อสารกับนักเรียน,ผู้ปกครองให้เข้าใจเหตุผลการส่งต่อ	3.07	0.87	ปานกลาง
6	ท่านดำเนินการส่งต่อนักเรียนโดยไม่ทำให้นักเรียนรู้สึกว้าวนเองแปลกแยก	3.03	0.89	ปานกลาง
7	ท่านมีการนัดวันเวลา สถานที่ในการส่งต่อนักเรียนกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ	2.63	0.72	ปานกลาง
8	ท่านมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่องขณะอยู่กับผู้เชี่ยวชาญ	2.80	0.89	ปานกลาง
9	ท่านติดตามผลการแก้ปัญหาที่นักเรียนอย่างต่อเนื่องหลังจากรับช่วงต่อจากผู้เชี่ยวชาญจนกว่านักเรียนเป็นปกติอย่างถาวร	2.87	0.97	ปานกลาง
10	ท่านประเมินผลการแก้ไขปัญหาที่นักเรียนอย่างต่อเนื่องหลังจากรับช่วงต่อจากผู้เชี่ยวชาญจนกว่านักเรียนจะเป็นปกติถาวร	2.73	0.98	ปานกลาง
รวม		3.01	0.90	ปานกลาง

จากตาราง 7 พบว่า สภาพการดำเนินงาน ตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของครูในโรงเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.01$, S.D. = 0.90) หากพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับการดำเนินการสูงที่สุดในระดับมาก คือ ข้อ 1 ท่านได้ดำเนินการแก้ไขเบื้องต้นด้วยตนเองก่อน ถ้าไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้จึงดำเนินการส่งต่อนักเรียน ($\bar{x} = 3.53$, S.D. = 0.63) ส่วนข้อที่มีระดับ

การดำเนินการต่ำที่สุดในระดับปานกลาง คือ ข้อ 7 ท่านมีการนัดวันเวลาสถานที่ในการส่งต่อ
นักเรียนกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ ($\bar{x} = 2.63, S.D. = 0.72$)

ตอนที่ 3 ปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3
สรุปตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามดังนี้

1. ปัญหาที่เกิดจากนักเรียน มีผู้ให้ข้อมูล 17 คน (ที่เหลือ 13 คนไม่ให้ข้อมูล)
เรียงตามลำดับดังนี้

1.1 นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลโดยบอกข้อมูลไม่ตรงกับ
สภาพที่เป็นจริง

1.2 บ้านนักเรียนอยู่ไกลกันการคมนาคมไม่สะดวก

2. ปัญหาที่เกิดจากฝ่ายบริหาร มีผู้ให้ข้อมูล 12 คน (ที่เหลือ 18 คนไม่ให้ข้อมูล)

2.1 ไม่สนับสนุนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

2.2 ขาดการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง

3. ปัญหาจากครูที่รับผิดชอบ มีผู้ให้ข้อมูล 30 คน

3.1 ครูมีภาระงานมากเกินไป

3.2 ขาดงบประมาณในการดำเนินงาน

3.3 ครูที่ปรึกษาไม่เข้าใจระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจน

3.4 ช่วงเวลาที่กำหนดให้ไม่เพียงพอ

4. อื่น ๆ มีผู้ให้ข้อมูล 28 คน (ที่เหลือ 2 คนไม่ให้ข้อมูล)

4.1 ผู้ปกครองไม่อยู่รอพบกับครูที่ปรึกษา

4.2 ครูขาดทักษะด้านการคัดกรองนักเรียน

5. ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานมี ผู้ให้ข้อมูล 30 คน

5.1 ควรจัดอบรมโดยเชิญวิทยากรที่มีความสามารถ

5.2 ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุน

5.3 ลดภาระงานให้กับครูที่รับผิดชอบ

สรุปข้อมูลจากแบบสอบถามในแต่ละด้าน

สรุปได้ว่า ครูที่รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีสภาพปัญหา
ในการดำเนินงานที่แตกต่างกัน ปัญหาที่มีมากที่สุด ในการดำเนินงานระบบช่วยเหลือนักเรียน
คือ ปัญหาที่เกิดจากครูที่รับผิดชอบ รองลงมาคือ ปัญหาด้านที่เกิดจากนักเรียน ปัญหาที่เกิด
จากฝ่ายบริหารและปัญหาอื่น ๆ ได้แก่ผู้ปกครองไม่อยู่รอพบกับครูที่ปรึกษาและครูขาดทักษะ
ด้านการคัดกรองนักเรียน ส่วนข้อเสนอแนะมีดังนี้ ครูที่รับผิดชอบต้องการลดภาระงานด้านอื่น ๆ
ต้องการอบรมหาความรู้และงบประมาณสนับสนุน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงาน ตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3 ผู้วิจัยได้ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษา สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของครู ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3
2. เพื่อศึกษา ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3 จำนวน 30 โรงเรียน รวม 212 คน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3 ที่เข้าร่วมโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเปิดสอนในระดับช่วงชั้นที่ 1-2 จำนวน 30 คน จาก 30 โรงเรียน โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 3 ตอน นำแบบสอบถามที่เสร็จสมบูรณ์ไปทดลองใช้ (Tryout) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แต่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกัน คือ ครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (พิชิต ฤทธิ์จัญญู, 2544, หน้า 278)

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ การสอน ระดับช่วงชั้นที่ปฏิบัติการสอนและวุฒิการศึกษา โดยการหาค่าร้อยละและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ การดำเนินงานตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพทั่วไป ของครูที่รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3 เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า เป็นเพศชาย ร้อยละ 43.33 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 56.67 ประสบการณ์การสอน ต่ำกว่า 5 ปี ร้อยละ 13.33 ประสบการณ์การสอน 5 – 10 ปี ร้อยละ 36.67 ประสบการณ์การสอนมากกว่า 10 ปี ร้อยละ 50.00 ระดับชั้นที่ปฏิบัติการสอน ช่วงชั้นที่ 1 ร้อยละ 30.00 ช่วงชั้นที่ 2 ร้อยละ 70.00 วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี ร้อยละ 90.00 สูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 10.00

2. สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3 ทั้ง 5 ด้านพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.35, S.D.=0.83$) หากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับการดำเนินงานมากที่สุดคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{x}=3.53, S.D.=0.79$) รองลงมาด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{x}=3.49, S.D.=0.72$) ด้านการส่งเสริมนักเรียน ($\bar{x}=3.38, S.D.=0.78$) ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{x}=3.37, S.D.=0.82$) และด้านที่มีระดับการดำเนินการน้อยที่สุดคือ ด้านการส่งต่อนักเรียน ($\bar{x}=3.01, S.D.=0.90$)

3. การศึกษาปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3 จากแบบสอบถามความคิดเห็น ผลการศึกษาจากแบบสอบถามความคิดเห็น สรุปได้ว่าครูที่รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีปัญหาในการดำเนินงานที่มีมากที่สุด คือ ปัญหาที่เกิดจากครูที่รับผิดชอบ รองลงมาคือ ปัญหาด้านที่เกิดจากตัวนักเรียน ปัญหาที่เกิดจากฝ่ายบริหารและปัญหาการขาดงบประมาณสนับสนุน

4. ข้อเสนอแนะ ในการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สรุปได้จากกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

- 4.1 ควรจัดอบรมโดยเชิญวิทยากรที่มีความสามารถ
- 4.2 ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุน
- 4.3 ลดภาระงานให้กับครูที่รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย พบประเด็นที่น่าสนใจในการนำมาอภิปรายผลดังนี้

สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สภาพในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือมากที่สุดคือด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รองลงมา คือด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน

ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียนและด้านการส่งต่อนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ วิชิต รุ่งศรีทอง (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารและการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อสภาพการบริหารและการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลางที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการที่บุคคลจะปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดนั้น จะต้องประกอบไปด้วยปัจจัยหลายอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องตระหนักและรับผิดชอบการบริหารจัดการวางระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ร่วมกับครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและสร้างขวัญกำลังใจกับครูที่เกี่ยวข้อง (กรมสุขภาพจิต, 2544, หน้า 18)

ผลการวิจัยรายด้านทั้ง 5 ด้าน พบว่า

1. สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูด้านการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อและอยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ โดยข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ รongลงมา คือ ครูจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อให้ทราบสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียน ครูรู้จักนักเรียน ในด้านความรู้ความสามารถทางการเรียน ครูมีการประสานงานกับผู้ปกครองโดยตรง เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนตามต้องการ ครูร่วมประชุมกับผู้ปกครอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล และระดมความคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการช่วยเหลือนักเรียน ครูมีการสื่อสารข้อมูลด้านพฤติกรรมและด้านการเรียนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ครูศึกษาด้านสุขภาพร่างกายของนักเรียน ครูจัดทำระเบียบสะสมอย่างต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับชูเดช ทาญทองช่วง, และคณะ (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครู จังหวัดพิษณุโลกใน 5 ด้าน ผลการวิจัย พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับมาก

2. สภาพการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู ด้านการคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ข้อและอยู่ในระดับปานกลาง 7 ข้อ โดยข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูคัดกรองข้อมูล นักเรียนโดยใช้ข้อมูลตามเกณฑ์ของโรงเรียน รongลงมา คือ ครูคัดกรองนักเรียน โดยอาศัยข้อมูลจากการเยี่ยมบ้าน ครูคัดกรองนักเรียนเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มช่วยเหลือ ครูคัดกรองข้อมูลโดยอาศัยข้อมูลจากแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก ครูคัดกรองนักเรียนโดยอาศัยข้อมูลจากระเบียบสะสม ครูคัดกรองนักเรียนจากแบบประเมินทางอารมณ์ ครูมีส่วนร่วม ในการกำหนดเกณฑ์ พิจารณาการคัดกรองนักเรียน ครูคัดกรองนักเรียน โดยอาศัยข้อมูลจากสัมภาษณ์ นักเรียนและเพื่อน ๆ ครูคัดกรองนักเรียนโดยใช้ดุลยพินิจตามเกณฑ์ของสถานศึกษาสอดคล้องกับสายัณห์ พรหมไล (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเถินวิทยา จังหวัดลำปาง พบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษา

ได้มีการปฏิบัติในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน ในระดับปานกลาง ผลจากงานวิจัยดังกล่าว ครูที่ปรึกษาได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาคือ อัตราส่วนการรับผิดชอบของครูกับนักเรียนมาก ทำให้ดูแลไม่ทั่วถึง และภาระงานการสอนมีมากควรเพิ่มครูที่ปรึกษาและลดภาระงานของครูที่รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูด้านการส่งเสริมนักเรียนอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 9 ข้อ โดยข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ ครูได้จัดกิจกรรมโฮมรูมอย่างต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมพัฒนาและแก้ไขปัญหานักเรียน รongลงมา คือ จัดกิจกรรมโดยเน้นนักเรียนมีบทบาทในกิจกรรมให้มากที่สุด ครูจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนรู้จักตนเองรู้จักผู้อื่นและสังคมมอบหมายงานพิเศษให้นักเรียนรับผิดชอบนอกเหนือจากการเรียนการสอนครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบของกิจกรรมตามความเหมาะสม ครูจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนกลุ่มปกติ ให้พัฒนาได้เต็มศักยภาพ ครูจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ให้แก่นักเรียนกลุ่มปกติอย่างทั่วถึง ครูเป็นผู้ดำเนินการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน เพื่อรับทราบและแก้ไขปัญห พฤติกรรมนักเรียนในด้านต่าง ๆ ครูจัดกิจกรรมซ่อมเสริม เพื่อช่วยนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและครูจัดกิจกรรมพัฒนากลุ่มเสี่ยงให้เป็นกลุ่มปกติอย่างยั่งยืน

4. สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ข้ออยู่ในระดับปานกลาง 5 ข้อ โดยข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูให้คำแนะนำในเรื่อง การปรับตัวและการวางตัวในสังคม รongลงมา คือ ครูเอาใจใส่ดูแลนักเรียนโดยทั่วถึงเท่าเทียมกันทุกคน ครูติดตามดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ครูมีการประสานงานกับฝ่ายวิชาการ ในการแก้ปัญหาของนักเรียน ด้านการเรียน ครูมีการประสานงานกับครูผู้สอนในการแก้ปัญหาด้านการเรียน ครูมีการประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียน ในการแก้ปัญหาของนักเรียนด้านการเรียน ครูมีการประสานงานกับเพื่อนนักเรียน ในการแก้ปัญหาของนักเรียนด้านการเรียนและครูจัดให้นักเรียนทุกคนจับคู่ เพื่อช่วยเหลือและดูแลซึ่งกันและกัน

5. สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูด้านการส่งต่อนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อและปานกลาง 9 ข้อ โดยข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ ครูได้ดำเนินการแก้ไขเบื้องต้นด้วยตนเองก่อนถ้าไม่สามารถแก้ไขปัญหาก็จึงดำเนินการส่งต่อนักเรียนรongลงมาคือครูมีการวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลนักเรียนเพื่อส่งต่อ ครูมีประสานงานกับครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูฝ่ายปกครองที่จะรับช่วงในการช่วยเหลือนักเรียนต่อไว้ล่วงหน้าครูมีการสื่อสารกับนักเรียนผู้ปกครองให้เข้าใจเหตุผลการส่งต่อครูดำเนินการส่งต่อนักเรียน โดยไม่ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณเอง แผลงแยก ครูติดตามผลการแก้ไขปัญหานักเรียนอย่างต่อเนื่องหลังจากรับช่วงต่อมาจากผู้เชี่ยวชาญจนกว่านักเรียนเป็นปกติอย่างถาวร ครูมีการติดตามผล

อย่างต่อเนื่องขณะอยู่กับผู้เชี่ยวชาญครูประเมินผลการแก้ไขปัญหานักเรียนอย่างต่อเนื่อง หลังจาก
รับช่วงต่อมาจากผู้เชี่ยวชาญจนกว่านักเรียนจะเป็นปกติถาวร ครูมีการบันทึกการส่งต่อไปยัง
ผู้เชี่ยวชาญและครูมีการนัดวันเวลา สถานที่ในการส่งต่อนักเรียนกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ปัญหาของครูที่ปรึกษาในภาพรวม

ครูที่ปรึกษาได้เสนอปัญหาคือปัญหาที่เกิดจากครูที่รับผิดชอบ รองลงมาคือ ปัญหาที่
เกิดจากตัวนักเรียน ปัญหาที่เกิดจากฝ่ายบริหารและปัญหาการขาดงบประมาณสนับสนุน จากผล
ของการศึกษาครูที่ปรึกษาได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังนี้ คือควรสนับสนุน
ในด้านการอบรมให้ความรู้และงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมลักษณ์ พรหมมีนตร
(2546, หน้า 5) ได้ศึกษาการกำหนดคุณสมบัติบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษานักเรียน การสร้างรูปแบบ
การบริหารงานที่ปรึกษานักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สภาพการบริหารงานที่ปรึกษานักเรียนและปัญหาอุปสรรคการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น
การปฏิบัติงานด้านการเตรียมครูที่ปรึกษามีการปฏิบัติระดับน้อย งานของครูที่ปรึกษาขาดการดูแล
เอาใจใส่จากหน่วยงานที่เหนือกว่าทำให้ขาดการพัฒนางานครูที่ปรึกษามีภาระงานสอนและ
งานพิเศษมาก ไม่มีเวลาปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษา

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. กระทรวงศึกษาธิการควรพิจารณาแก้ไขปัญหาระบบอัตรากำลังและภาระงานการสอน
ของครูและจำนวนนักเรียนต่อห้องให้มีความเหมาะสม เพื่อให้ครูรับงานการสอนและงานพิเศษ
มากเกินไป จนทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษานักเรียน ซึ่งเป็นหน้าที่ที่สำคัญยิ่ง
ต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน
2. สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีวิธีการอื่นเพื่อทดแทนการไปเยี่ยมบ้านนักเรียน เช่น
เชิญผู้ปกครองมาพบที่โรงเรียน อาจดำเนินการในรูปแบบของกิจกรรมวันผู้ปกครองเพื่อให้ครูที่ปรึกษากับ
ผู้ปกครองได้พบปะกันพูดคุยกันในเรื่องต่างๆ ที่อาจไม่ใช่เรื่องการเรียนของนักเรียนเพียงเรื่องเดียว
และมีกิจกรรมสร้างสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับครู เช่น แข่งขันกีฬา ร่วมรับประทานอาหารและ
จัดทัศนศึกษา กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยให้ครูที่ปรึกษาได้รู้จักผู้ปกครองและนักเรียนมากขึ้น
3. สถานศึกษาควรกำหนดรูปแบบการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนว่าควรมีกิจกรรมใดบ้าง
ที่จำเป็นต่อการส่งเสริมนักเรียน เช่น การให้ความรู้กับผู้ปกครอง กิจกรรมสร้างความคุ้นเคยและ
การแสดงความคิดเห็น เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลกระทบของการดำเนินงานด้านอื่น ๆ เช่น ความพึงพอใจหรือ เจตคติของครูต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. ควรศึกษาตัวแปรตามด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการใฝ่รู้ใฝ่เรียน ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สภาพการเลี้ยงดูในครอบครัว เป็นต้น
3. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. ควรศึกษาเชิงทดลอง ในการใช้นวัตกรรมแก้ปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

บรรณานุกรม

- กนก จันทจร. (2544). การดูแลช่วยเหลือนักเรียน. เอกสารการบริหารบุคลากรในโรงเรียน.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- การประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. สำนักงาน. (2542). การรายงานผลการประเมินระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน. หน่วยงานนี้เทศก์.
- การเรียนรู้และพัฒนาสังคม, สถาบัน. (2542). **ปั้นแต่งอนาคตสังคมไทย (5 ปีข้างหน้าเมืองไทย
จะเปลี่ยนเป็นอย่างไร?)** กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- เขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 3, สำนักงาน. ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา. (2548). สรุปรายงานผล
การสอบระดับชาติประจำปีการศึกษา 2548 . สุพรรณบุรี: ผู้แต่ง.
- เขตพื้นที่การศึกษากทมทพมหานคร เขต 2, สำนักงาน. หน่วยงานนี้เทศก์. (2544). **คู่มือครู
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคม
เส้นทางสู่ครูมืออาชีพ.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงาน. (2546). การบริหารจัดการระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคม. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- _____ (2547). **คู่มือครูระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.** กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและ
พัสดุภัณฑ์.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
2542.** กรุงเทพฯ: พริกหวานการพิมพ์.
- คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด, สำนักงาน. (2542). **ข้อมูลผู้เข้ารับการ
บำบัดรักษาปีปฏิทิน 2542.** กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง
- คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2545). การสร้างค่านิยมและจิตสำนึกของเด็กและ
เยาวชน. **สานปฏิรูป. 1(6),** หน้า 18-22.
- จเร วงศ์คงดี. (2547). รูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยม
ศึกษาในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก. **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยบูรพา.**
- จารี ทองดำสิง. (2544). ความต้องการบริการให้คำปรึกษาด้านการศึกษาและอาชีพ
ของนักเรียน **ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3** โรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จรัส ทั่วเขต. (2545). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเสพติดของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัด
กรมสามัญ.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- จรัพร จูปร่างค์. (2545). การเปรียบเทียบสภาพและการบริการแนะแนวตามการรับรู้ของครูผู้สอนและครูแนะแนวของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จำลอง สายใจ. (2546). การพัฒนาบุคลากรด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนแก้งเหนือพิทยาคม อำเภอเขมราช จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ฉลอง เอี่ยมวิไล. (2547). การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.
- ฉัตรทิพย์ ชุมพงษ์. (2545). ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางอารมณ์กับพฤติกรรม การเผชิญความเครียดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดสงขลา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชูเดช หาญทองหล่อ, และคนอื่นๆ. (2546). ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.
- โชวีรัตน์ มาร์ดวงศ์. (2546). การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ถิวเข้มเครือชายนักเรียนกลุ่มรักนวลสงวนตัว. (2548, กุมภาพันธ์ 23). เติลินิวส์, หน้า 25.
- ทศพร ประเสริฐสุข. (2542). การศึกษาปัจจัยภูมิหลังแบบแผนการเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับ เชาว์อารมณ์ของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยบรมราชชนนีสรรพสิทธิประสงค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ทองสุข ทับเจริญ. (2548). การศึกษาและการแก้ปัญหาให้นักเรียนโรงเรียนศึกษานารี โดยใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร เขต 3.
- ทนู เพียรพิเศษ. (2547). การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพานพิทยาคม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- เนงพงา ลีมสุวรรณ. (2544). พัฒนาการทางจิตใจ [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.arc.th> [2544, เมษายน 25].
- นฤมล จามวี. (2548). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อการแก้ไขพฤติกรรม ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- นักเรียนชั้น ม.3 จีค้อเพื่อนรึดเงินใช้หนี้. (2548, มีนาคม 5). ไทยรัฐ, หน้า 18.

- นิตยาพันธ์ ปานชู. (2548). การพัฒนากิจกรรมในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาสาสน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: วิริยาสาน.
- บุญญาภา แจงสี. (2544). รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อความผูกพันใกล้ชิด การเห็นคุณค่าในตนเองและการยอมรับตนเอง ของนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงและไม่เสี่ยงของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญมา นาคะวรงค์. (2549). การศึกษากระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาทางสังคมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งตะวันออก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญส่ง จิตรมณีโรจน์. (2547). สภาพระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- บุญหนา ศรีลาดเลา. (2546). การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนแดนดงพิทยาคม กิ่งอำเภอแดนดง จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุษยมาศ กรุณจินตดิษฐ์. (2546). ความต้องการบริการให้คำปรึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บัวเครือ โพธิ์ชัย. (2549). ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระงแก้ว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เบญจพร ปัญญาียง. (2544). การเฝ้าระวังปัญหาสุขภาพจิตเด็กวัยเรียน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.mahidol.ac.th> [2550, มิถุนายน 12].
- ปรัชญาภา พรหมมาแบน. (2540). ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดบริการแนะแนวของครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนดาราวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประนอม อมแสน. (2546). การประยุกต์ใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อป้องกันสารเสพติดในโรงเรียนโนนหันวิทยาคม อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน. (2546). **สรุปสาระสำคัญการกำหนดคุณสมบัติและบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษานักเรียนและการสร้างรูปแบบการบริหารงานที่ปรึกษานักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง (อัสสำเนา).
- ฉกา สัตยธรรม. (2535). **สุขภาพจิตเด็ก** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2529). **การแนะแนวและการให้คำปรึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ: บัณฑิตการพิมพ์.
- ผ่องพันธ์ สายทอง. (2545). **การดำเนินงานปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามโครงการสุขภาพจิตสู่สถานศึกษาของโรงเรียนนาร่อง สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศ. (2540). **การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยนักเรียน**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- พวงรัตน์ เกษรแพทย์. (2544). **การวางแผนการศึกษา ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. เอกสารประกอบการสอนการวางแผนการศึกษา (หน้า 10). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พ่อไวยลูกจิกของไปจำหน่ายเล่นเกม. (2548, กุมภาพันธ์ 23). **เดลินิวส์**. หน้า 26.
- พีชิต ฤทธิจัญญ. (2544). **ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคม**. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏพระนคร.
- พิชญ์มณฑน์ ลีลีกำเนิดไทย. (2546). **การดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เพ็ญรัตน์ เพชรภาพ. (2542). **การสร้างแบบสำรวจปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนรัฐบาลประจำจังหวัดในภาคใต้ของประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เพิ่มศรี เมฆสวัสดิ์, และคณะ. (2547). **สภาพและปัญหาการใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกี่ยวกับสารเสพติดในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ภัทรียา ดังก่อง. (2546). **การศึกษาผลสำเร็จการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสหวิทยาเขตเวียงโกศัย จังหวัดแพร่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ราชภัฏอุตรดิตถ์.
- ภัวรมย์ ลีกุล. (2546). **การศึกษาปัญหาการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดระยอง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- มันทนาและรังสรรค์ เพ็งหนู. (2545). ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. ราชบุรี:
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา.
- อุทรา เรื่องไพศาล. (2547). ปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลบุรี.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณรงค์ใหญ่ผู้ใหญ่อุดมดองดูแลเด็ก.(2548. กุมภาพันธ์ 22). เดลินิวส์, หน้า 34.
- แลกคุณอนเป็นว่าเล่น ซึ่ปัญหาวัยรุ่นนเหลวเหลก.(2548.มกราคม 27). เดลินิวส์, หน้า 11.
- วิจิต รุ่งศรีทอง. (2545). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารและการดำเนินงานระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
วิชาการ, กรม. (2545). กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการบริหารจัดการแนะแนว กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- วิสรณ พลเสน. (2547). คู่มือการจัดกิจกรรมนักเรียนกลุ่มเสี่ยงในระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิโรจน์ ศิริวงษ์. (2547). การศึกษาพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครพนม เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วีระเทพ วาดโคกสูง. (2547). การพัฒนางานสารสนเทศระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วีระเรื้อน แก้วกังวาน. (2543). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิต เล่ม 1(พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชมภารณ์ สายวงศ์ปัญญา. (2548). การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ลำปาง เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- สถาบันการเรือนรู้และพัฒนาสังคม.(2542). ปันแต่งอนาคตสังคมไทย(5 ปีข้างหน้าเมืองไทย
จะเปลี่ยนเป็นอย่างไร). กรุงเทพฯ: สถาบันการเรือนรู้และพัฒนาสังคม.
- ผลดสังคมไทย เด็กนักเรียนบ้านเข็ชชันยวอาชญากร.(2547, กันยายน 1). เดลินิวส์, หน้า 18.
- สมชาย เหลืองอ่อน. (2549). ปัญหาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระแก้ว เขต 2.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมลักษณ์ พรหมมีเนตร. (2546). การกำหนดคุณสมบัติและบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษา.
กรุงเทพฯ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

- เกมัญศึกษา, กรม. (2526). ความรู้พื้นฐานการวางแผนและการประเมินผลในโรงเรียน.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2530). คู่มือการปกครองนักเรียนโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2544). หน่วยศึกษานิเทศก์. เอกสารคู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์การศาสนา.
- ชายัณฑ์ พรหมใส. (2548). การศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
โรงเรียนถิ่นวิทยา จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ราชภัฏลำปาง.
- ชายสมร ยูวณิ. (2546). คู่มือครูระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำรวม คงสืบชาติ. (2546). การดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
มัธยมศึกษา อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- สีดา บุตรนาแพง. (2547). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- สุภาพจิต, กรม. (2543). คู่มือครูสำหรับช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพจิต(พิมพ์ครั้งที่ 3).
กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2544). คู่มือครูที่ปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- _____. (2544, สิงหาคม). การให้คำปรึกษา. วารสารการศึกษา. 14 - 19.
- _____. (2544). สุขภาพจิตเด็กวัยเรียน. คู่มือสำหรับครูแนะแนว. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- สุชา จันท์เอม. (2544). จิตวิทยาเด็กเกร (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุชาติ อาจัดตุ. (2547). การพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนภูซางใหญ่วิทยานิคม
อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำพู. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุรัชย์ นนทจันทร์และคณะ. (2541). การศึกษาการควบคุมความประพฤตินักเรียนในโรงเรียน
มัธยมสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยนเรศวร

- สุรพล เฟื่องแจ่ม. (2547). การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สุพัตรา สุภาพ. (2545). สังคมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- 3 อาชีวะ ร.ร.ตั้งตะลุมบอนเจ็บ 4 ถึงสลบ อีกรายยิงสลบสาวรับเคราะห์แทน (2547, สิงหาคม 11). เดลินิวส์, หน้า 11.
- Giblin, P.T., and Poland M.L.,(1995). Health needs of high school students in Detroit. **The Journal of School Health**, 51 (August) pp. 428 - 432.
- Huggins, (1995) "**The Effect of Encouragement Technipues by Teachers on the Disturbings Behaviors of Students**" Dissertation Abstracts Intemational 36(8) (August): 713 – A.
- John, Laber Stephen. (1995). **Total Quality Management as a mean to improve The Process of Student Disciplien.** Dissertation Abstracts International.
- Owen Thomas. (1994) "A Study to Determine the Effect of Selected Behavior **Modification Technipues on Performance of Non Attending, Non Achieving Junior High School Students**" Dissertation Abstracts Intemational 34(4) (April) : pp. 6318 - 6319 A.
- Soldberg . V.S., & other. (1994). **Asian - American Studens' Severity of Problems And Willingness to seek Help from University Counseling Center : Roie of Previous Counseling Experience.** Gender and Ethnicity. Journal of Counseling Psychology.
- Williams, Thomas Kriston. (1997). **The Design, Implementation, and Evaluation of a Disciplinary Activity Interaction : Technique for Use in a Public Middle and Junior High School,** Dissertation Abstracts International.
- Winkelman, T.A., and McKaig, C. (1993) **Parental Expectational of School Health Service** The Journal of School Health 53 (September) . pp. 400 - 403.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์การวิจัย

ที่ ศษ ๐๕๕๐.๐๒/ว ๓๗๔

คณะกรรมการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เรียน ผศ. ครรินทร์ทัย ภู่อาลี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายวีระชัย รอดทอง นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต ๓ โดยมี ผศ.ดร.ปราโมทย์ จันทรเรือง เป็นประธานผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และดร.สันติ แสงสุก เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะกรรมการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไคร้ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ครินทร์ทัย ภู่อาลี)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะกรรมการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะกรรมการ

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒ , ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๗-๔ ต่อ ๔๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐

Email : education@tru.ac.th

ที่ ศษ ๐๕๕๐.๐๒/ว ๓๗๔

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เรียน นายสุชาติ อินทรศักดิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายวีระชัย รอดทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต ๓ โดยมี ผศ.ดร.ปราโมทย์ จันทร์เรือง เป็นประธานผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และดร.สันติ แสงสุก เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไคร้ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรีนทิพย์ ภู่อาลี)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร. ๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒ , ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๗-๙ ต่อ ๔๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐

Email : education@trn.ac.th

ที่ ศธ ๐๕๕๐.๐๒/ว ๓๗๔

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เรียน นายวันชัย ใจดี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายวีระชัย รอดหลง นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต ๓ โดยมี ผศ.ดร.ปราโมทย์ จันทรเรือง เป็นประธานผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และดร.สันติ แสงสุก เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไคร้ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรีนทิพย์ ภู่อาลี)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร. ๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒ , ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๗-๕ ตั๋ว ๔๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐

E-mail : education@tlu.ac.th

ที่ ศธ ๐๕๕๑๐.๐๒/ว ๓๗๔

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เรียน นายวิเชียร อินทรศักดิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายวีระชัย รอดทอง นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต ๓ โดยมี ผศ.ดร.ปราโมทย์ จันทร์เรือง เป็นประธานผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และดร.สันติ แสงสุก เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรินทร์พย์ ภู่อาลี)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒ , ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๗-๕ ต่อ ๔๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐

Email : education@trb.ac.th

ที่ ศษ ๐๕๕๐.๐๒/ว มคอ๕

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เรียน นายปิยะ อัมพวา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายวิระชัย รอดทอง นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๓ โดยมี ผศ.ดร.ปราโมทย์ จันทรเรือง เป็นประธานผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และดร.สันติ แสงสุก เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไคร้ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรีนทิพย์ ภู่อาลี)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒ , ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๗-๔ ต่อ ๔๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐

Email : education@ru.ac.th

ที่ ศธ ๐๕๕๐.๐๒/๔๑๓

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๘ มิถุนายน ๒๕๕๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อทดลองใช้ (Try out) เครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต ๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ฉบับ

ด้วยนายวิระชัย รอดหลง นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาสภาพ การดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต ๓ โดยมี ผศ.ดร.ปราโมทย์ จันทร์เรือง เป็นประธานผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และดร.สันติ แสงสุก เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) เพื่อตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงเครื่องมือวิจัยที่สร้างขึ้น

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไคร้ขอความอนุเคราะห์จากท่านให้ นายวิระชัย รอดหลง ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ ครูที่ปรึกษาแผนกดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน ๓๐ คน ในสถานศึกษาสังกัดของท่าน

จึงเรียนมาเพื่อได้โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทพ อ่อนใส่ว)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร. ๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒ , ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๗-๕ ต่อ ๔๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐

Email : education@tru.ac.th

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก ข

ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม

ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกรอบแนวคิดที่จะศึกษาของผู้เชี่ยวชาญ
สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย $\checkmark$ ลงในช่องลำดับสภาพการดำเนินงานที่ตรงกับความจริง
มากที่สุด โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

- +1 หมายถึง ข้อคำถามสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจในข้อคำถามว่าสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย
- 1 หมายถึง ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย

เกณฑ์ในการเลือกข้อคำถามพิจารณาจากค่า IOC ถ้ามีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5
ขึ้นไป แสดงว่าข้อคำถามนั้นใช้ได้ หากต่ำกว่า 0.5 แสดงว่าข้อคำถามนั้นใช้ไม่ได้

สรุปดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกรอบแนวคิดที่จะศึกษาของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน

ข้อ	รายการ	รวม
	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	
1	ท่านรู้จักนักเรียนในด้านความรู้ความสามารถทางการเรียน	1.00
2	ท่านจัดทำระเบียบสะสมอย่างต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน	1.00
3	ท่านได้ศึกษาด้านสุขภาพร่างกายของนักเรียน(น้ำหนัก ส่วนสูง โรคประจำตัว)	0.80
4	ท่านจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อให้ทราบสภาพความเป็นอยู่ของ นักเรียน	1.00
5	ท่านสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	0.60
6	ท่านมีการสื่อสารข้อมูลด้านพฤติกรรมและด้านการเรียนกับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง เช่น วิชาการ แนะแนว ฝ่ายปกครองอย่างต่อเนื่อง	0.80
7	ท่านมีการประสานงานกับผู้ปกครองโดยตรงเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน ตามต้องการ	1.00
8	ท่านร่วมประชุมกับผู้ปกครองเพื่อ แลกเปลี่ยนข้อมูลและระดมความคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการช่วยเหลือนักเรียน	1.00

ข้อ	รายการ	รวม
	ด้านการคัดกรองนักเรียน	
1	ท่านคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงกลุ่มช่วยเหลือ	1.00
2	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์พิจารณาการคัดกรองนักเรียน	1.00
3	ท่านคัดกรองนักเรียนโดยใช้ข้อมูลตามเกณฑ์ของสถานศึกษา	1.00
4	ท่านคัดกรองนักเรียนโดยอาศัยข้อมูลจากระเบียนสะสม	1.00
5	ท่านคัดกรองนักเรียนโดยอาศัยข้อมูลจากแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก	1.00
6	ท่านคัดกรองนักเรียนจากแบบประเมินทางอารมณ์	1.00
7	ท่านคัดกรองนักเรียนโดยอาศัยข้อมูลจากการเยี่ยมบ้าน	1.00
8	ท่านคัดกรองนักเรียนโดยใช้ดุลพินิจของท่านเอง	0.80
9	ท่านคัดกรองนักเรียนโดยอาศัยข้อมูลจากทราสสัมภาษณ์นักเรียนและเพื่อน ๆ	1.00

ข้อ	รายการ	รวม
1	ด้านการส่งเสริมนักเรียน ท่านเป็นผู้ดำเนินการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนเพื่อรับทราบและแก้ไข ปัญหาพฤติกรรมนักเรียนในด้านต่าง ๆ	0.60
2	ท่านได้จัดกิจกรรมโฮมรูมอย่างต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมพัฒนาและแก้ไขปัญหานักเรียน	0.80
3	ท่านจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนรู้จักตนเองรู้จักผู้อื่นและสังคม	1.00
4	ท่านจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนกลุ่มปกติ ให้พัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ	0.80
5	ท่านจัดกิจกรรมพัฒนากลุ่มเสี่ยงให้เป็นกลุ่มปกติอย่างยั่งยืน	0.80
6	ท่านจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้แก่นักเรียนกลุ่มปกติทั่วถึง	1.00
7	ท่านเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบของกิจกรรมตามความเหมาะสม	1.00
8	ท่านมอบหมายงานพิเศษให้นักเรียนรับผิดชอบนอกเหนือจากการเรียน	0.80
9	ท่านจัดกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง	1.00
10	ท่านจัดกิจกรรมโดยเน้นนักเรียนมีบทบาทในกิจกรรมให้มากที่สุด	1.00

ข้อ	รายการ	รวม
	ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน	
1	ท่านเอาใจใส่ดูแลนักเรียนโดยทั่วถึงเท่าเทียมกันทุกคน	0.80
2	ท่านติดตามดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง	1.00
3	ท่านให้คำแนะนำในเรื่องการปรับตัวและการวางตัวในสังคม	1.00
4	ท่านมีการประสานกับครูผู้สอนในการแก้ปัญหาด้านการเรียน	1.00
5	ท่านมีการประสานงานกับฝ่ายวิชาการในการแก้ปัญหาของนักเรียนด้านการเรียน	1.00
6	ท่านจัดให้นักเรียนทุกคนจับคู่ เพื่อช่วยเหลือดูแลซึ่งกันและกัน	1.00
7	ท่านมีการประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนในการแก้ปัญหาของนักเรียนด้านการเรียน	1.00
8	ท่านมีการประสานงานกับเพื่อนนักเรียนในการแก้ปัญหาของนักเรียนด้านการเรียน	0.80

ข้อ	รายการ	รวม
	ด้านการส่งต่อนักเรียน	
1	ท่านได้ดำเนินการแก้ไขเบื้องต้นด้วยตนเองก่อน ถ้าไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้จึงดำเนินการส่งต่อนักเรียน	0.80
2	ท่านมีการวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลนักเรียนเพื่อส่งต่อ	1.00
3	ท่านมีการประสานงานกับครูแนะแนว ครูพยาบาลครูฝ่ายปกครอง ที่จะรับช่วงต่อในการช่วยเหลือนักเรียนไว้ล่วงหน้า	1.00
4	ท่านมีการบันทึกการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกเป็นลายลักษณ์อักษร	1.00
5	ท่านมีการสื่อสารกับนักเรียน, ผู้ปกครองให้เข้าใจเหตุผลการส่งต่อ	1.00
6	ท่านดำเนินการส่งต่อนักเรียน โดยไม่ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณเองแปลกแยก	1.00
7	ท่านมีการนัดวันเวลา สถานที่ในการส่งต่อนักเรียนกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ	0.80
8	ท่านมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่องขณะที่นักเรียนอยู่ในการดูแลของผู้เชี่ยวชาญ	1.00
9	ท่านติดตามผลการแก้ปัญหานักเรียนอย่างต่อเนื่องหลังจากรับช่วงต่อจากผู้เชี่ยวชาญจนกว่า นักเรียนจะได้รับการพัฒนาไปเป็นกลุ่มปกติอย่างถาวร	1.00
10	ท่านประเมินผลการแก้ปัญหานักเรียนอย่างต่อเนื่องหลังจากรับช่วงต่อจากผู้เชี่ยวชาญจนกว่านักเรียนจะได้รับการพัฒนาเป็นกลุ่มปกติอย่างถาวร	1.00

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A1	165.8000	365.2690	.0688	.9222
A2	166.0667	356.4092	.3600	.9200
A3	165.9667	354.9299	.3380	.9203
A4	166.1000	358.6448	.2292	.9214
A5	166.1000	354.7828	.3988	.9197
A6	166.1333	357.3609	.3188	.9204
A7	166.3333	364.3678	.0812	.9224
A8	166.2667	360.4092	.2420	.9209
B1	166.5333	357.8437	.2916	.9206
B2	166.6333	351.2747	.5517	.9184
B3	166.6000	356.8000	.3589	.9200
B4	166.7000	353.3207	.4428	.9193
B5	166.6667	346.7816	.6323	.9175
B6	166.5667	351.5644	.4922	.9189
B7	166.6667	356.2989	.3107	.9205
B8	166.6333	353.4126	.4223	.9195
B9	166.7333	351.9264	.4870	.9189
C1	166.5000	349.9828	.5051	.9187
C2	166.3000	350.7000	.5188	.9186
C3	166.4333	347.7713	.5182	.9185
C4	166.5333	345.1540	.5713	.9179
C5	166.4333	353.2885	.2768	.9217
C6	166.5667	347.4954	.4268	.9197
C7	166.5000	347.2931	.5389	.9183
C8	166.4667	348.6713	.5541	.9182
C9	166.3000	359.1828	.2985	.9205
C10	166.5333	351.0161	.4669	.9190
D1	166.5667	359.5644	.2319	.9212
D2	166.6000	359.1448	.2175	.9215
D3	166.6333	351.4126	.3906	.9199
D4	166.7333	343.5126	.6407	.9172
D5	166.8000	347.8897	.5145	.9185
D6	166.8000	348.9931	.5270	.9185
D7	166.8333	343.1782	.6490	.9171
D8	166.9000	347.1966	.6151	.9177
E1	166.9000	337.8172	.7263	.9160
E2	166.7667	342.5299	.6676	.9169
E3	166.8667	348.4644	.5209	.9185
E4	166.6000	344.9379	.5478	.9181
E5	166.6667	348.6437	.5201	.9185
E6	166.6000	356.5931	.2920	.9208

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
E7	166.6333	347.7575	.5065	.9186
E8	166.5333	350.9471	.4690	.9190
E9	166.3000	357.3897	.2848	.9208
E10	166.4000	352.3172	.4571	.9192

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 45

Alpha = .9210

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู
ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. โรงเรียน..... อำเภอ.....
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3
2. เพศ ชาย หญิง
3. ประสบการณ์การสอน ต่ำกว่า 5 ปี 5 – 10 ปี
 มากกว่า 10 ปี
4. ระดับช่วงชั้นที่ปฏิบัติการสอน ช่วงชั้นที่ 1 ช่วงชั้นที่ 2
5. วุฒิการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี
 สูงกว่าปริญญาตรี

แบบสอบถามตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงาน ตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

คำชี้แจง

5	หมายถึง	มีสภาพการดำเนินงานมากที่สุด
4	หมายถึง	มีสภาพการดำเนินงานมาก
3	หมายถึง	มีสภาพการดำเนินงานปานกลาง
2	หมายถึง	มีสภาพการดำเนินงานน้อย
1	หมายถึง	มีสภาพการดำเนินงานน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	ท่านรู้จักนักเรียนในด้านความรู้ ความสามารถทางด้านการ	✓				

หมายถึง 1. สถานศึกษาของท่านมีการปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากที่สุด

ตอนที่ 2 สภาพในการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลนักเรียน

ข้อ	สภาพการดำเนินงาน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ท่านรู้จักนักเรียนในด้านความรู้ ความสามารถทางการเรียน					
2	ท่านจัดทำระเบียบสะสมอย่างต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน					
3	ท่านได้ศึกษาด้านสุขภาพร่างกายของนักเรียน (น้ำหนัก ส่วนสูง โรคประจำตัว)					
4	ท่านจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อให้ทราบ สภาพความเป็นอยู่ของนักเรียน					
5	ท่านสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ					
6	ท่านมีการสื่อสารข้อมูลด้านพฤติกรรมและด้าน การเรียนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น วิชาการ แนะแนว ฝ่ายปกครองอย่างต่อเนื่อง					
7	ท่านมีการประสานงานกับผู้ปกครองโดยตรง เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนตามต้องการ					
8	ท่านร่วมประชุมกับผู้ปกครองเพื่อ แลกเปลี่ยน ข้อมูลและระดมความคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่เป็น ประโยชน์ต่อการช่วยเหลือนักเรียน					

ต่อ

ข้อ	สภาพการดำเนินงาน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	ด้านการคัดกรองนักเรียน ท่านคัดกรองนักเรียนออกเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มช่วยเหลือ					
2	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์พิจารณาการ คัดกรองนักเรียน					
3	ท่านคัดกรองนักเรียนโดยใช้ข้อมูลตามเกณฑ์ของ สถานศึกษา					
4	ท่านคัดกรองนักเรียนโดยอาศัยข้อมูลจากระเบียน สะสม					
5	ท่านคัดกรองนักเรียนโดยอาศัยข้อมูลจากแบบ ประเมินพฤติกรรมเด็ก					
6	ท่านคัดกรองนักเรียนจากแบบประเมินทางอารมณ์					
7	ท่านคัดกรองนักเรียนโดยอาศัยข้อมูลจากการ เยี่ยมบ้าน					
8	ท่านคัดกรองนักเรียนโดยใช้ดุลพินิจของท่านเอง					
9	ท่านคัดกรองนักเรียนโดยอาศัยข้อมูลจากการ สัมภาษณ์นักเรียนและเพื่อน ๆ					

ต่อ

ข้อ	สภาพการดำเนินงาน	สภาพการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
1	ด้านการส่งเสริมนักเรียน ท่านเป็นผู้ดำเนินการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน เพื่อรับทราบและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมนักเรียนใน ด้านต่าง ๆ					
2	ท่านได้จัดกิจกรรมโฮมรูมอย่างต่อเนื่องเพื่อส่งเสริม พัฒนาและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน					
3	ท่านจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนรู้จักตนเองรู้จักผู้อื่น และสังคม					
4	ท่านจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนกลุ่มปกติ ให้พัฒนา ได้เต็มตามศักยภาพ					
5	ท่านจัดกิจกรรมพัฒนากลุ่มเสี่ยงให้เป็นกลุ่มปกติ อย่างยั่งยืน					
6	ท่านจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้แก่นักเรียนกลุ่ม ปกติทั่วถึง					
7	ท่านเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนด รูปแบบของกิจกรรมตามความเหมาะสม					
8	ท่านมอบหมายงานพิเศษให้นักเรียนรับผิดชอบ นอกเหนือจากการเรียน					
9	ท่านจัดกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อช่วยเหลือนักเรียนใน กลุ่มเสี่ยง					
10	ท่านจัดกิจกรรมโดยเน้นนักเรียนมีบทบาทใน กิจกรรมให้มากที่สุด					

ต่อ

ข้อ	สภาพการดำเนินงาน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน ท่านเอาใจใส่ดูแลนักเรียนโดยทั่วถึงเท่าเทียมกัน ทุกคน					
2	ท่านติดตามดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มี ปัญหาอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง					
3	ท่านให้คำแนะนำในเรื่องการปรับตัวและการวางตัว ในสังคม					
4	ท่านมีการประสานกับครูผู้สอนในการแก้ปัญหา ด้านการเรียน					
5	ท่านมีการประสานงานกับฝ่ายวิชาการในการ แก้ปัญหาของนักเรียนด้านการเรียน					
6	ท่านจัดให้นักเรียนทุกคนจับคู่ เพื่อช่วยเหลือดูแล ซึ่งกันและกัน					
7	ท่านมีการประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนใน การแก้ปัญหาของนักเรียนด้านการเรียน					
8	ท่านมีการประสานงานกับเพื่อนนักเรียนในการ แก้ปัญหาของ นักเรียนด้านการเรียน					

ต่อ

ข้อ	สภาพการดำเนินงาน	สภาพการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
1	ด้านการส่งต่อนักเรียน ท่านได้ดำเนินการแก้ไขเบื้องต้นด้วยตนเองก่อน ถ้าไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้จึงดำเนินการส่งต่อนักเรียน					
2	ท่านมีการวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลนักเรียนเพื่อส่งต่อ					
3	ท่านมีการประสานงานกับครูแนะแนว ครูพยาบาลครูฝ่ายปกครอง ที่จะรับช่วงต่อในการช่วยเหลือนักเรียนไว้ล่วงหน้า					
4	ท่านมีการบันทึกการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกเป็นลายลักษณ์อักษร					
5	ท่านมีการสื่อสารกับนักเรียน,ผู้ปกครองให้เข้าใจเหตุผลการส่งต่อ					
6	ท่านดำเนินการส่งต่อนักเรียนโดยไม่ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณเองแปลกแยก					
7	ท่านมีการนัดวันเวลา สถานที่ในการส่งต่อนักเรียนกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ					
8	ท่านมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่องขณะที่นักเรียนอยู่ในการดูแลของผู้เชี่ยวชาญ					
9	ท่านติดตามผลการแก้ปัญหานักเรียนอย่างต่อเนื่องหลังจากรับช่วงต่อจากผู้เชี่ยวชาญจนกว่านักเรียนจะได้รับการพัฒนาไปเป็นกลุ่มปกติอย่างถาวร					
10	ท่านประเมินผลการแก้ปัญหานักเรียนอย่างต่อเนื่องหลังจากรับช่วงต่อจากผู้เชี่ยวชาญจนกว่านักเรียนจะได้รับการพัฒนาเป็นกลุ่มปกติอย่างถาวร					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1. ปัญหาที่เกิดจากตัวนักเรียน

.....
.....
.....

2. ปัญหาที่เกิดจากฝ่ายบริหาร

.....
.....
.....

3. ปัญหาที่เกิดจากครูที่รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

.....
.....
.....

4. อื่น ๆ โปรดระบุ

.....
.....
.....

5. ท่านมีข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นระบบอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....

ขอขอบคุณความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์

ชื่อ - สกุล	นายวีระชัย รอดทอง
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2507
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 168 หมู่ 4 ตำบลยางนอน อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี 72120
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดวังจิก ตำบลวังลึก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2525 มัธยมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนธรรมโชติศึกษาลัย พ.ศ. 2526 ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) (การประถมศึกษา) จากวิทยาลัยครูเทพสตรี สพบุรี พ.ศ. 2550 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาหลักสูตรและ การสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี